

عزير بك حاجى بىگوف

تۈرك روسى و روسى تۈرك لغىتى

مطبوعاتىدە مەشغۇل
سىياسى، ھوقۇقىي،
اقتىسادىي و
ئىگىزى سۆز
لەيخى

ئىزىنە و
جىرائىدە
مەشغۇل اولان
ئىزىن اولغىزى تەتقىقاتى
ئىزىنلىك بىر دەستور
الغىلەدر

قىممىتى ۸۰ قەبەك بولغان ھەممىسى ۹۰ قەبەك

ئىشلىتىش

محمد امين رسول زاده

مەتبەئە بىرلەشكەن ئىزىن بىگوف

۱۹۰۶

АРХИВ

1907
8.

تورکی - روسی و روسی تورکی

لغت

مؤلف

عربی حاجی بلوف

АРХИВ

494.362(03)

733

مطبوعاتده مستعمل سیاسی ، حقوقی ، اقتصادی
و عسگری سوزلرک

ترک-روسی و روسی-ترک

گفتی .

اغزته و جرائدله مشغول اولان لردن اوتری پک لزوملی بر دستورالعملدر .

مؤلفی :

« ارشاد » محررلردن معلم عزیزبک حاجی اگوف

ناشری :

« ارشاد »

Azərbaycan Dövlət Kitabxanası
18462

66. ۱۲ جمادی الاخر ۱۳۲۵ مطابق ۱۰ ایول ۱۹۰۷ شهر با کو .

باسکو اوروجوف برادرلریک مطبعه سی

БАКУ.

Типография Бр. Оруджевыхъ, Николаевск. ул., д. Ашумова.

1907

AB Az 1907
8

۲۱ Һағыбыр

Мәтбуғатда әлғәтиәт әһәм
һүрһәт, үһһәрдү һә әһһә
сәһәрһи түрк-рус һә һәһә
түрк һүһһи.

ناشری طرفندن .

مطبوعات آرتدقجه ، ترقی و تکامل میدان آلدقجه
جماعت آراسنده مدنی مؤسه و ایشلر چخدقجه ، ادبیاتده بوللاشوب
یکئی اصطلاحات و عبارات میدانه گلنور . اصول معیشت دگیشدیگجه،
طرز لسانده دگیشور. اون ایل بوندن ایرهلیکی سوه زلرله بوگون-
کی احوال و اوضاع افاده ایدیلهمز. آوتامایل اولدیقی یرده اوکوز
آبهراسی ایله اکتفا ایتمک اولماز .

ایشته روسیه نیک کهنه طرز اداره اسیرانه سنی دار باداغین ایدن حرکت
احرارانه، مطبوعاته و سیع بر میدان آچدی . همین فرصتدن استفاده
ایدوب غزته و ژورنالده حسرت اولان مسلمان عالمی بردن بره مختلف
غزته و ژورناللار ایله دولدی .

غزتهچی و ژورنالچیلارمز مختلت مسئله لردن ، اقتصادی ، سیاسی،
اجتماعی و غیر مقوله لردن بحث آچوبده جماعتک آکلایامیاجاغی یکئی
اصطلاحات و عبارات استعمالنه مجبور اولیورلار .

حرمتلو غزته اوخویان وطنداشلارمزده بو یولده بر معاونت معنوی
ایتمک ایچون قلم آرقاداشمز عزیز بیک حاجییگوف حضرتلر ینک
بو قصدیه ترتیب ویردیگی قاموس ترکی - روس و روس - ترکی
سینک نشرته اقدام ایتدیک .

بو قاموس همی روسجه بیلن همی ده روسجه بیلیموب
فقطه ترکیجه اوخویان قارئلره یارایور. ترکی قسمنده بعض چتین سوز
لره مفصل ایضاحات و بیانات ویریلمشدر .

حال حاضرده ترک لسائینه گیرمش عرب و فارس الفاطندن باشقه
بر قدر اجنبی یورویا تعبیرات سیاسیهسی داخل اولدیقندن همان تعمیرلر

دخی اجنبی تلفظیه یازیلوب مناسی بیان ایدیلمش در و بر چوخنک ،
ادیب شهیر علی بک حسین زاده حضرتلری طرفندن دیلمزه تطبیقی لزوملی
گورون عرب و یافارجه مقابلی یازیلوبدر ، مثلا مطلقیت ، اجتماعیت
زمیندارلق و سائره .

هر حالده بو قاموس غزته او قویوب یازان لاره یاخشی جه بر
دستورالمملدر .

محمد امین رسول زاده

ترکی — روسی لغت

Квѣтъ. — (ع) — بوردن قورتارمه. آ لاحق ویره جک قالمه .
Ликвидация.

آبسولیوتیزم — (لات) — بر دولت طرزادارسی در که اونک پادشاهی
مطلق در؛ یعنی کل اختیار صاحبی در. مطلقیت. اداره مطلقه. **Абсолютизмъ.**
ابقاء — (ع) — بر ماموری اوز قولوقنده ساخلامه و یا عزل ایدوب صگره
تکرار قولوقنده قایتار مه . **Оставленіе на прежней дол-
жности. Реабилитация.**

آبلوقه — (فر) — بر سگرک و یا لیمانک، بندرک دشمن قوشونی طرفندن
محاصره سی . **Блокада.**

آپلیاتور — (لات) — باخ: متأنف.

آپلیاسیا — (لات) — باخ: استیناف .

اتحاد اسلام — (ع) — یا **جامعته الاسلام**؛ یعنی اسلام طایفه لرنک برلشمسی
و اوزلری هر بر تجاوز اتدن محافظه و مدافعه ایتمک آرزوسی-
Пани-сламизмъ.

آتستات — (لات) — ۱) بر کسک خدمتی و یا احوالی خصوصنده ویریلن
شهادتنامه . احوال نامه . ۲) مکتب شاگردلرینه اکمال تحصیلدن صگره
ویریلن شهادتنامه . اجازتنامه . **Аттестатъ.**

اتفاق — (ع) — بر نیجه دولتک و یا بر نیجه جمعیتک بر یرده ایش گور-

مک ایچون اویوشوب سوز بر اولمه لری . **Союзъ.**

اتفاقلار اتقاقی — روسیاده مختلف و آیری آیری اتفاق و جمعیتلرک ،

اجتماعيون-عاميون - (ع) - باخ : سوسال-ديموقراتيا .
 Собственникъ . آجر- (ع) - بر شئی اجاره و یرن آدم .
 احتسایه رسومی - شهر اداره سته و یا - «بلدیہ» یه و یریلن و یرگی ،
 بده . شهر پولی .
 Городекой налогъ .
 احتیاط قوشونی - (ع. تر) . بوراخیلو بده آنجاق ضرورت
 مقامنده ایشه جاغریلان قوشون .
 Резервь. Запасъ .
 اختیار- (ع) - اقتدار؛ خواهش . حق .
 Власть. Воля. Право .
 اختیاری عسگر - (ع. تر) - اوز خواهش و اختیاریه قوشونده خدمت
 ایدن آدم . گوگلی عسگر .
 Волонтеръ. Вольноопределя-
 ющійся .
 اداره - (ع) - (۱) دولت ایشلرینک دولاند یر یلماسی .
 Правленіе .
 (۲) دولاندیرمه .
 Администрация. Управленіе .
 (۳) دائره : رسمی بر ایش و یا بر شرکت و سائره نك تحریرات
 اوطاغی : یازیخانہ .
 Контора; редакція и т. п. учреждения .
 اداره عامیه - (ع) - باخ : دیموقراتیا .
 اداره عرفیه عسگریه - (ع) - محاربه میدانی یاننده اولان و یا
 اهالیسی عصیان و شورش ایدن یرلرده اجرا اولنان عسگری اداره درکه
 بالکلب قوشون بیوگینه حواله اولنور . بو یرلرده بتون اختیارات
 قوشونک باش زئسنده اولوب بونکده هر بر جوره امرلر و یرمگه و
 اوج من منتهدک جریمه آلمغه و شورش ایدن اهالینی سیخقم ایچون
 مجبوری قراردادلر قوبمه اختیاری واردر .
 Военное положеніе .
 اداره مستقله - (ع) - اداره مشروطتک عکسی . دولتده بر گونه طرز
 اداره درکه جماعت ایچون قانون و نظام ترتیب ایتمک پادشاه ایله
 وزارلک النده اولوب جماعت بو ایشه قانشیمبور . پادشاه دخی کل

ملك لری بر اولدیغی حالده بر یریله برلشوب بر یرده ایش گورمه-
 لری و عمومی باش بر اتفاق قورمالاری درکه ۱۷ اوقتیا بر مانیفستندن
 صیگره اولمشدی .
 Союзъ союзовъ .
 اتفاق تدافعی - (ع) - خارجدن گوزله نیلن تجاوزه و تعرضه قارشودو-
 روب اوزلرینی مدافعه ایتمک ایچون ایکی دولت آره سنده عقد اولنان
 اتفاق .
 Оборонительный союзъ .
 اتفاق تجاوزی - اتفاق تعرضی - (ع) - - خارجده تجاوز و تعرض
 ایتمک ایچون ایکی دولت آره سنده قورولان اتفاق .
 Наступа-
 тельный союзъ .
 اتفاق مثلک - (ع) - اوج دولت آره سنده قورولان اتفاق .
 Тройтвен-
 ный союзъ .
 اتهام - (ع) - قصیرلمه : تهتمله .
 Обвиненіе .
 اتهامنامه - (ع. فا) - بر تهمت و یا جنایت اوسته دوتولمش آدم
 خنده محکمه یه و یریلن قصیر کاغذی .
 Обвинительный актъ .
 آتودانت = آجودان - (لات) - باخ : یاور .
 اجاره - (ع) - کرا .
 Арента .
 اجاره دار - (ع. فا) - بر شئی اجاره گوتورن آدم .
 Арендаторъ .
 اجازتنامه - (ع. فا) - باخ : آنتتات .
 اجتماع - (ع) - بر بیوک مسئلهنی حل ایتمک ایچون معلوم بر فرقه نك
 عضولرک بر یره یلماسی .
 Съездъ .
 اجتماعیت - (ع) - باخ : سوسالیزم .
 اجتماعيون - (ع) - باخ : سوسیالیست .
 اجتماعيون-انتقالييون - (ع) - باخ : سوسال-ریوولیوسیونر .

اختيار ماحبی در. Самодержавіе; автократія.

اداره مشروطه-(ع)- پادشاهانك اختياراتی كل و حدسز اولمیان بر دولتدرکه اوراده عموم مملکت ایچون قانون قویماق و نظاملار تر- تیب ایتمک جماعت و کیل لردن عبارت اولان « مجلس مبعوثان » ك حل و مذاکره سیله اولوب پادشاه دخی تصدیق ایدیور ؛ وزیرلردن عبارت اولان حکومت ایله، بو قانون و نظامنامه لاری اجرا ایدیورلر؛ و اوزلریده مجلس مبعوثان قاباغنده مشول و جوابده درلر. Консти- туціонный образъ правленія.

اداره مطلقه - (ع) - باخ : آبو لیوتیزم .

ادعای-(ع)-دعوی؛ چکشمه . Некъ; претензія; притязаніе.

آدمینستراتور - (لات) - باخ : حاکم . مدیر.

آدمینستراسیا - (لات) - باخ : اداره . حکومت .

اذن - (ع) - رخصت ؛ اجازت . Позволеніе.

اراده - (ع) - پادشاه امری ؛ فرمان . Указъ; праде.

ارتجاع - (ع) - باخ : ره آفیا .

ارتجاعیون - (ع) - باخ : ره آفیورلر .

آرتیلریا - (فر) - باخ : طویجی قوشونی .

آرخیقتور - (یو) - باخ : معمار .

آرخیقتورا - (یو) - باخ : ممارلق .

آرخیف - (لات) - دولت و یا آیری آیری دیوانخه و مو-

سه لرك اینلری ساخلائین محل . Архивъ.

ارگان حرب - (ع) - قوشونده محاربهیه دائر ملاحظات و تصورات

و مسائل مهمه ای مذاکره و حل ایدن ضابط (آفر) لر هیئی-

درکه تحصیل عالی گورمش اولورلار . Генеральный штабъ.

ارگان حرب رئیس-ارگان حربك بیوگی . Начальникъ генеральн. штаба.

آره ست - (ایت. فر) - باخ : حس .

آره ستانت - (ایت. فر) - باخ : محبوس .

آره ندا - (لات) - باخ : اجاره .

آره ندا تور - (لات) - باخ : اجاره دار .

آزادی - (فا) - باخ : حریت .

اساسی - (ع) - بنا ، بنیاد؛ اصل . Основаніе; принципъ.

استاتیستیکا - (یو) - بر مملکت نفوس و واردات و ادخالات

و اخراجاتی قاعده اوزه قید ایتمه . Статистика.

استبداد - (ع) - پادشاهك ، اهابسنی ظلم ایله دولاندیرب قانوه

مغایر اولمسی . Деспотизмъ

استحکام - (ع) - سنگر ؛ سد . دشمندن قورونوق و اونی دفع

ایتمک ایچون قورولان محکم موقع . Укрѣвленіе.

استحکام بحری - (ع) - دریا کنارنده اولان استحکام ؛ بندر . Фортъ.

استحکام انشایی علمی - سنگر و سدلو و سوکیمی منتع التسخیر

موقع لر قورماغه دائر علم . Фортификація.

استعفا - (ع) - خدمت و ماموریتدن اوز اختیارله چقمه . Отставка.

استعلام - (ع) - بر معلومات ایتمک ایچون بیوک ماموردن و

یا مؤسسه دن کوچیک ماموره اولنان رسمی مراجعت . Запросъ.

سرافکا . Справка.

استقلال - (ع) - کراسی و یا محصولی بورجه ویریلمک ایچون

عیر منقول بر مالک گرو قوبولمسی . Мертвий вкладъ.

استقراض - (ع) - فائض ایله ببول بورج آلماق . Заемъ.

استقلال - (ع) - بر اولکه نک . هیچ که تابع اولمیوب اوز اوز

اشتراکيون - (ع) - باخ : قومويت .

اشتاپ - (نم) - تودون ايشارينه دائر بر اداره نك ارکابي .

Штабъ . هيتي .

اشتکاء - (ع) - باخ : شکایت .

اشيا دفتری - اوستنده شيلرک آدی، مقداری و قيمتی يازيلمش کاغذ.

Пакладная .

اصالتو - (ت) - ترکياده ايلجی لره و گنرال لاره ويريلن عنوان

Высокопревосходительство .

اصلاحات - (ع) - ياقشيلاشديرمه : ياقشي حاله قوميه . Улу-

чненія . Реформа .

اصناف تذگردسي - (ت) - صنعتاريني ايشانك ايجون و لازم

اولان ويرگي ني ادا ايدن اصناف لره حکومت طرفندن ويريلن

تذکره ، و بارسمی کاغذ . پاتنت . Патентъ .

اصناف ويرگيسي مدیری - اصناف لردن ويرگی آلان و تذکره

ويرن مامور . Податной инспекторъ .

اصول - (ع) - قاعده . طرز . طرح . Образъ; методъ;

способъ .

اصول اداره - (ع) - دولنده اولان اداره نك طرزی، قاعده سی

образъ правления; режимъ .

اصول كيف مایشا - (ع) - بوده همچین استبداد .

اصول محاکمه - (ع) - محاکمه ایتک طرزی . Судопроиз-

водство .

اطاعت - (ع) - فولاق آسمه: تابع و مقاد اولمه . Послуша-

ніе; подчиненіе .

اطفای دین - (ع) | بورجی ویرمه . Погашеніе долга .

Самостоятельность . باشنه دولتاسی : مراقبه آلتنده اولمامه سی . Автономія?

استکشاف - (ع) - محاربه ميدانده دشمنی تجسس ابدوب آختار-

مه حقیقه . Рекогносцировка .

استمطاق - (ع) - مقصر گورون بر آمدن احوالات صورماق

و بولک ايله اولک تقصیرینی بيلمک . Дознаніе; слѣдствіе; допросъ .

استيدان - (ع) - باخ : اذن .

استيضاح - (ع) - بر ایشک آچق جه بیان اولنمهنی طلب ایتمه .

Требованіе разъясненія .

استیلا - (ع) - بر برک اوسته هجوم ابدوب آماق . Набѣгъ; завладеніе .

استیمان و تسلیم مقاوله سی - باخ : قاپنولاسیا .

استیناف - (ع) - بر محکمه نك حکمنه راضی اولیبوب یوخاری

محکمه یه عریضه ویرمگله ایشی اورایه کوچورمه، آپلیاسیا . Апелляція .

آسسیمیلیاسیا - (لات) - اوحشامتا: هامارلامه . بر جور بولیتقه در

که اولک مرای بر طایفه سی اوز ملیت و عادات خصوصیه سندن

اورایلا شدیروب اوز که بر طایفه جمله سنده داخل اینگه دائر در. روسلا

شدیر ماق بولیتقه سنک بر واسطه سیدر . Ассимиляция .

استفادرا - (فر) - بر بحریه رئیسک قومانداسی آلتنده اولان داوا

کمی لری . Декандра .

آسوتسیاسیا - (لات) - بر مقصده نائل اولمق مرامله همکار

یولداشلارک اوز اختیارلریله بر اتفاق قورمالری . Ассоциация .

آسسيسور - (لات) - دیوان خانه لرده رئیس معاونی . Ассесоръ .

آسیغناسیا - (لات) کاغذ بول . «اسگیناس» . Ассигнація .

اشتراف - (نحم) - باخ : جریمه .

اشتراک - (ع) - بر ایشه قاربشمه: بر ایشده شریک اولمه . Участвіе .

اشتراکیت - (ع) - باخ : قومونیزم .

عمله گلن قانون ساز بر مجاسد رکه اونک واسطه سیله پادشاه اهالیسه

اراده و فرمان لار ویریور. سنات. *Сенатъ.*

اغتشاش—(ع) - قارشیلق؛ شورش. *Безпорядки.*

اغتصاب—(ع) - غضب ایتمه؛ جبرایله برینک مالک دوترب ضبط ایتمه.

Захватъ; экспроприация.

آغراری— (لات) آلمانیا دولتمده سیاسی برفرقدرکه زراعت و فلاحت

چیلرک مناهنی گوزلیور. *Аграрин.*

آغراریا حرکتی—(لات. تر) - یر سز لکدن و مامورلار ایله ملکدار

لرک جبر و ظلمندن جانه دویمیش کندلی وزراعتچیلرک غلیان و شورشی.

Аграрное движение.

آغراریا مسئله سی - یر وطوبراق مسئله سی، زراعت چیلرک حالی

یاخشیلانمقه دائر مهم مسئله. *Аграрный вопросъ.*

اغنام—(ع) - قویون کیچی وسائر بو کیمی ایو حیوانا تندن آلتان

و یرگی. چوب باشی. *Сапалахный деньги.*

افراط پرور فرقه - طلبری اعتدال دن خارج اولان صول فرقه. *Край-*

няя партія

افلاس—(ع) - مفلسک: بوجریرینی و یرمگه قادر اولمیوب

بتون مال و ملکینی بو رجلیاری آره سننده تقسیم ایدوب بی چیز قاله.

باقر و تلق. *Банкротство.*

اقامتگاه - برحاصکک اوتورا جق محلی. *Резиденція.*

آقت—(لات) - ۱) مطمئن و جاه جلال ایله اجرا ایدیلن بر ایش.

۲) محکمه به دائر رسمی بر کاغذ. *Актъ.*

آقت باغلاماق - حکومت آرایبی ایله و شاهدلر یاننده بر حادثه

خصوصنده یازمق. *Составить актъ.*

اطفایه الایی - (ع. تر) - یاقو سوندیرر مگه مخصوص قوشون

دسته سی. *Пожарная команда.*

اعانه جبریّه - (ع) - دولت طرفندن بر کس و یا بر شرکته

کومک ایچون ویریلن اعانه پولی. *Субвендія.*

اعتبار نامه - (ع. فا) - اوزدوغریلینی بیلدیرمک ایچون النده اولان

شهادتنامه. *Удостовереніе; довѣренность.*

اعتدال—(ع) - ایکی طرفی برابر اولمه: افراطلی اولمه. *Умѣрен-*

ность.

اعتراض—(ع) - قبول ایتمه؛ راضی اولمامه. برینگ فکرینه و یا عملنه

قارشودورمه. پروتست. *Протестъ.*

اعتماد نامه - (ع. فا) - دیگر بردولته گونده ریلن سفیره اوز دولتی

طرفندن ویریلن شهادتنامه که، اونی تقدیم ایتمکه سفیر اوزینی تایدییور.

Аккредитивъ; кредитивъ.

اعدام جزاسی—(ع. تر) - قانون حکمیله برمقصری اولدیرتمه؛ اولوم

تنبیهی. *Смертная казнь.*

اعشار—(ع) - اوندان بر آلتان ویرگی. *Десятишный сборъ.*

اعلام—(ع) - رسمی بر کاغذک آلتنه یازیلان محکمه نگ و یا

بر مجلسک قراری. *Рѣшеніе; приговоръ.*

اعلان—(ع) - میدانه چیچار دوب آشکار ایتمه. *Объявленіе; пу*

бликація.

اعلان عمومی - مهم بر ایش خصوصنده عمومی اعلان، دیقلارا سیا.

Декларация.

اعیان—(ع) - ۱) ملککک اشرافی، بیوک آدملری. *Сановники.*

۲) اعیان مجلسک عضولری. *Сенаторы.*

اعیان مجلسی - قدیم زمانده و ایندیده دولتک агк بیوک آدملردن

اقتصاد — (ع) — اسرافك ضدی. كسب روزی واسطه لرینه دائر علم.
Экономія.

اقتصاد صندوقی — باخ: تصرف صندوقی.

اقتصاد ملك و مال — (ع) — ايو دارلق. مال و ملك ساحلا مطلق.
Хозяйство.

آقسيز — (لات) مملكتك داخلي محصولاتندن و احتیاجات ضروریه
اولانلارندن آلمان ویرگی. Акціонъ.

آقسیا — (فر) — باخ: حصه

آقسیدئر — (فر) — باخ: حصه دار.

آگینت — آجنته — (لات) — باخ: وكيل.

آگیناسیا — (لات) — باخ: تشویقات.

آگیناتور — (لات) — باخ: مشوق.

آلاجاق — (تر) — وبريلمیوب قالمش بده، ویرگی. Недопмка.

آلای — (تر) — بر میر آلابه (بولقوونيك) تابع اولان قوشون دسته سی.
Полкъ.

التزام — (ع) — بر ایش خصوصنده سوز و یروب كفیل اولمق.
Ручательство.

التماس | (ع) — توقع: رجا. Ходатайство; просьба.

امتناع — (ع) — منع ایتمه: قبول ایتمه مه. Отказъ.

امتیاز — (ع) — (۱) سایر لرندن فرقلی اولمه. Отличіе.

(۲) بیوك مشو لیتلی و تمتع لی بر ایشی، مثلا دمیر یول قایر ماغی
و سائره می اجرا ایتمك ایچون دولت طرفندن یر شرکته و یا اینکه

دیگر بر دولته و یریلن رخصت، مساعده، قونسیاسیا، Концессія.
(۳) بعض آدملره و یریلن خصوصی اختیارات و حقوق استثنائییه.

Привилегія.

(۴) بر پادشا هلقده اولان بر طایفه نك (مثلا رو سیاده فیتلا ندیا نك)
اوز خصوصی قانون و نظاماتیله یاربم مستقل صورته دو لائماق اختیار
و حقّی. اوطایفه نك اوز قانونی، اوز محکمه سی و اوز خصوصی
اداره سی اولوب تبعه سی اولدیغی پادشا هلغه آنجاك اگ بیوك و عمومی
مهم مسئله لرده تابع اولور. استقلال. آفتا نو میا. Автономія.

آمر — (ع) — امر و حکم ایدن. Повелитель.

امر — (ع) — بیوروق، فرمان. Приказъ; повелѣніе.

امرچاوشی — (تر) — بر یره گوندر مک و یا بر ایش تابشر ماق
ایچون بر رئیس یاننده اولان ضابط و عسکر. Ординарецъ.

امضا — (ع) — قول، دست خط. Подпись.

امنیت — (ع) — (۱) قورخوسزلق. Безопасность.

(۲) اعتماد، اعتبار. Доверіе.

آمنیستیا — (بو) — باخ: عفو عمومی.

آمیرال — امیر البحر — (ع) — فلوت و دوشمایبویکی، بحریه خدمتلرندن
اگ بیوکیدر. Адмиралъ.

آنارخیزم — آنارشیزم (بو) — بر عقیده درکه انسانك سعادت
و رفاهتنی قانونسزلق و نظام سزلق ایله برابر حکومتك بالکلیه اولما
مفنده ییلور. Анархизмъ.

آنارخیست — آنارشیزم (بو) — آنارخیزم طرفدار ی.
Анархистъ.

آنارخیا — آنارشیا — (بو) — ظا مسزلق: هرج مرج. Анархія.

آنتاغونیزم — (لات) — باخ: تضاد.

اکثریت آراء — اکثریت صدا — (ع) — بر مجلسده بر مسئله نك
یا علیه و یالهنه و یریلن سدرک اک چوخی، اکثریت آراء کی

جورده در: مطلق абсолютное و نسبی относительное. اولنجی

صورتده اکثریت آراس ویرنلرک یاریسندن چوخدر . ایکنجی صورتده اوچ و یا دورت طرف سس ویرنردن اک چوخیدر. -
Большинство голосовъ.

انتباه نامه - (ع . فا) - خلقی اویاتمق ، گوزینی آچمق ایچون یازیلوب ورقه لرده انتشار اییدیلن خطاب ، دعوت .
Прокламация .
انجمن - (فا) باخ : مجلس .

انحصار - (ع) بر تجارتک و یا سایر بر محصولک بر شرکت و یا خزینہ النده اولوب ، یا لکزر او شرکتک و یا خزینہ نک مذکور محصولدن نفیرداز اولمق حق . ماناپولیا . روسیاده عرق « وودقا »
خزینہ انحصارنده در .
Монополия .

انتخاب - (ع) - سیجگی ، و سکیل سیجه .
Выборъ .

انتخابچی - سیجگی چی ، و سکیل سیچن .
Выборщикъ .

انقصاد - (ع) - قوزولمه ، مجلسک قورولمه سی . اجلاس .
Засѣданіе .
انقلاب - (ع) - بر دولنده اولان اصول اداره نک ، بتون اهالینک قیام ، جبر و زوریله بردن بره دگیشلوب اوزگه بر حاله مستقل اولمه سی . ریولیوسییا .
Революція .

انقلابیون - انقلاب طرفداری . انقلابه چالیشانلار .
Революціонеръ .
انها - (ع) - رسمی بر ایشک کوچیک مامور طرفندن یوخاری یبه یازیلماسی . راپورت .
Рапортъ .

اوبر - پروقورور - (فر) - باخ : ایسویاتوی سینود .

اوبلیغاسیا - (فر) - دولت و یا شهر و یا بر شرکت طرفندن بورا - حیلان استقراض کاغذلاریدرکه اونی ساتمقله لازم اولان پول حاصل اولنور . کفالتنامه ؟
Облигація .

اوپورتیونیزم - (لات) - اداره مشروطه سی اولان دولتلرده ترفی

پرور فرقه لرک اوز مقصدلرینه یتیشمک ایچون هر بر فرصت ایله نفیر -
دار اولماق قابیلتری . فرصت یابی .
Оппортунизмъ .

اوپورتیونیزم - (لات) - اوپورتیونیزم طرفداری .
Оппортунистъ .
اوپوزیسیا - (لات) - باخ : عکس الحركه .

آوتوقراتیا - (لات) - باخ : اداره مستقله .

آوتوقرات - (لات) - باخ : حکمدار مستقل .

آوتونومیا - (لات) - باخ : امتیاز .

اوردوگاه - (فا) - قوشون دوران یر .
Воинскій станъ .

اورغانیزاسیا - (یو) - باخ : عضویت .

اوزورپاتور - (لات) - باخ : غاصب .

اوزورپاسیا - (لات) - باخ : غصب .

اوفسیال - (لات) - باخ : رسمیت .

اوفسبوز - (لات) - باخ : نیم رسمی .

اوقتابریت - « اونیدی اوقتایبر اتفاته » فرقه سنه منسوب اولان اولیتیماتوم - (لات) - ایکی دوات آراسنده دایشیق اولان زمان بر

برلرینه قویولان آخرکی وقطعی شرط . شرط آخر .
Ультиматумъ .

اون باشی - (تر) - بیوک سالدات .
Ефрейторъ .

«اونیدی اوقتایبر اتفاهی» - صاغ طرفه مایل معتدل بر فرقه درکه

۱۹۰۵نجی سنه سی اوقتایبر نک ۱۷سنده وعد اولنمش حریتلره اکتفا ایدوب عمله گنوریلمه سنه منتظردر .
«Союзъ 17-го Октябрия» .

آئوده نسیا - (لات) - باخ : ملاقات . پادشاه گوروشی .

آووقات - (لات) - محکمه حضورنده برینک حقوقی و

ایشنی مدافسه ایدن وکیل : دعوی وکیلسی .
Адвокатъ .

آووقاتور - (لات) - آووقاتور . دعوی وکیلنک صنمی .

Адвокатура .

اویزد (روس) - غوبرناتک بولندگی حاصلدن بریدرکه بر

باجلنک (رئیس) تابع در ، قضا ، *Уваж.*

ایالت (ع) - مملکتک بر حصسی ، *Провинція.*

اتلاف (ع) - موافقت ، راضیلاشمه ، *Согласеніе.*

ایسق (روس) باخ ؛ ادعا ،

ایسویانوی سینود (روس) - مقدس سینود ، روسیاده اک باش اداره

روحانیه در کتبه بتون بویک روحانی ایسکر اوراده باجیلور ، سینود

مجلسی باش روحایلردن عمله گلوبه ایچلرنده حکومت طرفندن بر

" اوبر پروفور " یعنی بویک پرافور دخی ، تمین اولنورکه اراده

ایسکره نظارت تورجون ، *Святой Синодъ.*

ایقزیقوسیا (لات) حکومت طرفندن گوندربلمش فوشون دسته سنی

ساحلاماه اعالینی جزا و تنبیه ایچون مجبور ایتمه ، *Дисциплина.*

ایقسر و پرییانور (لات) - ضبط و عصب ایدن ؛ سوپوقی ،

Дисциплинація.

ایقسر و پریاسیا (لات) - محکمه حکامیه و یا خود دولتک

عمومی بر احتیاجتی رفع ایتمک ایچون بر کسک اموال غیر منقوله -

سنینی مثلا برس ، ایدن آلوب عوضنده مکانات ویرمه ، (فراغ ؟) ،

Дисциплинація. اغصاب ،

ایقسلوآاسیا (لات) (۱) بر یرک ثروت طبیعی سنله مثلا معدنیات -

نماه شمردار اولمه ، (۲) بر ایشیدن منفعت فزازشمه ، (۳) اوز کسه نک

زحمت و امکنه شمردار اولمه ، *Дисциплинація.*

ایقولومیا (یو) باخ ؛ اقصاء ،

ایمپراطور (لات) روسیاده و بعضی دولترده پادشاهیه ویرسلن

Императоръ. بویک لقب ،

ایمپیرییا - (لات) - ایمپراطورلیق ؛ ایمپراطوری اولان دولت ،

Имперія.

اینتر پلیاسیا - (لات) - مجلس میموان طرفندن برایش و یار حادله

خصوصنده حکومته ایدیلن ایراد سوال ، استعلام ، *Запросъ пра-*

вительство. *Интерпелляция.*

اینتر ناسیونالیزمه - (لات) - مختلف مملکتلرده اولان بلا تفریق

ملت هم صنمت صفتلرک منافعتک برلک و عمومی لگنی اقرار ایتمه ،

Интернационализмъ.

اینتر ناسیونال - (لات) - سنله لریک ۱۸۶۴ نجی سنهده (لوندیره) ده

فورمش اولد یقلاری بن المال اضافی که ۱۸۷۳ نجی سنهده قاپلمش ،

Интернациональ.

اینترهس - (فر) - منافع ؛ منفعت ، *Интересъ.*

اینتلنگه لسیا - (لات) - باخ ؛ عرفا ،

ایند بو بدو آلیمزه - (لات) - چومینده هر بر کسک حساسی و یا دینی

جهتینجه اوز منافع و مقاصد شخصییه سی ایچون چالشاسی ، اجنما

عینک ضدی ، *Индивидуализмъ.*

ایند بو بدو آلیست (لات) - ایند بو بدو و آلیزم طرفدار ی ،

Индивидуализмъ.

اینژنر - اینجنیر (فر) - باخ ؛ مهندس ،

اینسپکتور (لات) - باخ ؛ مامور ،

اینستروکسیا - (لات) - باخ ؛ دستور العمل ،

اینسپدلت - (لات) - (باخ) ؛ حادله ،

اینفور یاراسیا - (لات) - (۱) داغینق قانونلرک بر بره مغلوب مصنوعه

اولمهسی ، (۲) کچمیشده مستقل اولان بر دولتک داغلوب دیگر بر

Информационность. دولتک بلشمسی ،

اینکوغنیو — (لات) — باخ : متکرر .

اینکیویزیتور — (لات) — اینکیویزیتور یا عضو . یک ظالم آدم .
 Инквизиторъ .

اینکیویزیسیا — (لات) — اون اینکیجی عصرده خریستان روحا نیلری طرفندن تشکیل اولنمش محکمه . بورا ده خریستیا نلق خصوصنده سوء حکم ده و شبه ده اولانلاری دوتوب اگ ظلملی و انسا نیتدن کنار تویبخ و جزائر ایله تلف ایدیرمشلر .
 Инквизиція .

اینسیاتیوا — (لات) — باخ : حق ابتدار .
 Инициатива .

اینسیاتور — (لات) — حق ابتدار صاحبی .
 Инициаторъ .

ایوولیوسیا — (لات) — باخ : تکامل .

ایوولیوسیونر — (لات) — باخ : تکاملون .

ب

باتریه — (فر) — (۱) بر نیچه توینگ و طویجی لرگ بر یرده ایش گورنگ ایچون اولمسی . (۲) طویلری دشمندن گوزلمک ایچون فورولان طویراق سنکری .
 Батарея .

باشجی — (تر) — بر فرهنگ رئیسی ، بیوگی .
 Башджы .
 باش اداره — (تر) — روسیاده باش اداره — مرکزی بر مؤسه درکه بر نیچه قسملره بولنور .
 Башное управление مثلا: مطبوعات

باش اداره سی ،
 Башное управление по дѣламъ печати .
 پوسته و تلهگراف باش اداره سی ،
 Башное управл. почтъ и телегр .
 زراعت و فلاحت و املاک میریه باش اداره سی ،
 Башное управл. и государств. имущества .
 زمین‌سازگی و دولتی املاک .

حبس‌خانه باش اداره سی .
 Главное тюремное управление .

Главное управление . تجارت بحریه و بنا در تجاریه باش اداره سی .
 торгов. мореплавания и коммерч. портовъ .

باش چاوش — (تر) — سواری قوشوننده بیوک سالدات . و اخمستر .
 Вахмистръ .

باش شهیندر — (تر) — گنرال مونسولدر که اوکما دیگر قونسوللار تابعدر . (باخ : قونسول) .
 Генеральный консулъ .

باش مدیر — (تر) — التک آلتسنده بر باش اداره اولان رئیس .
 Главноуправляющій .

باش وزیر — (تر) — باخ : صدر اعظم .

باندربول — تاموزناده ویرگیسی آلتنمش اشیاک اوسته یایشیدیر یلان
 Бандероль .

باق = بانگ — دولتده حکومت طرفندن و یابیرشرکت طرفندن قایرلمش بر مؤسه درکه بمضارک بولنی صاحبک منفعیله ساخلوبوب .
 بعضی-ارنده بورج بول و برمکه مملکتده بولک رواجنه گومک ایدیور .

باق جوربه جور اولیور .
 Банкъ .

بايقوت — باخ : بوقوت .

بحران — (ع) — بر ایشک، سیاستده ویا تجارتده فورخلی و قارشیق
 حالی .
 Кризисъ .

بحریه دائره سی — (ع.تر) — حکومتک دریاییشلرینه باخان دائره سی .
 Адмиралтейство .

بحریه ضابطی — قوری قوشوننده «قابیتان» ه مطابق اولان دریاده
 آفسر منصبی . له یتینات .
 Лейтенантъ .

بحریه مشیری — باخ : آمیرال .

بحریه ملازم اولی — بحریه ده برنجی ضابط منصبی . میچمان .
 Мичманъ .

66
 18468

بحریہ میرلواسی - جنرال مایورہ مطابق اولان دریا منسی۔
Контръ-Адмиралъ.

بحریہ وزیرى - دولتک دونما (فلوت) ودریا قوشونہ و بتون
بحرہ ایشلرینہ نظارت یتورن وزیرى .
Морекой министръ.
بد افکار - (ف) - پیس، فنا فکرلی، جانی، قائل،
Злоумышленникъ.

بدا افکار لار فرقمسی - جانی لر دستسی .
Банда; шайка.

بدہ - (ف) - و یرگی، خرج .
Подать.

برات التقول - (ع) - باخ : پروتوقول .

برائت - (ع) - محکمہ دہ تہمتلی برایشک آخردہ پاک و گناہ سیز
چقمہ .
Оправданіе.

بلوک - (تر) - بر طایور قوشونک دوردنجی حصہ سی .
Рота.

بنا گذارلق - بر ایش بارہ سندہ اتخاذ اولنان تدبیر: امر .
Распоряженіе.

بودجه - (فر) - دولتک واردات و مخارجاتی
Бюджетъ.
بورژوا - (فر) - فرانہ دہ صاحب ثروت اولان شهر اهلنہ دبیرلر .

الحال، سرمایہ قازانلق ایجون فعلہ و عملہ امگیلہ دولت قازانان آدملرہ

دیورلر . منفعت پرست .
Буржуа.

بورژوازیا - (فر) - منفعت پرستلر صنفی : فعلہ و عملہ امگیلہ

سرمایہ قازانانلار .
Буржуазія.

بورسہ - بیرژا - (فر) - صرافلار ایله بول کاغذی و تحویلات

آلیش و بریشی ایدن تاجر و دلال لرک بر یره یغلوب دانیشدقلری محل .

(۲) عربہ چیلرک یلدقلری میدان . (۳) شهر ادارهسی یانده و یا " فعلہ

لر اضافی " لزدینده اولان محل درکہ ایش سز آدملر اداره دہ دوروب ایش

تختاورولار .
Биржа.

بورسہ رایجی - بورسہ (بیرژا) دہ بر معین و قندہ بول کاغذینک

ویا بر تحویلاتک اورتہ قیمتی .
Биржевой курсъ.

بولشہویکی - (روس) - روسیہ سوسیال - دیموقرات فرقه سی ایکی

قسمہ بولنور : بولارک برینہ « بولشہویکی » و اوبرینہ « منشہ -

ویکی » (بو سوزہ باخ) دبیرلر . « بولشہویکی » لرک

مرامی - هیچ بر وقت حکومت و یا صاغ فرقه لرله راضیلاشماق .

حکومتک و بر دیگرینہ راضی اولماق و « عصیان مسلح » (سو

سوزہ باخ) ایله دولتک طرز اداره سنی دگیشمک در .

بوهبا - (فر) - باخ : خمیرہ .

بونت - (نم) - قیام ، عصیان .
Бунтъ.

بویقوت - (اسم علم) - ایرلاندا مملکتندہ بر شخصک اسمیدر

کہ اونی مشهور بر فرقه اوز ایچندن قووب طرد ایتمیشدی . او

وقتدن بریدرکہ « بویقوت » جماعت ایچندہ برکہ تنبیه ایتمک

ایجون گوزل بر آلت اولوبدر . « بویقوت » بودن عبارتدرکہ

عمومک و یا خود بر جمعیتک منافعه خلل یتورن شخصدن هر کس

هر بر علاقه سینی اوزوب اونی هیچ بریدہ قبول ایتمورلر . اگر

بو مقصر شخص تاجر درسہ ، او صورتندہ اونک تقصیرینی هر بر

یره اعلان ایدوب مرقومی مشتریلردن محروم ایدیورلر .
Бойкотъ.

بی طرف - هیچ بر طرفہ مایل و کومکدار اولمیان : هیچ بر

فرقه به منسوب اولمیان .
Нейтральный; безпартійный.

بین الملل - (ع) - مللر آراسنده اولان .
Международный.

یورو - (فر) - باخ : قلم .

یوروقراتیا - (فر - بو) - دو لندہ بتون اختیارک و حکمک

یالکز بر بیوک مامورلار و حاکم لر النده اولمق اصولی . بو گونه

طرز اداره اولدقده . جماعتك دولت ايشلرینه قاشمغه حقی او لمیوب
مملکتی یالکز بر مامورلار دولاندیر یورلار و اوللارک عمل لرینه
و رفتارلرینه نظارت یتوروب تفتیش اینمگه جماعتک اختیاری اولمیور.

— مامورلار حکمرانی . **Бюрократія.**

بیوروکراتیزم — (فر-یو) — بیوروکراتیلق . **Бюрократизм**
بیوروکرات — (فر-یو) — مامور . **Бюрократъ.**

ب

پاترول — (فر) — گنجہ لر شهری گرمگ ایچون قوشو ندن
تعین اولنان فراول . گنجہ گرمسی . **Патруль.**
پاتریوت — (یو) — باخ : وطن پرور .
پانت — (لات) — باخ : اصناف تذکره سی .

پادشاه اعظم = ایمپراطور اعظم . **Государь Императоръ.**
پادشاه گوروشی — (تر) باخ : ملاقات .

پادشاهلق بانق — دولت طرفندن بناایدلمش بانق . **Государствъ банкъ.**

پارتیا — (فر) — باخ : فرقه .

پارتیزان — (فر) باخ : دسته باز .

پارتیقویاریزمه — (لات) — بر بیجه بالاجه پادشاهلق لار دن
عمله کن بیوک بر دو لنده سیاسی بر ملک در که اوکا گوره سی
ایدیلور که او بالاجه پادشا هلقلارک هر برینه ممکن قدر آرتق استقلال
و مختاریت ویریلسون که بیوک پادشاهله آرتابع اولسون . **Партикуляризмъ.**

پارلامنتو — یا خود **پارلمان = پارلامنت** (فر) — باخ :

مجلس مبعوثان .

پارلامنتاریزمه — (فر) — پارلامنتوسی اولماق لق . **Парламента-ризмъ.**

پارول — (فر) — مجاربهده اوز آدملرین دشمندن سیچمک
ایچون فراول عگرلر آراسنده استعمال اولنان اشاره لی سوزلر . اسم تب .
Пароль.

پاسپورت — (فر) — باخ : تذکره .

پانیسلاهیزم = پاناسلامیزم — باخ : اتحاد اسلام .

پای تخت — (فا) — مملکتده پادشاهک اوتوردیسی شهر .
Столица.

پتیسیا — (لات) — باخ : عرض حال .

پرنسی — (لات) — شاهزاده . **Принцъ.**

پروپاغاندا — (لات) — خریستانلانی انشار ایتمک ایچون
۱۶۲۲ منجی سنهده (روم پایسی) طرفندن تشکیل اولنمش جمعیت
روحانیه . **Пропаганда** — آن بو سوز نشر افکار مضایله استعمال اولنور .
пропаганда.

پروپاغاندیست — (لات) بر فکری شر ایدین آدم . **Пропагандистъ.**

پروپورسیانال — سیستم — باخ : وکالت متناهیه .

پروتست — (لات) — باخ : اعتراض .

پروتقورات — (لات) — باخ : حق حمایت .

پروتوقول — | یو | — اصلی عربجه " **برات القول** " در .
(۱) بر حادثه خصوصنده رسمی معلدن یازیلوب محکمه یه و یا
مستطقه ویریلن رسمی کاغذ . (۲) بر مجلسک مذاکرات و قراردادی

یازیلمش دفتر . **Протоколъ.**

پروزه لیتیزم — (لات) — بر کسی بر دینه ، بر مذهب و
یا بر ملک و عقیده به جلب ایتمک شوق و هوس. . . Прозелитизмъ.
پروست — (لات) — باخ : فاض .
پروگرامما = پراگرام — (یو) — باخ : مرانامه .
پروفه سیا — (لات) — باخ : پیشه .
پرو قلاماسیا — (لات) — باخ : ابتاه نامه .
پرو قورا تورا — (لات) — باخ : مدعی عمومیلک .
پرو قورور — (لات) — باخ . مدعی عمومی .
پرو له تاریات — (لات) — باخ : هرای کاسه .
پرو و اقاتور — (لات) — باخ : مفتن .
پرو و و ا قاسیا — (لات) — باخ : فتنه .
پرو و نقت — (لات) — باخ : لائحہ .
پریستاو — (روس) — بر محله نك ربط و ضبطه باخان بولیس
ماموری . محله بگی . . . Приставъ.
پرنسیب — (لات) — باخ : اساس .
پره میهر — (فر) — باخ : باش وزیر .
پلاقتورما — (فر) — باخ : مرانامه .
پله ایستیت — (لات) — بر مهم مسئله به دائر بتون ملتك تصور
و هکرینی آکلامق ایچون عموم جماعتک رایینی طویلانه .
Плебництвъ.
پلوتوقرات — (یو) — دولت و ثروتی سایه سنده اختیارات .
Плутократъ . حکم و نفوذ صاحبی اولان آدم .
پلوتوقراتیا — (یو) — بتون اختیارات ، حکم و نفوذ
صاحب دولت آدمیره منعلق اولمق قاعده سی . . . Плутократія .
پنیا — (فر) — باخ : قاعد معانی .

پوبلیقاسیا — (لات) — باخ : اعلان .
پولیتقه — (یو) — امور سیاسیہ مناسبات سیاسیات .
دولت ایشرینی مهارته دولاندیرماق . . . Политика .
پولیچه — (لات) — بر باقه و یا صرافه و برلمش بولی دیگر
بر یرده آلماق ایچون و برین کاغذ . حق . . . Чекъ .
پولیس — پولیسه — (فر) — باخ : ضبطه .
پولیس چاوشی — (تر) — پولیس قولوقچیلاردن اک کوچیگی
غاراداوی . . . Городовой .
پیاده باش چاوشی — (تر) — بر بلوک قوشونده کوچک
ضابط . . . Фельдфебель .
پیاده قوشون — (تر) — محاربهده پیاده اولارق ایش گورن
قوشون . . . Пехота; Инфантерія .
پیاده یوزباشی سی — (تر) — پیاده قوشونده بیوک ضابط .
Капитанъ .
پیاده یوزباشی سی وکیلی — (تر) — Штабель-Капитанъ .

ت

تأدیبه — (ع) — (۱) مقصر آدمیر حننده لازم اولان حکمی
اجرا ایتمک : تنبیه . ۲) یونگل جزا . . . Легкое .
Наказаніе .
تأدیبه — (ع) — ویره جگی بر بولی و یا ویرگی تی ویره .
Взносъ .
تاریف — (عربجه دن عطلدر) — باخ : ثمره .
تاسیس ایتمک — (ع) — فورمق : بنا ایتمک . . . Учредитъ .
تاقیتقا — (یو) — اساساً ، قوشونک دوزومی ، حرهاتی ، عملی

تحقیقات ابتدائیه — (ع) — بر شبه‌لی و یا گناهی بر ایشی اولجه محکمه ماموری و یا پولیس خدمتچیسی طرفندن تحقیق ایتمک و بعده همان ایشی بارسنده حکم لر ویرمک. Предварительное следствие. Владычество. **تحکم** — (ع) — حکم سورمه : حاکمیت ایتمه. **تحکیم** — (ع) — حکم نصب ایتمه : ایکی مدعی نك دعوالرین کسمک ایچون اونلارک رضاسیله بر دیگرینی حکم سیجمه. Изби-раніе третейскаго суда. (Компромиссъ.)

تحلیف — (ع) — آند ایچدیومه. Приведеніе къ присягѣ. Присяга.

تخلیه — (ع) — بوشالتیق: اشغال ایدیلمش بر شهری. یا سگری قوشوندن خالی ایتمک. Эвакуация.

تدابیر جبرییه — (ع) — بر مملکتک بر یرنده واقع اولان عصیان و اغتشاشی یاترتماق ایچون حکومت طرفندن اجرا ایدیلمش شدید، جبرلی و آغر تدبیرلر : آسدیрмаق، نفی ایتمک، و سائره. Репрессія; репрессивная мѣра.

تدبیر — (ع) — بر ایشی ایچون لازم اولان بنا گذارلق. Мѣра. **تدبیر اتخاذ ایتمک** — بر ایشی اجرا سی ایچون تدبیر سیچمک. Принять мѣру.

تدقیق — (ع) — بر ایشی بر بر آراماق، اک درین صورتده تحقیقه چالیشماق. Детальное разслѣдование.

تدمیر — (ع) — محو و هلاک ایتمه. فولدور لاری اولدیروب یوخ ایتمه. Уничтоженіе.

تذکره — (ع) — ۱) یادده فالقمه و سیله اولان کاغذ، و رقم. 1) Памятный листок.

۲) رسمی یرلردن بر بر لرینه گوندزیلمش کاغذ. 2) Официальная

بارسنده اولان علمدر (باخ: تمبینهالجیش). بوندان سوا، احتیاط کارانه دولامنه، پولیتقه ایله ایش گورمگه دیرلر. Тактика.

تاقسا — (فر) — باخ : نرخ.

تاموژنیا — (روس) — [باخ : گومروک،

تبعیت — (ع) — بر دولته تابع اولمق. Подданство.

تبعید — (ع) — بر کسی، مضر اولدینی ایچون مملکتدن اوزاق-لاشدیرمه. Удаленіе.

تتوج — (ع) — پادشاه تاج قویمق رسمی. Коронованіе.

تجارت وزیری — دولتک بتون امور تجارتنه باخان وزیر.

Министръ торговли.

« **تجدد صلحکارانه فرقهسی** » — روسیاده ۱۷ اوقتیابر مانیفستندن سگره عمله گلמש سیاسی بر فرقه در که اولک مقصدی صلح و

آسایش ایله روسیاده اصلاحات بریا ایتمک ایدی. حال حاضرده بو فرقه **Партія мирнаго обновленія**. واراه-نی ایتمش کیم-یدر.

تجریم — (ع) — برکشدن دوتوب جریمه آلمق. Взысканіе.

تجهیزات عسگریه — (ع) — قوشونه لازم اولان شیلرک حاضر-لامهسی. Амуниція.

تحدیدات — (ع) — حدلر قومه. سیاسی معنا ایله. برکک اختیارات و حقوقی آزالتمه. Ограниченія.

تحرری — (ع) — آختارش : قدغن اولنمش بر شئی نایمق ایچون آختارمه. Обыскъ.

تحریرک — (ع) — حرکه کنورمه، جنبه کنورمه : یولدن چیخارمه. Подстрекательство; возбужденіе.

تحقیق — (ع) — آختاروب دوغرینی بیلمه : ایشک حقیقتی آشکار ایتمه. Проверка; разслѣдование.

Покорение.

تسليم — (ع) — بر شهری و یا سنگری ، یا قوشونی مغلوب اولوب دشمنه ويرمك .
Сдача.

تسميه سز شركت = آنونيم شركتی — منفعت و ضرری حصه دارلرينه عائد اولان آدسز شركت .
Анонимное общество.

تشبث — (ع) — بر ايشه گريشمگه حاضر اولمه ؛ بر ايشه دوتماقه گريشمك .
Попытка; предприятие.

تشریفاتچی — (تر) — پادشاه دبارنده بيوك و طنطنه لی بر رسم واقع اولدینی حالده بونك ایچون تعیین ایدیلمش قاعده و نظاملارك عمله گلمه منه نظارت يتورهن بيوك مامور .
Церемониймейстеръ.

تشكل — (ع) — فورولمه ؛ شكله دوشمه ؛ عمله گلمه .
Образование; организованіе.

تشکیل ایتمك — فورمق ؛ عمله گتورمك . شكله سالمق .
Образовать; организовать.

تشویق — (ع) — شوقلندیرمه ؛ جماعتی بر فکر و یا بر مقصده راغب ایدوب شوقة گتورمه .
Агитация.

تشویقات اجرا ایتمك — جماعت آراسنده دییوب دانیشمقله بر مقصده راغب ایتمك .
Агитировать.

تشهير — (ع) — شهرتلندیرمه ؛ مشهور ایتمه .
Популяризация.

تصدیق — (ع) — بر شیئی رسمی صورتده تأیید و قبول ایتمه .
Утверждение.

تصرف صندوقی . یا خود — اقتصاد صندوقی — اهالیدن خواهشی ایدنلرك بولین آلوب ساخلاماق و صکره معین فائضی ایله صاحبنه گیری ویرمك ایچون دولت خزینه سی و یا پوسته و تلفراف ادارسی باننده اولان پول صندوقی .
Сберегательная касса.

бумага.

۳) اهالیه ، تاتماق ایچون ویریلن رسمی کاغذ . پاسپورت .
3) Пас-портъ.

تررور = تررور — (لات) — واهمه ؛ دهشت ؛ قورخو .
Терроръ.

ترروریزم = ترروریزم — (لات) — جبر ، زور و اکثر اوقات اولدیرمك کیبی شدیدتدبیرلر ایله معلوم بر جماعتی و اهمیه سالوب ، اله کتورمك و بو نکلّه تقیب اولنان مقصده نائل اولماق .
Терроризмъ.

ترروریست = ترروریست — (لات) — ترروریزم ایله مشغول اولان .
Террористъ.

ترصد عسگری هییتی — محاربه ده دشمن حرکاتی تحت نظاره ته آلوب هر برعملنه گوز يتورن قوشون دسته سی .
Обсервационный корпусъ.

ترصد موقعلری — دشمن اولان طرفه گوز يتوروب آتشانك موقعلر .
Наблюдательные посты.

ترضیه — (ع) — برینی راضی و خوشنود ایتمه .
Удовлетворение.

ترقیع رقبه — (ع) — برمامورك رقبه سی آرتومه .
Повышение; чинпроизводство.

تساوی حقوق — (ع) — هر کسک حقوقجه برابر اولمه سی .
Равноправіе.

تسجيل ایتمك — (۱) بر دعوائی محکمه دفترینه قید ایتمك . (۲) بر شیئی دفتر مخصوصینه قید ایتمك .
Регистировать.

تسخیر — (ع) — بر شهری ، یا سنگری فتح ایدوب آلماق .

Тарифъ.

تضييق -- (ع) -- ۱) صيقمه ، اينجيتمه ؛ اضطراب و يرمه .
 ۲) مجبور ايتمه . بر ايشه وادار ايتمه . 1) Угнетение . 2) Давление .
تطبيق -- (ع) -- بر شئي مثلا ، ظام و قانوني ايشه بوراحق .
 مطابق و موافق ايتمك . . Примѣненіе къ дѣлу .
تظلم -- (ع) -- ظلم چكمه ؛ ظلم آلتنده اولمه . . Угнетен-
 ность .

تعصب ملي -- (ع) -- باخ : شووينيزم .

تعطيل -- (ع) -- معطل قويمه . ايشيز بوراقمه . ۲) ايشيزلك ،
 ايشيزاوقت . ۳) فابرقه ده ، يا زاوودده يا ساير بر يرده ، هلهلرك
 ايشدن ال چكوب فابرقه و سايره صاحبنه ابرازايتد گلري طلب لسره
 انجام ايشتمك لري و انجام ويريلمه ديگجه ايشله مه مك لسري .
 1) Лишение функций . 2) Праздникъ . 3) За-
 бастовка .

تعقيب -- (ع) -- دالينه نوشمه ؛ بر مقصدك دالنه دوشمه ؛ با
 نوتماق و حبس ايتمك ايچون بر كك دالنجه گيتمه . -Преслѣдова-
 ніе .

تعليمات -- (ع) -- برينه دليل ايله و يا كاغذ ايله ويريلن تابشرق ؛
 خط حرکتني ، يعني له طور حرکت و عمل ايتمه سبني بيديرن
 دستورالعمل . (اينستروفياسيا) .
 Инструкция .

تعهد -- (ع) -- عهده به آلمق . . Принятие
 какой-либо обязанности на себя .

تعهدلي مکتوب -- " زافازنوي " دييلن مکتوب . . Заказное
 письмо .

تعين -- (ع) -- ۱) بر کسی بر ايشه نصب ايتمه . ۱) تعيين

تضاد -- (ع) -- بر برينه ضد اولمه ؛ اختلاف دشمنچيلىك .
 Антагонизмъ .

تضمن -- (ع) -- باخ : ضامن اولماق .

تضمنين -- (ع) -- باعث و سبب اولديقي ضررك عوضنى ويرمه .
 Возмѣщеніе убытковъ .

تضمينات حريه -- (ع) -- مغلوب حكومت طرفندن غالب حكومه
 ويريلن يولدرمه محاربه مصارفنك عوضى اوليور . قوتشور بوسيا .
 Конtribusiя .

تعاضد -- (ع) -- بر برينه دايانوب يارديم و كومك ايتمه

Взаимная поддержка .

تعاطي -- (ع) -- مبادلله اينمه ؛ او بوته ، بوده اوته ويرمه يا
 كوندرمه ، يا ايتمه و سائرده .
 Обмѣнъ .

تعاطي افكار -- (ع) -- فكر لشمه ؛ فكر ويروب فكر آلمه .
 Обмѣнъ мыслей .

تعاقب -- (ع) -- بر برينك دالنجه دولانمه ؛ بو اولي ، اوده بوني
 ايزلمه ، تعقب ايتمه .
 Взаимное преслѣдованіе .

تعاون -- (ع) -- بر برينه كومك ايتمه .
 Взаимомощъ .

تعاون جمعيتي بر برلرینه مادی و معنوی كومك بتورمك ايچون
 قورولان جمعيت .
 Общество взаимомощи .

تعاهد -- (ع) -- باخ : معاهده .

تعبيه الجيش -- (ع) -- حرب اتناسنده قوشونك ، مه گونه موقعلده
 اولماسني ، هاسي نك ، مه قايرماسني ، مه حرکاتده بولنماسني بيلمك سني .
 Военная тактика .

تعرفه -- (ع) -- اجنبی مملكته گونديريلن و يا اينكته اورادن
 كلن ماللارك و شيلرك حسابي و گومروك حرجنك قسيده ايديلمه سي .

اینه : آجیق و اطرائلی بیلدیرمه . 1) Назначеніе. 2) Опре-
дѣленіе.

تعین حدود — (ع) — سرحد قویمه : سرحد تعیین اینه .
Опредѣленіе границы; межеваніе.

تفتیش — (ع) — دیگرینک عملنی تحقیق اینه . ریوزیا .
Re-
визія; контроль.

تقاعد معاشی — فوج اولدیغی ایچون خدمتدن چیقمش بر ماموره
حکومت طرفندن وبریلن بر مقدار مواجب .
пенсія.

تقدیس — (ع) — مقدس اینه : بر شیء قانون حکمی و یرمه ;
санкція.

تقدیم — (ع) — بر شی و یابرکی بر آیری سنک حضورینه
پیشنهاد اینه .
Представленіе.

تقریر — (ع) — 1) بر ایشی رسمی صورته یازی و یا دیل
ایله بیان اینه . 2) بر دولتک دیگر بر دولته سیاسیاً مراجعت اینه سی .
1) Докладъ; рапортъ 2) Nota.

تقصیر — (ع) — گناه : نهمت .
вина.

تکالیف حریه — (ع) — حرب زمانده فوشونه لازم اولان بتون
مایحتاجی اهلیدن طلب اینه .
реквизиція.

تکامل — (ع) — تدریجی ترفع و تکمل : بر شیک طبیعی
سورنده درجه درجه ترفی اینه سی . ایولووسیا .
эволюція.

تکاملیون — (ع) — تکامل طرفدارلری .
эволюціонисты.

تکلیف — (ع) — ویرگی، توجی .
повинность; налогъ.

تکلیف مترقی تکلیف متزاید — [ع] — فازاجه متناسب اولان
و فازاج آرندیجه آرترلان و برکی .
прогрессивно-подо-
ходный налогъ.

تمامیت ملکیه — [ع] — بر دولتک، یر و ملک جهتجه اوز تمام
حالنده اولمه سی .
Территориальная цѣльность.

تمتع ویرگی سی — هرکک قرانجینه متناسب اولارق و یردیگی خرج،
توجی .
Раскладочный сборъ.

تمسک — (ع) — بوج آندیغنی بیلدیرن کاغذ . وکیل .
Вексель

تملک — (ع) — او زینه ملک اینه : اوزینه مال اینه .
При-
своеніе имущества.

تملک اجتماعی = استملاک اجتماعی — (ع) — باخ :
سوسیالیزاسیا .

تملک شهری = استملاک شهری — باخ : مونیسیالیزاسیا .

تملک ملی = استملاک ملی — باخ : لاسیونا لیزاسیا .

تنبيه — (ع) — 1) جزا، توییح . 2) بر بیس عملی اوستنده
برسینه اخطار اینمک .
Наказаніе. Замѣчаніе.

تنزیل — (ع) — ایندیرمه : بر مالک قیمتی اکیلمته . (ایکیدفا)
Скидка.

تنظیم ویا اینکه :
تنظیم — (ع) — دوزمه : نظامه قویمه : قاعدهیه سالمه .
ре-
гулированіе; формированіе; унорядоченіе.

توییح — (ع) — شدتلی جزا : اذیت ویرمه .
Кара. Пытка.

توجی — (ع) — ویرگی، بده .
Подать.

توستی پولی — (نر) — ایو بولی؛ هر ایو باشنه آلمان ویرگی .
Подымная подать.

توسط (ع) — آراجیق؛ میانجیق .
Посредничство.

توصیه — (ع) — برینه برشی تکلیف ایدوبده بوخصوصده توقع اینه .
Рекомендація.

جلب نامه — برنی بر دیوالخانه به دعوت ایتمک ایجون گولدریلن
Повѣстка. کاغذ .

جلوس — (ع) — پادشاهک تختہ چیمہسی . نمود .
Восшествіе на престолъ.

جمعیت — (ع) — بر مقصد ایجون ایش گورمگدن اوتری
Общество. بر نیجه آدملرک اتفاق ایله اولان رسمی هیئت .

جمهور — (ع) — بر جور دولت در که اوراده پادشاه
اولمیوب . ملت اوز سیجدیکری وکیل لری واسطہ سیله اوز

اوزلرنی دولاندیر یورلار . بو وکیل لرک ایچیندنده برنی معین
بر وقتہ قدر رئیس جمهور (Президентъ) انتخاب ایدوب

حکومت عالیہ نی اوگا تابشورولار . سرہ سیوبلیق .
Республика. جمهوریت — (ع) — جمهورلق ؛ اداره جمهوریه .

Респу- бликанскій образъ правленія.
جنایت — (ع) — بر شخمت یا جاننه . یا اعضاسنه . یا مالنه .

Преступленіе. یا لاموسنه توفونان پیس و قدغن ایدیلش عمل .
جنایت شعبہسی — محکمہ نک جنایت ایشلرینه باخان خصوصی

Уголовное отдѣленіе. شعبہ سی .

چ

چار — (امل) — پادشاه .
Царь.

چاره — (فا) — دولایقیلی بر ایشک آجیلاجای ایجون
اولان واسطہ ؛ انجام .
Исходъ.

چینوونیک — (روس) — باخ ؛ مامور .

توقیف — (ع) — دوتوب ساخلامه ؛ دور دیرمه ؛ توقفاتمه
Задержаніе; приостановленіе.

توکیل ایتمک — وکیل ایتمک .
Уполномочить.

تهدید — (ع) — فورخوتنه ؛ هدلمه .
Угроза.

تہمت — (ع) — باخ ؛ قصیر .

تیتول — (لات) — باخ ؛ لقب ؛ عنوان .

ج

جاسوس — (ع) — مخفی بر ایشہ دائر احوالات اوگرہ نوب

گزیلیجه خبر ویرن آدم .
Шпіонъ.

جاندارما — (فر) — باخ ؛ ژاندارمه

جانشین — (فا) — برینک برنده اوتوران ؛ برحاکمک عوضندہ

اوتوروب حکومت ایدن .
Намѣстникъ.

جانی — (ع) — جنایت صاحبی . قصیرکار .
Преступникъ.

جبر — (ع) — زور ، گوج .
Насиліе.

جہ خانہ — (فا) — اسلحه و سایر داوا نیلری ساخلا نیلان

محل .
Арсеналь.

جریمہ — (ع) — قصیری سببہ بریندن آلتان پول .
Штрафъ.

جزا — (ع) — بر جنایت عوضندہ ایدیلن شدتلی قسبہ .

جزا قوشون دستہسی — (تر) — اغتاشا ایشا سنده اہالی بہ

جزا و اذیت ویرمک ایجون تعیین اولسان قوشون دستہسی .

Карательный отрядъ .

جلاد — (ع) — اعدام جزاسنه ویریلن آدملری اولدیرن مامور .

رسمی قاتل .
Палачъ.

ح

حادثه — (ع) — وهه؛ واقع اولمش بر ایش. Происшествіе; инцидентъ.

حاکم — (ع) — (۱ حکم ایدن : آمر . ۲) محاکمه ایدن ما- مور . (سودیا) . Властитель. 2) Судья.

حاکم مطلق — (ع) — باخ : دقتاتور .

حاکمیت — (ع) — حاکم لک . برینک دیگرلری اوستنده اولان اختیار و اقتداری. Властвованіе.

حبس — (ع) — دوستاق ایتمه . Арестъ.

حبس ایتمک — دوستاق ایتمک . Арестовать.

حبسخانه — (ع. ف. ا) — دوستاقخانه . Арестный дозь; тюрма.

حجز — (ع) — بر کسک مالک و مالی حکومت طرفندن موقتاً قدغن و ممنوع ایتمه . Секвестръ.

حر — (ع) — آزاد ؛ سربست . Свободный .

حراندیش — (ع. ف. ا) — فکری آزاده . سربستانه فکر ایدن . (لیبرال) . Либераль.

حراندیشی — (ع. ف. ا) — آزاده و سربستانه فکر ایتمه . حریت کسکرنده اولمه . (لیبرالیزمه) . Либерализмъ; свободо-мыслье.

حرب — [ع] — داوا ؛ جنک . Война.

حرب اسیری — داواده دشمن طرفندن اسیر اولان . Военно-плѣнный.

حربیه وزیری — داوا و قوشون ایشلرینه باخان وزیر . Военный министръ.

حرکت — (ع) — فیملدانه ؛ ترییش ؛ جنبش ؛ علیان . عمل . Движеніе; дѣйствіе.

حریت — (ع) — آزادلق؛ سربستی . اهالینک حکومت قیصق سندن آزاد اولمسی . Свобода.

حریت اجتماع و اتفاق — هر بر سیاسی ، یا غیر سیاسی اجتماعلر و یفجاقلر ، و اتفاقلار قورمقده اهالینک آزاد اولمسی . Свобода собраний и союзовъ.

حریت ادیان و مذاهب — هر کسک ، اوز عقاید دینیه و احکام شرعیسنی بلا ممانه ایفا و اجرا ایتمکده آزاد اولمسی . Свобода вѣроисповѣданій.

حریت شخصییه — هر کسک ، هر بر عدالت سز و ناشایسته تجاوز و تحقیردن آزاد اولمسی . Свобода личности .

حریت کلام — هر کسک ، اوز مرامنی و تصوراتنی سویله مگده آزاد اولمسی . Свобода слова.

حریت مطبوعات — مطبوعاتک ، یعنی غزته ، ژورنال ، کتاب و سائره جرائد و نشریاتک سینزور دن (بوسوز باخ) آزاد اولوب ممانه سز دوام ایتمسی . Свобода печати .

حریت وجدان — هر کسک ، اوز قلب و وجدانه گوره هر بر دین قبول ایتمکده آزاد اولمسی . Свобода совѣсти .

حزب — (ع) — فرقه ، گروه . پارتیا . Партія .

حشمتلو — (تر) — پادشاهلاره وبریلن لقب . شوکتلو . Вели-чество .

حصه — (ع) — پای ؛ بهره . Часть; акція .

حصه تمتع — بر شرکت ایشان هر بر حصه‌داره دوشن منفعت .
Дивидендъ.

حصه دار — بر شرکته اوز حصه‌سینی ویرمگه منفعتنه شریک اولان
آدم . پایجی .
Акціонеръ; пайщикъ.

حصه دار لر جمعیتی — بر نیجه آدمک . هر کس حصه‌سینی ویرمک
ایله قوردیقلمی شرکت .
Акціонерное общество.

حق — (ع) ۱) — مزد. اجرت. ۲) انسانک برایش گورمگه اولان
اختیار و اقتداری .
Мада. Право.

حق ابتدار — **حق تقدم** — (ع) — هر ایشه هر کسدن اول
تثبت و اقدام ایتدیگی ایجون آلدیمی حق و شرف .
Починъ. Инициатива.

حق حمایت — (ع) — قوتلی بر دولتک ضعیف بر دولت اوستنده
خارجی سیاستی جهتجه قیومی اولوب بین الملل مناسباننده اونی حمایه
ایتمک حق .
Протекторатъ.

حقوق — (ع) — حقلر .
Права.
حقوق شناس — (ع) ۱) — حقوق ایشارینه و قوانینه باشلیجه
آشنا اولان شخص . (یورست) .
Юристъ.

حکم — (ع) — بیوروق ؛ امر . فرمان .
Приказъ; пове-
дѣніе; приговоръ.

حکم — (ع) — ایکی آدم آراسنده اولان اختلافی کمک ایجون،
طرفینک راضیقلمه سیجلمش آدم .
Судья при третейскомъ су-
дѣ. Мировой судья.

حکمدار — (ع) ۱) — صاحب حکم . پادشاه .
Повелитель .
Царь.

حکمدار مستبد — ظلم و استبدادیه مشهور اولان پادشاه .
Деспотъ.

حکمدار مستقل = **حکمدار مطلق** — حکومت مستقلده کل اختیار
صاحبی اولان پادشاه .
Самодержецъ; автократъ.

حکمفرمالی — (ع) ۱) — حکمرانلق . حکم سورمک .
Гос-
подство.

حکومت — (ع) ۱) — بر ممکنتی دولاندیروب حکم سورمه .
۲) بر مملکتده حکم سوروب اونی اداره ایدنلرک هیئی ، هاموسی .
1) Правленіе государствомъ. Власть. 2) Администра-
ція; правительство.

حکومت محلیه — (ع) — هر بر محلی اداره ایدن حکومت .
Мѣстная власть.

حکومت مرکزیه — (ع) — مملکتک پایتختنده اولان حکومت .
Центральная власть.

حکومت مستبده — (ع) — اصول اداره‌سی کیف مایشا و
استبدادلی اولان حکومت .
Деспотія.

حکومت مستقله — (ع) — باخ : اداره مستقله .

حکومت مشروطه — (ع) — باخ : اداره مشروط .

حکومت عالیه — (ع) — پادشاه النده اولان حکومت .
Вер-
ховная власть.

حل ایتمک — آجمق ؛ فصل ایتمک . بر فرار و نتیجه ویرمک .
Рѣшить; разрѣшить.

حمایت = **حمایه** — (ع) — بر شئی و یا بر کسی قورخولی
بر شیدن قورومه ؛ گوزلمه پناه اولمه .
Покровительство.

حمله — (ع) — قوشونک بردن سرعتله دشمن اوسته هجومی .
Атака.

حمیت جاهلیه — (ع) — تمصب . — اوز دین مذهب و یا عقیده

سندن باشقه سائر دین و عقیده‌نی حقیقی اولسه ده بگنمه‌ک ؛ دوغری و حقیقی اورتمک سه ده اوز دین ، مذهب و یا عقیده‌سنی محافظه و مدافعه ایتمک هوس جاهلانسه ، فاناتیزمه . فاناتیزم .
Фанатизмъ .

حیدود — (تر) — فولدور .
Бандить .

حیله حریه — (ع) — محاربه‌ده دشمنی آلداتماق ایچون ایدیلم
حیله .
Стратегема; военная хитрость .

خ

خارجیه وزیریه — بر دولتک خارجی ایشارینه و خارج مملکتده
اولان تبعه‌لرینه باحسان وزیر .
Министръ иностранныхъ дѣлъ .

خاصه عسکری — خاصه قوشونده خدمت ایدن عسگر .
Гвар-деецъ .

خاصه قوشونی — بعض امتیازاته مالک اولان اشک سیجیلیمش
قوشون .
Гвардія .

خاتن — (ع) — نامرد ؛ مقاب .
Намъвишкъ .

خدمات شاقه — (ع) — بر مقصره جزا ایچون ویریلن آغر و
زحمتلی ایشار .
Каторжные работы .

خدمت — (ع) — فوللوق .
Служба .

خراج — (ع) — باخ ؛ ویرگی .

خزینه — (ع) — دولتک پول ویریلن و پول ساحلانیلان اداره‌سی .
Казна; казначейство .

خزینه‌دار — (ع) — خزینه مدبری .
Казначей .

خط حرکت — (ع) — بر آدمک اصول حرکتی ، دولاسق و
مامله ایتمک قاعده‌سی .
Образъ дѣйствія .

خفی انتخاب — بر سیچکینک گیزی صورتده واقع اولمسه .
Тайный выборъ .

خفی نفراتی — خلاف حکومت اولان کیزی عمللری آریوب تابع
ایچون تعیین اولتان گیزی مامورلار .
Сыскная, тайная полиція; сыщани .

خلاف حکومت — حکومت امرلرینه خلاف و معایر اولان
تیвоправительственный-ая-ое .

خلاف قانون — قانونه خلاف و معایر اولان .
Противозаконный-ая-ое .

خمیره = قوبگاره — توژدن قایرلمش بر شاردرکه ایچی پارتلیان
شیلر ایله دولی اولور .
Бомба .

خمیرهچی — (۱) خمیره آتان آدم . (۲) سواری قوشوننده بیوک
سالдат .
1) Бомбистъ 2) бомбардиръ .

خمیره‌گاه — قومونک یای فصلی چادرلر قوروب اولدیقلاری بر .
Лагерь .

ل

داخلیه وزیریه — دولتک بقون داخلی ایشارینی اداره ایدن وزیر .
Министръ внутреннихъ дѣлъ .

دائره — (ع) — (۱) بر اولکه ، ولایت ، (۲) بر مؤسسه نک بر
شبه‌سی ؛ دیوانخانه .
1) Округъ . 2) Въдомство .

داین — (ع) — بوج ویرن آدم .
Займодавецъ; креди-торъ .

دراغون — (فر) — پیاده دخی محاربه ایده بیلن سواری عسکر .
Драгунъ .

د ربا روزیږی — پادشاه و خاندالی دربارینه داتر ایشله باخان

وزیر . . . **Министръ двора.**

د ره بك لك — (تر) — باخ : ههئودالیزمه .

دستور العمل — (ع) — باخ : تعلیمات .

دسته — (فا) — بر طوب آدم ؛ گروه . . . **Толпа; группа.**

دسته باز — [فا] — بر دسته به منسوب آدم . . . **Партизанскъ.**

دعوی — (ع) — باخ : ادعا .

دعوی وکیلی — (تر) — حضور محکمه ده برکک حقونی

مدامه ایدوب عوضنده اجرت آلان حقوق شناس آدم . آدوقات .

Присяжный повѣренный; адвокатъ.

دفتر خانه — (فا) — یازی اوطاغی . فانچیلار . **Канцелярія.**

دمدار — (فا) — قوشونک دال طرفنی گوزلهین فرقهسی .

Арриергардъ.

دمیر یول اتفافی — دمیر یول عمله لرینک . اوز طلبلرینه انجام

آلمق ایچون برلهشوب تشکیل ایتدگری اتفاق **Желѣзнодорожный**
союзъ.

دواتر نامه — (فا) — حاکم طرفندن الی آلتنده اولان برلره

کاغد اوزرنده گوبدلرین امرلر . بنا گذارقلار . . . **Циркуляръ.**

دوقوضت — (لات) — هر برسند و سائر کاغذلر . **Доку-
ментъ.**

دولت دوماسی — روسیاده ۱۹۰۶ لگی سنهده تاسیس اولنمش

و ایندیه قدر ایکی دمه بوراخیلمش مجلسی مبعومان . غوصودار ستوه تنایا

دوما . . . **Государственная дума.**

دولت شوراسی — دولت دوماسیله بر اختیارده اولان و اونگله

برابر فورولمش اولان عالی مجلسدرکه اونی تاسیس ایتمکدن مقصد

— دولت دوماسنک افراطلی هزار داد لرین رد و یاتفسیر ایتدیرمکدر .

بو مجلسک عضولری پادشاه طرفندن وزرادن . اعیالندن تعیین

ایدیلوب بر باره سیده اهالینک اگ بیوک آدلرلندن سیجیلور .

غوصودار ستوه نئی صاوت . . . **Государственный советъ.**

دولتلو نجابتلو — (تر) — اگ بیوک آدملره . برلسلره

ویرین لقب . . . **Высочество.**

دول معظمه — (ع) — بورو بانسک اگ معظم دولتری :

انگلتره . فرانسه و سائر لری . . . **Великія державы.**

دوئما — (تر) — بردولتک بتون حربی و یاتجاری گمی لری .

فلوت . . . **Флотъ.**

ده پارتا منت — ده پارتیمان — (لات) — روسیاده اگ

عالی مؤسسه لرك شعبه لرینه دیرلرکه بر مدیر النده اولوب وزیره تابدر .

(بولیس ده پارتا منتی) . . . **Департаментъ.**

ده پواتات — (لات) — باخ : مرخص . مبعوث .

ده پواتاسیا — (لات) — باخ : مرخصلر هیستی .

ده پوزیت — (لات) — فریدیت مؤسسه لرینه ساحلا نیلمق

ایچون ویرین بول و یاقیمتلی شیلر . . . **Депозитъ.**

ده زورغانیزاسیا — (لات) — عدم انتظام ؛ قاعده سزلک . انتظام

سزلق . . . **Дезорганизация.**

ده سپوت — [یو] — باخ : حکمدار متبده .

ده سپوتیا — (یو) — باخ : حکومت متبده .

ده سپوتیزمه — (یو) — باخ : استبداد .

ده سترالیزاسیا — (لات) — باخ : عدم مرکزیت .

ده قره ت — (لات) — باخ : فرمان عالی .

ده قلاراسیا — (لات) — باخ : اعلان عمومی .

دهلغات — (لات) — باخ : مرخص .

دهلغاتسيا — (لات) — باخ : مرخصلر هيتى .

دهموقرات — (يو) — دهموقراتيا طرفدارى اولان . عاميون .

Демократъ.

دهموقراتيا — (يو) — دولته برگونه طرز اداره در كه .

بتون حكومت و اختيارات ، مثلا ، قوانين قوماني ، دولت وارداتنى

لازم اولان يرلره مصرف ايتمك و مملكتى دولانديرماق ايشلرى پادشا-

هده اولميوب عموم ملت النده اولور . ملت اوز نماينده و وكيللرى

واسطهيله ايتر حكومت مركزيه نى ، ايتر حكومت محلبي نى انه آلوب

اوزى مامورلار تعيين ايديبور ؛ مامورلار دخى اك بيوگندن اك كوچيكنه

كيمي هروقت ملت قاباغنده مسئول اولورلار . (اداره عاميه) .

Демократія .

دهموقراتيا — (يو) — دهموقراتلق تطبيق ايتمك؛ يعنى ملت

و زحمت كشلرك منافى نظره آلوب اوگما موافق ده طرز اداره

دكشديرمك .

Демократизация .

دهموقراتيزمه — (يو) — سياسى بر ملك در كه اوگما گوره

ملكته دهموقراتيا (بو سوزه باخ) اصول اداره سى قورماق لازمدر .

(عاميت) .

Демократизъм .

دهمونسترات — (لات) — باخ : نمايشجى .

دهمونستراسيا — (لات) — باخ : نمايش .

ديپلومات — (يو) — باخ : سياسيون .

ديپلوماتيا — (يو) — باخ : سياست .

ديپلوماتيا قورپوسى — بر دولته اولان بتون اجنبى نمايندهلرك

(مثلا هامو اجنبى ايلچيلرك) هيتى .

Дипломатическй корпусъ .

ديرىكتور — (لات) — بر مؤسه نك مديرى .

Директоръ .

ديسيسيلينا — (لات) — قوشونده و يا خود بر جمعنده و يا

مؤسده قرار ايديلمش بتون نظاملارك جمعى ، مجموعى كه هر بر

عضو اوگما اطاعت ايتلدير .

Дисциплина .

ديقابرست — روسياده ايمپراطور آيقاندر اول گ عصرده

تشكيل اولنمش گيزلى برفره نك ع اولرينه ديورديلر .

Декабристъ .

ديقتاتور — (لات) — موقتاً كل اختيار صاحبي اولان بر حاكم ،

كه عصيان زماننده تعيين اولنور . حاكم مطلق .

Диктаторъ .

ديقتاتورا — (لات) — ديقتاتورك موقتى اولارق حكومت

كيفيسى .

Диктатура .

ديوان — (ع) — 1) بيوك برمجلس : مجلس عالى .

2) Высшее собрание . 2) Строгий .

شديد محاكمه .

1) Высшее собрание . 2) Строгий .

судъ .

ديوان حرب — (ع) — قوشون اهلندن متهم اولان لارى

محاكمه ايتمك ايچون قورولان محاكمه . محاكمه عسكريه .

Военный судъ .

ديوان حرب عرفى — اداره عرفيه عسكريه آلتنده اولان يرلرده

اغتشاش و عصيان ايدنلرى عجالتاً محاكمه ايله جزايه محكوم ايتمك

ايچون قورولان عسكرى محاكمه .

Военно-полевой судъ .

ديوانخانه — (فا) — حكومت مؤسسه سى ؛ ديوان ايشلرى

باخلان بر .

Присутственное мѣсто .

ديويدنت — (لات) — باخ : حصه نمتج .

ديويزيا — (فر) — باخ : عسكرى فرقه سى .

ر

راپورت — (فر) — باخ : تقرير .

راتيفيكاسيا — (لات) — وکیل ايديلمش بر مرخص واسطه
سيله ساير بردولت ايله عقد ايديلمش معاهده نك دولت طرفندن
تصدیق و تنسیبی .
Ратификація.

راديقال — (لات) — راديقاليزمه طرفدارى .
Радикаль.
راديقاليزمه — (لات) — امور دولتمده اصل و اساسلى
وقطلى اصلاحات و تنظيمات عمله گنورمه دائر آمال افكار سيايه.
Радикализмъ.

راشى — (ع) — بر آدومه رشوت ویرن .
Тотъ, кто предлагаетъ взятку.

رائى ويرمك - برمجلده عضو اولديقنه گوره مشاوره و مذاكره
انساننده اظهار رائى ايتمك .
Подать голосъ.

رتبه — (ع) — بر ماموره ويريلن شرف و اعتبار درجه سى .
Чинъ.

رژى — (فر) — توتون و ايجكى لرك انحصارى (بوسوزه باخ)
و بونلارى انحصارو تمهد آلتنه آلان اداره .
Режи.

رسم — (ع) — قاعده ، اصول ، نسق .
Формальность;
церемонія.

رسم كچيد — (نر) — فوشونك قومالندان قباغندن موسيقى ايله
كوب كيجمه سى .
Церемониальный маршъ.

رسمى — (ع) — دولت طرفندن و يا دولت نامنه اولان .
Официальный.

رسميت — (ع) — رسمى لك .
Официальность.
رسومات — (ع) — مختلف مالردن دولت خزينه نه آلتان
ويرگى لر .
Пошанны.

رشوت — (ع) — برحق و ياناحق ايشى گورديرمك ايجون

ماموره برکس طرفندن ويريلن پول ، اجرت .
Взятка.
رقابت — (ع) — صنعتکارلر و سوداگرلر و سائرلرک ، اوز
ايشلرينى رواج ايتديرمك ايجون بربرينه باخوب اوز مشتريلرى عددينى

آرتماغه غيرت و هوس ايتمه لرى .
Конкуренция. (فوقورنسيا)
رقيب — (ع) — بربرلرينه قارشور قات ايدنلرک هر برى .
Конкурентъ. (فوقورنت)

رتتا — (فر) — زراعت ، صنعت ، و تجارتدن حاصل اولان
مداخل .
Рента.

« روس ملتى اتفاقى » — الان روسيهده بو اسميله آدلانان
سياسى بر فرقه دركّه ارتجاعيون و محافظه كارلردن (بوسوزلره باخ)
عمله گلوب مقصدى روسيانك كهينه طرز اداره مستقلمسنى ساخلاماق
و بونك ايجون ترقى پرور فرقه لر ايله مبارزهده بو لنمقدر .
«Союзъ» русскаго народа.»

روئيت — (ع) — (۱ — نظارت يتورمه . ۲) بر مسئله باخقمق.
بر ايشه باخقمق .
1) Надсмотръ. 2) Разсмотрение.

ره آقسيا — (لات) — ترقى پرور برفرقيه و دولتک موجود
اولان طرز اداره سنى دگيشديرمك ايتيسن برجماعت مخالفه ،
و كهينه طرز اداره نى ساخلامه غيرت ايتمه .
Реакция . (ارتجاع)
ره آقسيونر — (لات) — ره آقسيا طرفدارى .
Реакционеръ. (ارتجاعيون).

ره آليزاسيا — (فر) — مال و ملك و پول كاغذلارينى نقد
پوله تحويل ايتمه .
Реализация.

ره اورغانيزاسيا — (لات) — لايق صورتمده تشكيل ايديلمه
مش برشى پوزوب لازم صورتمده تكرر تشكيل و تنظيم ايتمه .
Реорганизация.

ره پرسیا — (لات) — باخ: تدابیر جبریه .

ره زولیوسیا — (لات) — باخ : قرار : فیصل .

ره زیدنسیا — (لات) — باخ : اقامتگاه .

ره ژیم — (فر) — باخ : اصول اداره .

ره سپوبلیقا — (لات) — باخ : جمهور : جمهوریت .

ره غلامنت — (لات) — باخ : قرارداد .

ره فورما — (لات) — باخ : اصلاحات .

ره فورما تور — (لات) — ره فورما واصلاحات عمله گنورن آدم .

Реформаторъ.

ره فورمیست — (لات) — اصلاحات طرفداری . Реформистъ.

ره گیستر — (لات) — باخ : قیودات دفتری .

ره گیستراتور — (لات) — باخ : قیودات ماموری .

ره گیستراتورا — (لات) — باخ : قیودات شعبه‌سی .

ره گیونالیزمه — [لات] — عدم مرکزیتک سوگ مرتبه‌سی؛ یعنی

بر مسلک درکه، اوگنا گوره دولتده اولان هر بر ولایته امتیاز و

استقلال ویرلمه لیدر . Регионализмъ .

ره گیونالیست — (لات) — رگیونالیزمه طرفداری . Региона-

листъ.

رهن — (ع) — گرو . Залогъ .

رهویزور — (لات) — باخ : مفتش .

رهویزیا — (لات) — باخ . مفتش .

ره وولیوسیا — (فر) — باخ : انقلاب .

ره وولیوسیونر — (فر) — باخ : انقلابیون .

ره یخستاغ — آلمانیا دولتی مجلس مبعوثانک اسمی در . Рейхстагъ.

ره یخسترات — آوستریا دولتی مجلس مبعوثانک اسمی در .

Рейхсратъ.

رئیس — (ع) — باشچی . بيوك . Глава; предводитель;

начальникъ.

رئیس جمهور — جمهوریت طرز اداره سیله دولانان بر دولتک

رئیس . Президентъ республики.

روسیفیاسیا — (فر) — روسلاندیرماق ، یعنی روسیاده ساکن

و روسیایه تابع اولان غیر روس ملتلی یواش یواش روسلاندیرماق

و روس ایتمک بولیتقه سی . Русификація.

ز

زباستوفقا — باخ : تعطیل .

زمتوو — (روس) — روسیاده ۱۸۶۴ نجی سنه سنده تشکیل اولنمش

غوبرنیا و اویزد مجلس لریدر که غوبرنیانک و اویزدک هر بر جهتنجه

معمور و آبادان اولمسی اولارک عهدسنه ویریلور . زمتوو مجلسنک

اعضالری جماعتک اوزیندن سیچلوب حکومت طرفندن تصدیق اولور .

(زمیندارلق) . Земство .

زمسکی ناچالنیک — (روس) — کندلی لرك ایشلرینه باخوب

محاکمه و سایر عمللر اجرا ایدن مامور درکه غوبرناطوره تابع

اولور . Земскій начальникъ .

ژ

ژاندارما — جاندارم — (فر) — برگونه خصوصی پولیس

قوشونیدر که مملکتده عصیان ایدنلری دوتحاق و طیفه سیله برابر

دمیر یوللاردهده عمومی پولیس خدمتی ایدیورلر . Жандармъ .

ژورنال — (فر) — (۱) دفترخانه لرده کاغذلری قید ایتمک ایجون لازم اولان **کتاب** . (۲) بر مجلس اسقادی پروتوقولی .
(۳) سیاسی ، علمی ، ادبی بر جریده موقوته . **Журналъ**

س

سالدات پولی — قاهازده ملمانلاردن سالدات آپارمق عوضنده ویرگی اوزره آلنان پول . **Воинскій налогъ** .

سالیوت — (فر) — توپ و یاتفنک آتماق ویداق گوسترمک کیمی شیلر ایله ویریلن حربی سلام . **Салютъ** .
سپه سالار — (فا) — باخ : سر عسکر .

سربستی — (فا) — باخ : حریت .

سردار اکرم — باخ : گنرال فلد مارشال .

سر عسکر — محاربه ده اولان بتون قوشونک بیوگی که قوشون اونک امرلریله ایش گورور . **Главниокомандуюцій** .

سر کاتب — سفارتخانه لرده سفیرلر یاننده اولان باش کاتب .
(دراغومان) . **Драгоманъ** .

سرمایه — (فا) — تجارت و یاسائر اصحاب کارک اساس تجارت لری اولان مال ، پول که اونگله تجارته قدم قویورلار . (قاپیتال) .
Капиталь

سرمایه دار — (فا) — فمله و فقرای کاسبه تک بر قدر اجرت مقابلسنده صرف اولنان امک و زحمتیله بیوک بر سرمایه صاحبی اولان . فابریقه ، زاوود صاحبی و سائره (قاپیتالست) .
Капиталистъ .

سرمایه دارلق — فمله و فقرای کاسبه تک بر قدر اجرت مقابلسنده صرف اولنان امک و زحمتیله سرمایه قازانق اصولی . (قاپیتالیزمه) .
Капитализмъ .

سرمایه دارلق قاعده سی — بر قاعده درکه مملکتده سرمایه دارلر و بورژوازی (بوسوزه باخ) مال و ملک جهتجه سایلرلندن آرتق اولد یقیرینه گوره شرف صاحبی اولوب کاسبلری تضییق ایدیورلر .
Капиталистическій строй .

سفارت — (ع) — ایلیچی لک : ایلیچی قولوقی . **Посольство**
سفاک — (ع) — قان توکبچی : خونریز . **Кровопійца** .

سفر — (ع) — محاربه : داوا . **Походъ** .

سفر استحضارات اولیه سی — حرب زمانی قوشونی چاغروب محاربه میداتنه گوندرمگه حاضرلامق . **Мобилизація** .

سفیر — (ع) — ایلیچی ، یعنی بر دولتک اوزگه مملکتده اولان تبعه لرینی حمایت ایتمگه و اوز دولتی منافعی او مملکتده گوز له مگه مامور اولان نماینده . **Посоль** .

سفیر فوق العاده — فوق العاده ایلیچی . **Чрезвычайный посоль** .

سقوندانت — (فر) — دوئل مبارزه سنده حاضر اولان شاهد .

سلاحدار — (ع . فا) — سلاح و یا یراق گوتورن . **Оружено-сецъ** .

سلطان — (ع) — پادشاه . ترکیا پادشاهنک لقبی . **Султанъ** .

سلطنت — (ع) — پادشاهلق . **Царство** .

سمسار — (ع) — آلیش وریشده صاتیچی ایله آلیچی آراسنده دلالرق ایدن . قومیسیه چی . **Комиссіонеръ** .

سند — (ع) — شهادتنامه ، تذکره و سائره بوکیمی کاغذلار .
Документъ .

سواری بلوچی — (تر) — بر بلوک سواری قوشونی . (اسقادرون) .

Декадронъ .

سواری پولیس چاوشی — آتلی غاراداووی . (استراژنیک) .
Стражннсь.

سواری قوشونی — (تر) — محاربهده آتلی اولارق ایش
گورن قوشون .
Кавалерія.

سواری یوزباشیسی — (تر) — پیاده یوز باشیسه مقابل
اولان سواری ضابط . (روتستیر) .
Ротмнстръ.

سواری یوزباشی وکیلی — (تر) —
Штабъ-рот-
мнстръ.

سو سیال-ده موقرات — (لات) — سو سیال ده موراتیا طرفداری.
اجتماعیون عامیون) .
Соціаль-демократъ.

سو سیال ده موقراتیا — (لات) — سیاسی بر فرقه درکه اونک
مرامی فصله لگه عائد قانون لارک اصلاحی ؛ فصله و فقرای کاسبه دن
اورعانیازیاسیا و افاقلار تشکیانک ترقیسی ؛ تکلیف متراید (بوسوزمه
باخ) قوبولماسی ؛ پادشاهلق . خزینه ، بکلك و کیسا یرلرنک
جیرایله آلتوب . مویسپالیزاسیا « (بو سوزه باخ) طریقیه
اهالیه و یریلمه سی ؛ صنفلر ، ملت لر و دین لر آره سنده ارلان فرق
و امتیازاتک فسخی ؛ تعلیم عمومی مجانی ؛ حربت مطبوعات ،
اتفاق اجتماع و وجدان و یریلمه سی ؛ کیشی و آروادک حقوقده برابر
اولمه سی ؛ مجلس مبعوانه اولان سیچکی نک عمومی ، خفی و مساوی
قاعدہ اوزره عمله کلمه سی در . (اجتماعیون عامیون فرقه سی) .
Соціаль демократія.

سو سیال - ره وولیوسیونر فرقه سی — بو فرقه دخی سو سیال
— ده موراتیا فرقه سنک طلبلرینی اوزلرینه مرام نامه اتخاذ ایدب
اولارلدن عمدہ ایکی شیده آریلور . بری « آغراریا مسئله سی »
د اوبری « ترور » . آغراریا . یعنی بر و طویسراق مسئله سنده

سو سیال - ره وولیوسیونرلر بتون پادشاهلق ، میری ، بک و سائر
یرلرک جبر ایله آلتوب عمومی بر « یر خزینه سی » قایروب صکره
« سو سیالیزاسیا » (بو سوزه باخ) طریقیه اهالی استفاده سنه
و یریلمه سنی ایستیورلر و اوز مرام ناملرینی عمله گتورتکم ایچون
« ترور » (بو سوزه باخ) ایله ایش گوروب انقلاب تورتمک
ایستیورلر . (اجتماعیون انقلابیون) .
Соціаль-Револуціонеры.

سو سیالیزاسیا — (لات) — برکک اوزینه مخصوص اولان
مالنی عموم جماعتک استفاده سنه و یرمک . بو حالده بتون پادشاهلق ،
خزینه ، اوده ل (خاندان) ، بکلك و کیسا یرلرنک جبر ایله آلتوب
عمومی بر « یر خزینه سی » قایرئق و او یر خزینه سندن هر کسی
زحمت وامگنه گوره مستفید اتمک . (تمک اجتماعی) .
Соціалізація.

سو سیالیزمه — (لات) — سیاسی بر عقیده درکه ، اوکا
گوره دنیا مالنی هامو آدلر آره سنده برابرجه بولمک ایچون ایندیکی
معیشت و حیات اقتصادی نی دگیشدیرمک لازمدر ؛ یعنی بو عقیده یه
گوره دنیا ده دولتلی لگی و کاسبلی آره دن گوتوروب هامونی
اقتصاد جهتجه برابر ایتمک اولار ، بونک ایچون خصوصی و شخصی
منافی آره دن کوتوروب امک و زحمتی هامو آره سنده برابر بولمک
لازمدرکه بونلارک محصولانیده هامویه برابر چانسون . (اجتماعیت) .
Соціалізмъ.

سو سیالیست — (لات) — سو سیالیزمه طرفداری .
Соціалістъ.

سوق الحیش — (ع) — بتون علوم حربیه و علی الخصوص
حربت عکریه علمی ؛ داوا علمی .
Стратегія.

سوق قصد — (ع) — بر کسی اولدیرمک ، و یاسویماق ایچون
اجرا اولنان فنا قصد .
Покушеніе.

سوقیت — (ع) — برکه بر فئالق تورمک و یا اولدیرمک
ایچون اولنان پیس بت .
Заговоръ.

سه پارا تیزمه — (لات) — باخ : مختاریت .

سه پارا تیزست — (لات) — مختاریت طرفداری . Сепаратистъ .

سه سیا — (فر) — مجلس مبعوثانک و یا دیگر رسمی بر مجلسک
اعتقاد زمانی . Сессія .

سه سیونیست — (لات) — بر دولتک ، اهالیسک مختلف دیل —

لرینه گورده قسملره بولنمهی طرفداری . Сецессионистъ .

سه یم — (له) — کیچمشده لهستان (یعنی پولشا) مملکتنده

و حال حاضرده فینلانڈیا اولکده سنده مجلس مبعوثانک اسمی . Сеймъ

سیاست — (ع) — (۱) حکومت : اداره مملکت . (۲) جزا ،

مجازات و او جمله دن اعدام جزاسی . (۳) دولت لر آراسنده اولان

علمی مناسبات . 1) Правленіе; администрація. 2) Наказа-
ніе; смертная казнь. 3) Политика. Дипломатія.

سیاسی — (ع) — حکومته عائد اولان . سیاسته منسوب . Адми-
нистративный; политическій. Дипломатическій.

سیاسیون — (ع) — سیاست ادبایی: سیاسته لایقجه آشنا اولان .

Политикъ. Дипломатъ.

سیتور تیغ — (ایسه) — ایسویج — نورویج دولت لر تک مجلس

مبعوثایی . Стortingъ .

سیجگی — (تر) — انتخاب . بر مجلسه و کیل سیججه .

Избирание .

سیجگی چی — (تر) — و کیل سیججه . Избиратель .

سیجگی کاغذی — (تر) — اوزرنده سیجگی چی نامر دلر تک اسملری

باز بلمشی کاغذ . Бюллетень .

سیفور طه — (لات) — اموال منقوله و غیر منقوله نی یانلق ،

سوده غرق اولماق و یا سائر فضالره دچار اولمقدن بر شرکت طرفندن

تامین ایتمه . (استراخوانیه) . Страхованіе .

سیفور طه شرکتی — اموال منقوله و غیر منقوله نی یانلق ، سوده

غرق اولماق و سائر فضالره دچار اولمقدن تامین و تضمین اییدن

شرکت . . Страховое общество .

سینترالیزاسیا — (لات) باخ : مرکزیت .

سینزور = سانسور — (لات) — حریت مطبوعاتیه منافیر او —

لارق ، کتابلاره و هر بر جور تصنیفات و نشریاته ، مثلا غزته لره ،

ژورنال لاره باقان و مطبوعات نظام لارینه خلاف اولان صورتده

چاپ ایدیلمه سنه رخصت ویرمین و یا چاپدن سکره ضبط و مصادره

ایندیرن اداره درکده حکومت مستقله لرده موجود در . Цензура .

ش

شاه — (فا) — پادشاه . ایران حکمدار تک لقبی . Царъ. Шахъ .

شهد — (ع) — بر ایشی گوزیله گوروب محکمه حضورنده

شهادت ویرن . Свидѣтель .

شاهنشاه — (فا) — ایران پادشاهنه اوز تمه سی طرفندن وبریلن

لقب ، یعنی پادشاهلار پادشاهی . Царъ царей. Шахншахъ .

شرط — (ع) — بر ایشک تامینی ایچون قوبولان مجبوری تکلیف .

Условіе .

شرکت — (ع) — بیوک عمومی بر ایشی اجرایی ایچون بر نیجه

آدمک اورتاق اولوب قوردیقлары جمعیت . (قامپانیا) . Компания ;

Общество .

شعبه — (ع) — بر مؤسه و یا اداره تک هر بر قسمی .

Отдѣленіе; отдѣлъ .

شکایت — (ع) — بر کردن و یا بر شیدن ناراضیق ایدوب لازم

اولان یره مراجعت ایتمه . Жалоба

شلك — (تر) — بيوك براهيم مناسبتيله اهالی طرفندن قورولان يفتجاق در كه اورايه يفلان لار يا اظهار شادمانی و يا بو صورتله حكومه قارشو اعتراض و پروتست ايديورلر . (مانيفستاسيا) .
 Manifestacija.

شلكچي — (تر) — شلك قورانلاردن هر بری .
 Минифе-стантъ.

شورا — (ع) — مذاكره و مشاوره ايچون ييلمه ؛ مجلس .
 Совѣтъ; собраніе.

شورش — (ا) — قارشيقق ؛ اغتاش ؛
 Мятѣжъ; безпоряд-ки.

شووينيزمه — (فر) — تكبر ملی دن عبارت اولان جملی و يالان
 Шовинизмъ .

شووينيست — (فر) — يالانچي وطنپرست .
 Шовинистъ .
 شهادت — (ع) — برينك كوردیگی و بیلدیگی بر ایشی حضور
 Свидѣтельство-на . شاهدك .
 nie.

شهادتنامه — شاهدك كوسترن رسمی كاغد .
 Свидѣтельство .
 شهبندر — (ا) — دولت طرفندن تعیین اولنان ماموردر كه اجینی
 بر شهده اوتوروب اوراده اولان اوز هم وطنلرینك حقوقی مدافه
 ایدر و عمللرینه نظارت یتورر . (قونسول) .
 Консуль .

شهبندر وکیلی — کوچك شهبندر . (ویس قونسول) .
 Вице-кон-суль .

شهر اداره سی — باخ ؛ شهر مجلسی .

شهر رئیس — باخ ؛ شهر مجلسی .

شهر مجلسی — روسیاده ۱۸۹۲ نجی سنهده قانونا تعیین ایدیلمش
 قاعده در كه اونگله هر بر شهده رسمی بر مجلس قورولوب شهرك
 امورینه نظارت یتورور . مجلس بو طرزیه قورولور ؛ اکثری ثروت
 و ملك و مال صاحبی اولان شهر اهلندن همین مقدار ایله آدملر سیچلوب
 اوز ایچلرندن اللیه قدر غلاسنی (гласный) یعنی رای ویرن
 عضولر انتخاب ایدیورلر . بونلارده بر یره یلوب شهر مجلسی
 تشکیل ایدیورلر . شهرك اقتصاد ملك و مال ایشلرینه باحق ایچون
 شهر مجلسی اوز ایچندن بر شهر اداره سی (Городская управа)
 انتخاب ایدیور . شهر اداره سی بر نیچه عضولردن و بر رئیسدن
 عمله گلور . بو رئیس بیوك شهردرده داخلیه وزیر و کوچك
 شهردرده ایسه غوبرناطور تصدیق ایدیور ؛ بوگا شهر رئیس
 (Городекой голова) دیورلر . شهر مجلسك عمدہ وظیفه سی شهرك
 معمور و آبادانلغنی ، تنویر و تمیزلكنی و صحیه طرفنی تامین ایتك
 و معارفنه كومك ایتك چالشماقدر . (غورودسقايا دوما) .
 Городекая дума .

ص

صاغ — هر بر مجلس مبعوثانده اوچ جوړه بر اولور ؛ صاغ ،
 صول و اورته . صاغ طرفده اوتوران و کیلر ملك سیاسی لرته
 گوره محافظه كارلردن (بو سوزه باخ) و ارتجاعیون لردن
 (بو سوزه باخ) اولورلار . صول طرفده اوتورانلار اجتماعیون
 لردن و افراط درجه ترقی پرورلردن . اورته نی اشغال ایدنلر ایسه
 اعتدال پرور و بی طرفلردن اولورلار .
 Правая, лѣвая, умѣ-ренняя .

صدارت — (ع) — بیوكك ، ریاست . باشچیلق ؛ بر مجلده
 Предѣдательство .

صدر — (ع) — مجلس باشجی سی ، که اونک تحت صدارتنده
مجلس انعقاد ایدیور .
Председатель.

صدراعظم — (ع) — باش وزیر ؛ رئیس وزراء .
Премьеръ-министръ.

صنف — (ع) — جماعتک اوز وارلی لهنه گوره نیچه طبقه لره
بولنمیسی .
Сословіе. Класъ.

صول — باخ : صاغ .

ض

ضابطه — (ع) — قوشون بیوک لرنک عمومی آدیدر که نیچه
فسملره بولنور . (آفسر) .
Офисеръ.

ضابطه — (ع) — باخ : ضبطه .

ضابطه مدیری — شهر پولیسنک مدیری . (پولیسستر) .
Полицей-мейстеръ.

ضامن — (ع) — ضمانت ایدن ؛ تکفیل اولان .
Порука.

ضبط — (ع) — زورله آلمه ؛ جبراً طوتمه .
Захватъ; на-опльщенное отобраніе.

ضبط کاتبی — بردیوانخانه تک آفت کاغذلارینه باخوب اداره ایدن مامور .
Актуаріусъ.

ضبطیه — (ع) — شهرک ربط و ضبطنه و امنیتنه باخان مامورلر
هیئت . (پولیس) .
Полиція.

ضبطیه اداره سی — پولیس ایشلرینه باخان اداره .
Полицейск.управленіе.

ضمان — (ع) — کفالت ؛ مسئولیتلی بر ایشک عهده مندن گلنه .
Гарантия.

ط

طابور — (تر) — قوشونک خصوصی بر قسمی در که اوند
آلتی یوزدن مینه دک عگر اولور . (باتالیون) .
Баталіонъ.

طراز — (ع) — خوشه گلن منیدار بر "عباره در که بر جوخ
کس اونی اوزینه مسلک اتخاذ ای دوب اوکا موافق ایش گورور .
مثلا : « حقوقکی مبارزه ایله حاصل ایدرسن ! »
Девизъ.

طرد — (ع) — قومنه ؛ چیقارمه . اوزافلاشدیرمه
Отлученіе; удаленіе.

طرز اداره — (ع) — باخ : اصول اداره .

طرفدار — (فا) — بریسنک یا بر شیک طرفینی ساخیلان ؛ طرف
دوتان .
Сторонникъ.

طرق و معابروزیری — دولتک بتون یول و کیچیدلرینه دائر
اموره باخان وزیر .
Министръ путей и сообщен.

طغرا — هر بر پادشاهلک اوزینه مخصوص نشانی ، پول و سائر
رسی کاغذلر اوستنه وورولور .
Гербъ.

طغرا ویرگیسی — تجاری معامله لردن و دولت دیوانخانه لرینه
قدیم اولنان عریضه ، و شهادتنامه کیمی سندلردن آلتان ویرگی .
Гер-бовой сборъ.

طغیان — (ع) — عصیان ، سرکشک .
Возмущеніе; бунтъ.

طلب — (ع) — ایسته لینن بر شتی .
Требованіе.

طوپ آتان عسکر — (تر) — طویی دولدیروب آتان سالدات .
Капониръ.

طوپ آتشی — (تر) — دشمنه طرف بریسجه طوبیدن آتشی
یاغدیرمه .
Капонада.

طوبه دو تفاق - (تر) - دشمنی و یا دشمن موقنی هر طرفدن
 طوبه باسمق . . Бомбардировать.
 طوپچی عسکر - (نر) - طویچی قوشوننده قوللوق ایدن
 سالدات . . Артиллеристъ.
 طویچی قوشونی - داواده طوب آتمقله ایش گورن قوشون .
 (آرتیلریا) . . Артиллерія .

ظ

ظالم - (ع) - جبر و ستم ایدن . . Тираниъ.
 ظفر - (ع) - محاربه ده دشمنه غالب اولمه . فتح . Побѣда .
 ظلم - (ع) - جبر ، ستم ، جور ، تعدی . . Тирание;
 жестокоств .

ع

عاصی - (ع) - عصیان ایدن . اطاعتسز ، سرکش . . По-
 встанецъ; крамольникъ.
 عالی جنایت محکمه سی - پادشاهک امریله تاسیس اولسان عالی
 محکمه درکه اوراده اشک بیوک مامورلارک قصیرلرینه باخورلار ؛
 باخو حکومت عالییه مخالف اولان ایشلر و عمللر رؤیت اولنیور .
 Верховный уголовный судъ.
 عامیت - (ع) - باخ : ده موقراتیزمه .
 عامیون - (ع) - باخ : ده موقرات .
 عبودیت - (ع) - اطاعت ، قوللق . . Рабство; предан-
 ность .

عدالت - (ع) - احقاق حق ؛ انصاف و عدل ایله ایش
 گورمه ؛ هرکک حقنه رعایت ایتمه . .
 Справедливость;
 правосудіе.
 عدلیه - (ع) - عدالت ایله اولان محاکمه یه دائر بتون
 قاعده لرك مجموعی . . Юстиція.
 عدلیه وزیری - محاکمه و دعوا ایشلرین اداره ایدن وزیر .
 Министръ юстиціи.
 عدم انتظام - (ع) - باخ : ده زورغانیزاسیا .
 عدم قانونیت - (ع) - قانونزلق . . Беззаконіе.
 عدم مرکزیت - (ع) - دولتک برگونه طرز اداره سیدرکه
 هر بر ولایت اداره مختارییه ویریلیور ؛ یعنی هر بر ولایت بتون
 داخلی ایشلرنک اداره سنده مختار و مستقل اولوب مگر اینکه خارجی
 ایشلرده حکومت مرکزیه یه تابع اولیور . (ده سنترالیزاسیا) .
 Децентрализация.
 عرض - (ع) - برینک حضورنده بر احوالی بیان ایتمه .
 Докладъ.
 عرض حال - (ع) - اوز حالنی عرض ایدوب کمال
 عبودیتله بر چاره استرحام ایتمه . . Петія.
 عرفا - (ع) - عارفلر ؛ عقل و ذکا و تبحر سایلرلرندن آرتق
 اولانلار . . Интеллигенція.
 عریضه - (ع) - کاغذ اوزرنده یازیلмыш توقع . . Прощеніе.
 عزل - (ع) - قوللوقدن چیقارمه ؛ اخراج ایتمه . . Уволь-
 неніе.
 عساکر بحریه - (ع) - دریا قوشونی ؛ صواوزرنده محاربه
 ایدن قوشون . . Морскія войска .

عكس انقلاب — انقلابه بر عكس؛ انقلاب ايله و انقلاب گوجيله

برپا ايديلمش اداره نى فلانى يوزماق . . .
Контръ революція.

علاقه — (ع) — مناسبت؛ رابطه . . .
Сношение.

علم اقتصاد — (ع) — عمومي و خصوصى دولت و ثروتك

احوالندن و نه گونه قازايلمه سندن بحث ايدين علم. (ايقنومى بوليتيق).

Политическая экономія.

علم حقوق — (ع) — حقوق و قوانيندن بحث ايدين علم .

Юриспруденція.

علمى — (ع) — آچيق؛ آيدين؛ گيزلى اولميان. ;
Явный;

явочный.

عمومى كلئى انتخاب حقى — اودر ك مملكتك بتون اهالىسى .

بلا تفريق جنس، ملت، و مذهب و صف بالغ اولدقدن صكره دولتك

وضع قوانين و امور اداره سينه قاتشماق حقى اولورلار . بو حق اوندن

عبارتدر كه : بتون اهالى مجلس مبعوثانه و وكيل سيچمك ايشنده

اشتراك ايدد ديورلر . سيچكى دخى بلا واسطه ، مساوى و خفى اولور .

بلا واسطه (прямое) سيچكى اودر كه اهالى طرفندن برنجى

سيچكده انتخاب اولدمشلاك هاموسى بلا واسطه مجلس مبعوثانه عضو

اولورلار : مساوى (равное) اودر كه بر وكيل سيچمك ايجون

راى ويرمكده هامونك حقى برابر اولور ، دولتلى ايله كاسب آرم .

سنده فرق اولميور . خفى (тайное) اودر كه راى و سلىرى

گيزلى صورتده باشى باغلى بر كاغذ ايجنده ديورلر كه دولتلىك

كاسبه و يا آغانك نوكره تضيق و زورى اولماسون .
Всёобщее

избирательное право.

عنصر — (ع) — حصه ، قسم . . .
Элементъ.

عنوان — (ع) (١) كتاب و يابر مقاله اسمى (٢) بر آدمه

عساكر بريه — (ع) — بتون فوربده اولان قوشون .
Сухопутныя войска.

عسكرى فرقه سى — قوشونده بر نيچه آلاى (بولق) ك بر

فرقه يه جمع اولماسى . (ديوزيا) . . .
Дивизія.

عسكرى ناحيه — بر قوشون بيوگنه تابع اولان ولايت .
Военный

округъ

عصيان — (ع) — اطاعتلك؛ سر كشلك؛ قيام؛
Крамолა

возстаніе.

عصيان مسلح — (ع) — بر دولته تابع اولان اهالىك عصيان

ايدوب مسلح صورتده قيامه قالمه سى؛ اسلحه واسطه سيله عصيان

ايتمه سى .
Вооруженное возстаніе.

عضو — (ع) — اعضا؛ بر جميتك هر بر فردى .
Членъ

عضويت — (ع) — بر نيچه عضوك جمع اولوب بر جميت

تشكيل ايتمه لرى . (اورغا نيزاسيا) .
Организація.

٢

عفو — (ع) — بر كك قصيرندن كيچمه .
Помилуваніе.

عفو عمومى — (ع) — سياسى محبوسلارك ، مثلا عصيان

اوستنده دولتلىك لارك عموما عفو اولنمه سى . (آمنيستيا) .
Ам-

нистія .

عقد — (ع) — باعلامه؛ فورمه .
Заключеніе (договора и

т. п.)

عكس الحركة ويا خلاف گيرى — حكومت طرز اداره سته و يا خود

بر فرقه لك اعمالنه فارسو مخالف اولمه كه هر بر مجلس مبعوثانده

ولدور . (اوبوزيسيا) .
Оппозиція.

ف

فنا تیزمه — (لات) — باخ : حمت جاهلیه .
 فنا تیغ — (لات) — فنا تیزمه لی آدم (منصب جاهل)
 فنا-
 فنک.

فتح — (ع) — باخ : ظفر .

فتنه — (ع) — آز دیرمه ؛ با شدن چقارمه . فساد .
 پروکاجیا
 فده راسیا — (فر) — اوز داخلی اداره لرنده بالکیه مستقل و
 مختار اولان کوچیک دولت لرگ اتقایی .
 Федерация .
 فده رلیز مه — (فر) — سیاسی بر ملسکدر که اوسکا گوره بیوک
 بادشاهلقلاری کوجیک بادشاهلقلار . بولمک لازمدر که بو بادشاهلقلار .
 ده اوز داخلی اداره لرنده بالکیه مستقل اولوب بر بر لرله اتقاق
 فورسولار .
 Федерализм .

فرا ری — (فا) — قاچمش ؛ قاچمش جانی ، عسکر .
 Бѣглець
 дезرتیر .

فراغ — (فا) — بر کسک مالنی ایشه صرف ایتمک ایچون گوج ایله
 آوب عوضنده بول ویرمه .
 Принудительное отчуждение
 اموال .

فراقسیا — (لات) — سیاسا هم فکرم وهم عقیده صاحبی اولان
 آدملرک اتقایی . هر بر مجلس مبعوثانده بر بیجه فراقسیا اولوبور .
 Фракция

فرقه — | ع | — بر عقیده اولان آدملرک هیتی . اتقایی .
 Партия ; группа .

فرقه ترقی پرور — ترقی و تعالی ایچون خدمت ایدن فرقه .
 Прогрессивная партия .

ع

گوندریلن مکتوبک اوستنده کی یازی (آدرس) . ۳ . بیوک لقب .
 1) Заглавіе . 2) Адресь 3) Титуль .

عوام قماره سی — (تر) — انگلتره دولتنده مجلس مبعوثان
 اسمی .
 Палата общинъ .
 عهد نامه — باخ : معاهده نامه .

غ

غارانتیا — (فر) — باخ : ضمان .

غاصب — (ع) — زور ایله دوتوب آلان ، غصب ایدن .
 Узурпаторъ ; захватчикъ .

غالب — (ع) — باخ : مظفر .

غالیبت — (ع) — باخ : ظفر .

غصب — (ع) — زور ایله دوتوب بر کسک متعلقاتی آلمه .
 Узурпация ; захватъ .

غلیان — (ع) — هیجان ، شورش علامتی .
 Волнение .

غوبرناطور — (لات) — غوبرنیا حاکمی ؛ والی .
 Губернаторъ .
 غوبرنیا — (لات) — روسیا مملکتک بولند یگی هر بر
 ولایت .
 Губернія .

غوبرنیا اداره سی — غوبرنیا ایشلرینه دائر مؤسه .
 Губернск .
 управленіе .

غوصو دارستوه ننا یا دو ما — (روس) — باخ : دولت دوما سی .

غوصو دارستوه ننی صا ویت — (روس) — باخ : دولت شوراسی .

غیر منقول — غیر متحرک — (ع) — بر یردن دیگر بر یره
 کجه حیرله من ؛ ملک و ماله دیورلر ، مثلا ایو ، باغ و سائره .
 Недвижимое (имущество) .

قاپیتال — (لات) — باخ : سرمایه .

قاپیتالیزمه — (لات) — باخ : سرمایه دارلق

قاپیتالیست — (لات) باخ : سرمایه دار .

قاپیتولاسیا — (لات) — بر معاهده و مقاله ایله شهری و یا سنگری دشمنه تسلیم ایدوب محاربه‌نی فوربارماق . (استیمان و تسلیم مقاله

Капітуляція . (سی

قاتل — (ع) — آدم اولدیرن . Убийца .

قاتورغا — (روس) — باخ : خدمات شاهه .

قاجاق — (تر) — قاجاق مال داشیان (قوتراپاندیست) -
Контра-бандишт .

قاجاق مال — (تر) — رسومات و ویرگی ویریللمسی لازم گلن و یا خود قدغن اولنان و اوگا گورده خلوت داشینلان مال ، (قوتراپاندا)
Контрабанда .

قادیت = قادهت — باخ : قونستیتوسیونالیست - ده موقرات .
قازماچی قوشونی -- (تر) — عسکری مهندسات قوشونی .
Са-перное войско .

قاساتسیا — (فر) — باخ : نقض .

قاعده — (ع) — اصول ، نظام . Порядок .

« قاعده حقوقیه فرقه‌سی » — روسیاده هر کسک اوزینه لایق حقوقه مالک اولمسنی طلب ایدن بر فرقه‌در . بوگا « حق و نظام فرقه‌سی » دخی دیلور . «Партия прававого порядка» .

قانترابات — باخ : قوتراپاندا .

قاندیدات — (لات) — باخ : نامزد .

قاندیداتورا — (لات) — باخ : نامزدلک .

قانسیلیاریا -- (لات) — باخ : دفترخاله .

فرمان — (ع) — بادشاه امری . Указъ; приказъ; декретъ .

فسخ — (ع) — بوزمه ، حکمز قویما ؛ ابطال . Отмена .

فعل — | ع | — ایش : حقیقده واقع اولمش بر ایش .
Актъ; фактъ .

فعلا — (ع) — ایش ایله ، حقیقده . Фактически .

فقراى کاسبه — (ع) — او آدمدرر که مال و ملک‌لری و سرمایه‌لری اولمیوب اوز الرینک امگیله ایشلیوب دولنامه مجبوردرلر .

Пролетаріатъ . (پروله تارییات)

فن قانون شناسی — نظام و قوانینه کمالنجه آشنا اولمق فنی .
Законовъденіе .

فن حقوق — حقوقی درست بیلوب آکلماق فنی ، Юриспур-денція .

فوق العده اجتماع — باخ : قوغره .

فوندو -- (فر) — قیمتلی کاغذلارک و قیمتلی شیرک بر یرده سرمایه اولمسی . Фондъ .

فه نودال — (لات) — فه‌نودالیزمه طرفداری . Феодагъ .

فه نودالیزمه — (لات) — قرون وسطی‌ده سیاسی بر قاعده ایدیکه اهالینک یوحاری صنفي خدمت‌لری عوضنده دولتدن ملک و بر آلوردیلر و اوراده اولان آشاعسی سندی — یعنی کندلی‌لری اوزلرینه قول ایدیوردیلر . (دره‌بلک) . Феодализмъ .

فیصل — (ع) — قرار ، حکم . حل . Резолюція .

ق

قائیت = قاینه — (فر) — دولتک هیئت وزیراسی . Кабинетъ .

قانون — (ع) — عمومی اصول ، نظام ؛ اوکا موافق همیشه کیچورمک ایچون دولت طرفندن تعیین اولنمش قاعده درکه اوکا مخالفت ایدلره جزا و بریلور . (زاقون) .
Закогъ.
 قانون اساسی — مشروطه لی و یا جمهوریتلی دولتده اساس و بنیاد ایخا ایدیان بر قانوندرکه دولتک طرز تشکلی و اداره سنی بیلدیورور .
Конституція. (قوستیتوسیا)
 قانون اساسی — عامیون — باخ ؛ مشروطه عامیه فرقه سی .
Законодатель. قانون ساز — قانون ترتیب و وضع ایدن .
Законодательство. قانون سازی — قانون وضع و ترتیب ایتمه .
 قانون شناس — (ع . فا) — بر مؤسسهده قانونه رعایت اولنمسه نه نظارت یتورن مامور .
Юрисконсультъ.
 قانون لائحہ سی — قانون حکمی و بریلمه لی اولان نظام ، قاعده .
Законопроектъ.
 قائم مقام — (ع) — ناچالنیك ؛ بودبولقوویك .
Начальникъ.
Подполковникъ.
 قبض — (ع) — بر شیک آندیغنی ، ویریلدیگنی بیلدیرن کاغذ
Квитанція. (کیفتاسا)
 قتال — (ع) — باخ ؛ قرغین .
 قرار — (ع) — مجلسده بر مذاکره نك نتیجه سی اولان حکم و صورت حل .
Резолюція; заключеніе.
 قرارداد — حکم ، امر ، نظام .
Постановленіе.
 قرارداد مجبوری — اطاعتی مجبوری اولان قرارداد .
Обязательное постановленіе.
 قراقره — روسهده سایر ملتله فارشو اغتشاش سالوب استفاده ایتمک

بیتنده اولان و اوزینی گویا پادشاه طرفداری حساب ایدن فرقه لر .
Черная сотня.
 قرال — یورویاده اختیاراتی و کالت ملیه (بو سوزه باخ) طرفندن
Король. آزالمش اولان پادشاه .
 قرانتین — (لات) — سری بر مرض پیدا اولمش یرلردن گلشن
 آدملرک حفظ و صحیه مامورلاری تحت نظارتنده قالدیقлары معین بر
Карантинъ. محل .
 قراول — (تر) — گوزتچی عگر .
Караулъ.
 قراول خانه — (تر) — عمدہ قراول دوران یردر که اوراده
Гауптвахта. جسخانه دخی اولیور .
 قرعه — (ع) — پشک (پوشک) .
Баллатировка.
 قرعه نفری — قرعه یه دوشمش تازه سالدات .
Рекругъ.
 قرغین — (تر) — داوا ، دالاش ؛ قتال ؛ مقاتله .
Ръзня.
 قریدیت — (لات) — تجارت ایشنده بر تاجرک دیکر بر تاجرہ
 اعتبار ایدوب پول و یا شنی بورج ویرمه سی .
Кредитъ.
 قریزیس — (لات) — باخ ؛ بحران .
 قضا — (ع) — ولایتک بر قسمی . (اویزد) .
Уздъ.
 قطعنامه — بر مسئله تک حل و فصلنی بیلدیرن کاغذ .
Ръшеніе.
 قلعه بگی — (تر) — شهر حاکمی .
Градоначальникъ.
 قلعه بگی لک — قلعه بگی منصبی ؛ یا قلعه بگی به تابع اولان محل .
Градоначальство.
 قلم — (ع) — دفترخانه ، یازبخانه . (بیورو) .
Бюро.
 قوآلیسیا — (لات) — دولتلرک و یا خود سیاسی فرقه لرک بر
 مقصد معین ایچون اولان اتقائی .
Коалиція.
 قوپون — (فر) — بیلیت و سائره بوکیمی کاغذلارک کیلیوب

گوتورله جك پارچەسى . Купонъ.

قوپیه — (فر) — بر کاغذک اصلندن یازیلمش صورتی . Копія.
قورپا راسیا — (لات) — باخ: هیئت .

قوسمارخیا — (یو) — دنیایه مالک اولمه؛ جهانگیری . Космархія.
قوسمو پولیت — (یو) — قوسموپولیتیزم طرفداری . انسانیت پرور .
Космополитъ.

قوسموپولیتیزمه — (یو) — وطن اوغلی اولمیوب « دنیا اوغلی »
اولماق عقیدهسی ؛ بو عقیده صاحبلی ، بمضا گوتاه بین لگدن عبارت
اولان وطن پروری و مات پرست لگی کناره آتوب عموم انسانلاره
بر نظر ایله باخماغی افضل ییلور لر و عموم انسانلاری اخوت و
قارداش لفه دعوت ایدیور لر . (انسانیت پروری) . Космополитизмъ.
قوشون — (فا) — لشکر ؛ دولتک محاربه ایچون ساخلادیفی
آدملری . Армія ; войско.

قوللقتیویزمه — (لات) — « سوسیالیزمه » نك عمدہ قملرندن
بریدر که : آلات استحصالیه . یعنی (орудія производства)
مثلا فابریق و یازاودده اولان بتون حاجات لار بر آدمه دگل . عمومہ
متعلق اولوب ، عموم دخی اوزی ایش گورملیدر ؛ و هر بزکس
اوز امگینه گوره منفعت آلمالیدر . (تصاحب اجتماعی) .
Коллективизмъ.

قوللوق — (تر) — خدمت ؛ ماموریت . نوکریچاسک .
Служба; должность; рабство.

قولونیا — (لات) — باخ : مستملکه — مستعمره .

قوماندان — (لات) — قوشون بیوگی . Командиръ.

قومپانیا — (فر) — باخ : شرکت .

قومپرومیس — (لات) — (۱) محکمہ قراریدر که بوکا موافق

دعواچیلر اوز دعوالرنک فصل و حلئی انتخاب ایستدیگری بر حکمه
واگذار ایدیور لر . (تحکیم ؛) . (۲) حکومت ایله مجلس بمعنوان
آره سنده ، هر ایکی طرفدن بعض افراطلرک ترک و گذشتیه
حصوله گلن ائتلاف و راضیق . Компромиссъ .
قومونا — (لات) — جمعیت که اونک عضوری مال و حقوق
جهتجه برابر درلر . Коммуна.

قومونیزمه — (لات) — ائک قدیم زمانلرده « قومونیزمه » دن
عبارت اموال و املاکک و حتی آروات لارک ده بر آدمه مخصوص
اولمیوب هامویه متعلق اولمهسی ایدی ؛ یعنی معلوم بز مال و ملکه
و حتی بر آرزو ده هاموشریک ایدی . ایندی ایسه ، « قومونیزمه »
اودر که هیچ برکک خصوصی بر شیئی اولمیوب هر بر شیئی
دولته و یا اینکه مستقل و مختار اولان جمعیت لره متعلق اولسونکه
بولرده هر کهه برابرجه بر شغل ویرسون ، و هر کس هر بر
محصولاتدن مساوی صورته مستفید اولسون . « قومونیزمه » نك
« سوسیالیزمه » دن فرقی اودر که « سوسیالیزمه » آنجاک بر سرمایه
و آلات کسبک و استحصالیه نك عمومی لگنی طلب ایتدیگی حالده ،
« قومونیزمه » هر بر شیک عمومی لگنی طلب ایدیور . (اشتراکیت) .
Коммунизмъ.

قومونیت — (لات) — قومونیزمه طرفداری . (اشتراکیون)
Коммунистъ.

قومیته = قومیت — (لات) — بر بیوک مجلسک خصوصی بر
عمهسی که بر نیجه و کیل لردن عبارت اولوب مجلسک بعض
ایشلرینه باحیور . Комитетъ.

قومیسار — (لات) — دولت طرفندن مامور اولان مرخص .
Комиссаръ .

وکیل .

قوميسيا = قوميسيون - (لات) - مجلس، شورا. Комиссия

قونتراباندا - (فر) - باخ : قاچاق مال .

قونترابانديست - (فر) - باخ : قاچاق .

قونتراقت - (لات) - باخ : معاهده نامه .

قونتر بوسيا - (لات) - باخ : تضمينات حريه .

قونترول - (فر) - سؤ استعمالك . يعني رشوت خورلك .

ولان قاباغنى كسك ايجون رسمى و يا غير رسمى برائش خصوصنده

ولان تفتيش و تحقيق . Контроль .

قونستيتوسيا - (لات) باخ : قانون اساسى .

قونستيتوسيونا ليزمه - (لات) - باخ : مشروطيت .

قونستيتوسيونا ليست - ده موقرات فرقه سى - روسيه ده اك

بوك بر فرقه در كه « مونارخيت » و « ۱۷ اوقتيابر اتفائى » كيمى

فرقه لردن سول و سوسياليست لردن صاغ اولوب بو آخرنجيلر كيمى بو

فرقه ده روسيه ده اداره مشروطه اولمه سنى . و سچكى نكده عمومى .

ساوى . بلا واسطه و خفى لگنى طلب ايدييور ؛ « آغرايا »

بنى ير و طويراق مسئله مند ايه . بونلار پادشاهلق ، ميرى . بك

و سائر يرلرلك مكافات ايله آلتوب عموم ملت احتياجنه صرفنى ايستيورلر .

لكن بو فرقه ايندى روسياده موجود اولان « سرمايه دارلق قاعده سنى »

(بو سوزه باخ) قبول اينديگنه گوره سوسياليستلر ايله اويوشميور .

بو فرقيه « ملت حريتى فرقه سى » . (« Партия народной свободы »)

و « فاده لر » (Кадеты) دخى ديورلر . (مشروطيت عاميه و يا

انكه « قانون اساسى عاميون » فرقه سى) . - Конституционалисты .

демократы .

قونسرواتور - (لات) - باخ : محافظه كار .

قونسروا تيزمه - (لات) - باخ : محافظه كارلق .

قونسول - باخ : شهندر .

قونسه سيا - (لات) - باخ : امتياز .

قونفره = قونفره سى - (لات) - (۱) بر مسئله عموميه قرار

ويرمك ايجون دولتر طرفندن پامش مرحصلرلك اجتماعى كه بوك

قرارنده قطفى اولور . (۲) سياسى و يا علمى فرقه لرك اجتماع فوق

العاده سى . Конференция .

قونفدراسيا - (لات) بر نيجه دولتك و يا بر دولتك امتياز و

استقلاللى حصه لرك اجتماع و اتفائى (اتفاق دول) . Конфедерация .

قونفرانس - (لات) - بر مسئله عموميه حقنده مذاكره ايتمك

ايجون دولتر طرفندن گوندريلمش مرحصلرلك مجلسى كه بوك قرارى

قطفى اولمبوب اخطار ايجون اولبور . Конференция .

قونفليقت - (لات) - باخ : مناقشه .

قونفيسقاسيا - (لات) - باخ : مصادره .

قونقورنت - (لات) - باخ : رقيب .

قونقورنسيا - (لات) - باخ : رقابت .

قونوه نسيا - (لات) - بر چه دولتك منافعه عائد مثله خصوصنده

بين المال معاهده ، (محاربه ده يارالى و مريض لرك احوالتى بر قدر

بونگل لشديرمك ايجون قالخزلمش مثله خصوصنده ۱۸۶۴ نجي سنه ده

(ايسويجره) ده اون آلتى دولت آرمسند «قونوه نسيا» واقع اولمشدى .

Конвенция .

قيام - (ع) - اياغه دورمه . حكومه قارشو قالخوب عصيان ايتمه .

Возстание .

قيد - (ع) - يازيلان و يا گلن رسمى كاعذلىرلى خصوصى

دفترينه يازمه : تسجيل ايتمه . Регистирование .

قیودات دفتری—اوزرینه قیدلر یازیلان دفتر (ره‌گیستر).
 Ргнстра- قیودات شعبی — قیودات ایشلرینه مشغول اولان اداره
 тура.
 Регнстра- قیودات ماموری — قیودات ایشلرینه مشغول مامور .
 торъ.
 قیوم — (ع) — حد بلوغه چاتمیش بر آدمک مال و ملکنه نظارت
 یتورمگه تعیین ایدلمیش آدم . وصی .
 Опекунъ.

ک؛ گ

کاتب — (ع) — رسمی بر دائره‌ده و یا بیوک بر ذات یاننده
 یازی یازملمه مشغول اولان مامور . یازیچی . (سیفلا دار) .
 Секретаръ.
 کارپرداز — (فا) — رسمی بر دائره‌نگ ایشارینه مشغول مامور
 کارگذار .
 Дѣлопроизводительъ.
 کارگذار — (فا) — یوخارنده کی سوزه باخ .
 کتخدا — (فا) — کند جماعتک رئیس . (یوز باشی) .
 Староста; старшина.

گرو — باخ : رهن .

کفالت — (ع) — باخ : ضمان .

کفیل — (ع) — باخ : ضمان .

کوپچک ضابط — (تر) — بیوک عگر
 Унтеръ-офицеръ.
 کوپچک مأمور — سالدات، غاراداووی و سائرہ.
 Нижній чинъ.
 گومروک — بر مملکتدن خارجه و خارجدن بر مملکته گیرن تجارت و
 سائر شلردن ویرگی آلتان محل (ناموزیا) .
 Таможня.

گنرال = جنرال — (لات) — عالی عگریه منصبیدر که بر

نیجه درجه‌لره بولونور . ملکی (غرزداسکی) گنرال دخی واردر .
 Генеральъ . (پاشا)

گنرال — آمیرال — بحریده اک عالی منصبدر .
 Генераль-ад-миральъ.

گنرال — آجودان — پادشاه خانه دانی یاننده اولان گنرال .
 (یاور اکرم) .
 Генераль-аютангъ.

گنرال — غویرناطور — بر اولکه و یا بر ولایتک حاکمی .
 [جنرال والی]
 Генераль-губернаторъ.

گنرال — لهیته‌نانت — گنراللک اوچنخی درجه‌سی .
 лейтенантъ.

گنرال — هایور — گنراللک دوردنچی درجه‌سی یعنی اک آجاغی .
 Генераль-майоръ.

گنرال-آت-اینفانتری —
 Генераль-отъ-инфантеріи.
 گنرال-آت-آرتیلری —
 Генераль-отъ-артил-
 درجه‌سیدر .
 леріи. Генераль-отъ-кавалеріи.
 گنرال-آت-قاوالری —

گنرال — فلدمارشال — گنراللک برنجی درجه‌سی (سردار اکرم)
 Генерал-Фельдмаршалъ.

گنرال — قونسل — باخ : باش شهبندر .

گنرال-سیموس — گنرال منصبک اک عالی درجه‌سی . دولتک بتون
 فوشونگ سرداری .
 Генерал-симусъ.

گومروک تذکره‌سی — اوزرنده خارجدن کن و ئیدن شیلرک
 و گومروک خانهک امضای اولان کاغذ .
 Накладная.

ل

لائحه — (ع) — خاطره کلن ترتیب ، تصور . (پروقت)
Проектъ.

لغو — (ع) — بوج ایتمه ، یوخ ایتمه .
Угашение: **لوا** — (تر) — بر جور سلاحی اولان ایکی قوشونک بر رئیس
تحت قومانداستنده اولماسی . (برفادا) .
Бригада: **لوازمات عسکریه دائره سی** — قوشونک آذوقه ، ذخیره و
تجهیزاتی حاضر ایدن اداره .
Питендантство. Питендантское
управление.

لیاقت — (ع) — اقتدار ، اهلیت . بر ایشه کیرمگه رسما
Цензъ. **لایق اولماق شرفی** . (سز) .

لیاقت علمیه — (ع) — بیوک بر ایشه (مثلا مجلس اعلیه عضو
اولماغه) کیرمگه علم و معرفت جهتجه رسما لایق اولماق شرفی .
Образовательный цензъ.

لیاقت ملکیه — (ع) — بیوک بر ایشه کیرمگه (مثلا مجلس
مبعوثه عضو اولماغه) ملک و مال جهتجه رسما لایق اولماق شرفی .
Имущественный цензъ.

لیبرال — (لات) — باخ : حراندیش .

لیبرالیزمه — (لات) — باخ حراندیشی .

لیدر — (انگلا) — باخ : باشچی .

لیفا — (فر) — اتفاق . جمعیت .
Lipa. **لیفالیزاسیا** — (لات) قانون مساعده سنه لایق اولمه : قانونلاشدیرمه .
Legalization.

م

ماینچی — (تر) — دربار خدمتچیسی .
Камергеръ. **مادونیت** — (ع) — اذن آلمه . بر شی ایچون و یا بریره

گیتمک ایچون رسما اذن آلمه .
Разрѣшеніе. Отпущекъ. **ماکیاوه لیزمه** — « ماکیاوهل » آدلی برسیاسیونک آددنسر:
حیله و تدویرلی اولان بولیتقه : اخلاق و آدابی نظره آلمیوب
حیله و بولیتقه ایله دولانما .
Макіавелизмъ. **مالیه وزیری** — دولتک بتون بول. واردات و مصارف ایشلرینی اداره
ایدن وزیر .
Министръ финансовъ.

مامور — (ع) — قوللوقچی : منصب و رتبه صاحبی .
(چینوونیک) .
Чиновникъ.

مأموریت — (ع) — مأمورلق : قوللوق : منصب .
Чиновни-
мество; должность; служба.

مانیفستاسیا — (لات) — باخ : شنلک .

مانیفستانت — (لات) — باخ : شنلکچی .

مانیوره — (فر) — قوشونک ، مشق و تلمیم ایچون چیخوب
جمالاً محاربه ایتمه سی .
Маневръ.

مبارزه — (ع) — داوا و منازعه ، مجادله .
Борьба.

مبارز — (ع) — داوا و منازعه ایدن .
Ворещъ. **مبارز دسته سی** — بر جمعیت و یا بر فرقه تک ، اوزلرینی و منا -
طربی مدافعه ایتمک مقصدیله تشکیل ایندکلری قوشون .
Дружина. **مبصر** — (ع) — ناظر : کوزنجچی . مکتب ناظری . (اینسپکتور) .

Инспекторъ.

مبعوث — (ع) — سچلمش ؛ اهالی طرفندن مجلس مبعوثانه
 سچلمش وکیل . (دیوتات) . Депутать .
 متارکه — (ع) — محاربه اتانسنده هر ایکی طرفک داوادن
 ال چکوب بر قدر فاصله ویرمسی . .
 Перемирие .
 مترجم — (ع) — یازی ایله دیلمانجلق ایدن (« ترجمان »
 ایه ، آغزندن دیلمانجلق ایدندر) .
 Переводчикъ .
 متعصب جاهل — باخ : فانایق .
 متن — (ع) — بر کاغذک اصل عبارهسی . مؤلفک اصل اوز
 سوزی .
 Подлинникъ .
 متکر — (ع) — اوزینی تائیتماق ایچون دیگر بر صفته گیروب ،
 باشقه بر اسمیله گرن آدم . (ایبقوغنیئو) .
 Шкогнито .
 مجازات — (ع) — بر گناه و تقصیر عوضنده ویریلن جزا .
 Наказаніе .
 مجازات تادییه شعبه سی — مقصرلره تادییی جزا و تیبیه
 ویرمک ایچون تمین ایدلمش حبخانه شعبهسی .
 Неправительное арестантское отдѣленіе .
 مجلس — (ع) — یفنجاق یری ؛ یلمشلارک هیئتی . مجموعی .
 Советъ . Собраніе .
 مجلس اعیان — باخ : اعیان .
 مجلس تأسیسی — بر جور مجلس مبعوثاندرکه عومی . حتی ،
 بلا واسطه و مساوی انتخاب قاعدهسی اوزره عمله گلوب ، دولتده مو-
 جود اولان اساسی قانونلاری تغییر و تبدیل ایتمکه پادشاهک اختیارات
 و افسدارینی دخی موقفاً نسخ ایدیور ؛ بونکه برابر مجلس تأسیسی
 اولان دولت مشروطیده اولاییلر . جمهوریده مطلقده .
 Учредительное собрание .

مجلس مبعوثان — اداره مشروطه لی دولترده الک عالی بر مجلس
 درکه اونک عضوری مملکتک اهالیسی طرفندن انتخاب اولنمش
 وکیل و یا مبعوثانلاردر . بو مجلسک وظیفهسی وضع قوانین و اداره مملکتدر ؛
 بتون مامورلار ، وزیردن دوتمش الک کوچیک ماموره قدر بو مجلس
 قباغنده مشؤل و جواب دهندهدرلر . مجلس مبعوثانک عضوری اهالینک
 اوز ایچندن اولوبده بون احتیاجات حیاتییه درست آشنا اولدیفندن
 اهالی نک حیات و میشته موافق قوانین وضع ایتمکه مملکتی خود سر
 مامورلارک کیفی اداره لرندن آزاد ایدیور و بونگله هم دولتک شوکتنه
 و همده اهالینک رفاهته کومک یتورورلر . (پارلامنت) .
 Парламентъ .
 مجلس ملی — ۱۹۰۶ نجی سنده ایرانده تاسیس ایدلمش مجلس
 مبعوثانک اسمیدر .
 Меджлисъ-милли .
 محاربه (ع) — ایکی دولت آرهسنده واقع اولان داوا ؛ جنک .
 Война; сраженіе .
 محاسبه — (ع) — بر اداره نک حساب کتابه باخوب حساب چکمه .
 Счетводство .
 محاسبهچی — محاسبه ایله مشغول اولان مامور .
 Счетоводъ .
 محاصره — (ع) — شهرک و یا سنگرک ، یا قوشونک دشمن
 طرفندن احاطه اولنمهسی .
 Осада .
 محاصره عسگریه اداره سی — عصیان و اغتشاش زمامنده اهالینی
 تادیب و ساکت ایتمک ایچون شهرک قوشون طرفندن محاصرهیه
 آلمنمهسی .
 Осадное положеніе .
 محافظ — (ع) — حفظ ایدن ؛ گوزنجی . برسنی خطادن
 قورویان .
 Тѣлохранитель .
 محافظ دسته سی — بیوک مامورلاری خطادن فلاندن قورو یان
 لوشون و یا پولیس دسته سی . (قوروی) .
 Конвой .

محافظه — (ع) حفظ ایتمه : قورومه . **Охрана** .
محافظه شدیدہ — اداره عرفیہ عسکریہ . اعلان ایڈلمش یرلرده اغتاش ساکت اولنمادیبی حالده حکومت طرفندن اجرا ایڈلمش تدابیر جبریہ ایله نظام و قاعدہنی محافظه ایتمک . **Усиленная охрана** .
محافظه شعبہ سی — حکومت نظرندہ سیاسیاً شبہلی و بد خلق اولان شخصلری و گیزیلی سیاسی ایشلری خفی صورتده تفتیش ایدن ژاندارما ادارمنک شعبہ سی . **Охранное отделение** .
محافظه عسکری — (تر) — ایستر داوا زمانی ، ایستر وقت حضریده شهری محافظه ایدن قوشون (غارنیزون) . **Гарнизонъ** .
محافظه فوق العاده — اغتاش و شورشی یاترماق ایچون حکومت طرفندن موقتاً اجرا اولنان جبرلی و شدتلی اداره . **Чрезвычайная охрана** .
محافظه کار — موجود اولان قاعدملری ساخلامنه و یگی هیچ بر شینی قبول ایتمه مکه چالیشان آدم . دولتک کهنه طرز اداره سینی حفظ ایتمک ، آرزوسنده اولان . (فونرواتور) . **Консерваторъ** .
محافظه کارلق — موجود قاعدملری ، و دولتک کهنه طرز اداره سینی ساخلامنه و هیچ یگی بر شینی قبول ایتمه مکه چالیشماق عقیده سی .
Консерватизмъ . (فونرواتیسمه) .
محاکمه — (ع) — ادعاچیلرک ایشلرینه باخوب تحقیق ایتمه ؛ مقصر بر کسک ایشنه باخوب لازملی مجازاتله محکوم ایتمه ایشی . (سود) **Судъ** .
محاکمه عسکریه — باخ : دیوان حرب .
محبوس — (ع) — حبس اولنمش آدم . دوستاق . (آرستانت) **Арестантъ** .
محتکر — (ع) — ضروری بر شینی اوجوز وقتی جوخ آلوب

آغر بهالقدہ قیمتہ ساتان آدم . **Скупщикъ** .
محکمه — (ع) — محاکمه ایڈلمش یر . (سودخانه) **Судебное учреждение** .
محکمه استیناف — محکمه لریک ایکنجی درجه سی درکه اورایه استیناف (بو سوزه باخ) ایڈیورلر . **Окружный судъ** .
محکمه بدایت — محکمه لریک برنجی درجه سی درکه اولجه ایشه اوراده باخلور . **Мировой судъ** .
محکمه تمیز — محکمه لریک اوچنجی درجه سیدر که بوندن آتاعی اولان محکمه لریک حکم لرینی نقض (بو سوزه باخ) ایده یرلر . **Су-дебная палата** .
محکمه جنایت — جنایت ایشلرینه باخان محکمه . **Уголовный судъ** .
محکمه حقوق — جنایات ایشلرندن باشقه آلاچق و یره جک و مال و ملک و دعوا ایشلرینه باخیلان یر . **Гражданскій судъ** .
محکمه روحانیه — باخ : اینکبوزیسیا .
محکوم ایتمک — محاکمه دن صگره برسته بر جزا ایله تنبیه اولنماغه امر و یرمک . **Приговорить** .
محلہ نظارتجیسی — شهرک محله سی ربط و ضبطنه باخان و بریستاودن کوچیک اولان پولیس ماموری . (آقالودوچنی) - **Околоточный надзиратель** .
مختاریت — (ع) — تابع اولدینی بر دولتدن آیریلماق و اوز اوزینه اولماق آرزوسی . سیاسی و یادینا آیریلماق هوسی .
Сепаратизмъ . (س پاراتیسمه) .
مختاریت اداره — بر دولتده برملته و یا بر ولایت و یریلان اختیاردر که اوکا کوره ملت و یا ولایت اوز داخلی ایشلرینی اوز اوزی اداره ایڈیور . **Самоуправление** .

مداخله — (ع) — بر ايشه قارشمه . بر دولتک ديگر بردولت ايشلرینه قانشمه سی .
Вмѣшательство .

مدافعه — (ع) — دفع ايلمه . بر ضرردن قورومه . حقوقی قورومه .
Защита .

مدعی — (ع) — ادعا ایدن ؛ دعاچی .
Претендентъ .
مدعی عمومی — محکمه لردم قوانین و حقوق عمومی نی مدافعه ایتک مقصدیله متهم و مظنونلاری اتهام ایدن عدلیه ماموری .

Прокуроръ . (پراقورور)

مدعی عمومی لک — پراقورورک صنعتی .
Прокуратура .
مدیر — (ع) — اداره ایدن ؛ دولاندیران . بر شرکت ایشلرینی

دولاندیران (دیریقتور) .
Управляющій; директоръ .

مدیون — (ع) — بو رجلی .
Должникъ .

مذاکره — (ع) — بر مسئله خصوصنده سوبلشمه . مباحثه ایتمه .
Обсужденіе .

مراجعه چی — آرتق فائضه بورج پول ویرن .
Растровщикъ .
مراقبه — (ع) — بردولتک ، اوزگه بر دولتک بعض ایشلرینه

نظارت یتورمه سی .
Контроль. Надзоръ .

مراضاه — (ف) — بر جمعیت و یا بر فرقه تک مراسم و خط حرکتی مختصرا یلدیرن نظامنامه . (پروگرام) ؛
Программа .
مراشه — (ع) — رشوت آلوب ایش کورن مامور . رشوتخور .
платформа .

مستبد — (ع) — استبدادیله مشهور آدم .
Деспотъ .
مستبدیت — (ع) — باخ ؛ استبداد .

مستشار — (ع) — سفارت خانه لردم اولان بر بیوک ماموردر .
Мѣстшар .
مستشار — (ع) — سفارت خانه لردم اولان بر بیوک ماموردر .
Советникъ .

مستعمر — (ع) — بر یره مهاجرلر آباروب ، ساکن ایلندیروب
Мѣстшар .
مستعمر — (ع) — دولت و یا بر جمعیت و فرقه طرفندن

گوندیرلین و **کیل** .
Делегатъ .

مرزه — قاقاز ترک لری بولقی هر بر عریضه ، فلان یازانه و یا خصوصی پرستاو یازیچی سنه ویریورلر .
Пиисецъ; шиемоводитель .
مرکزیت — (ع) — دولتده بر گونه طرز اداره در که بتون حکومت و اختیارات مرکز حساب اولنان بر یرده اولوب اورادن مملکتک هر بر یرنه امرلر ، فرمانلار و بیوروکلار گوندیرلور . و هامو ولایت هر بر ایشلرنده همان مرکززه تابع اولورلار .

(سینترالیزاسیا) —
Централизация .

مرور تذکره سی — بر مملکتدن اجنبی بر مملکته کیتک ایچون حکومت طرفندن ویربان تذکره پاسپورت .
Заграничный паспортъ .
مزایده — (ع) — برمال و یا ملکلی اعلان ایدوب " کیم بوخاری " دیه آرتوق پول ویره نه ساتمق .
Аукціонъ .

مزور — (ع) — مزورلک ایله مشغول آدم . (فلا اوزنیک) .
Кляузникъ .

مزورلک — یلان شکایتلر ، خبرلر ، دانوسلار بازمق و ایشی قاتشدیرماق .
Кляуза .

مساوات — (ع) — برابرلک . هامونک حقوقجه برابر اولماسی .
Равенство .

مستأنف — (ع) — استیناف ویرن . (آپلیاتور) .
Апел-ляторъ .

مستبد — (ع) — استبدادیله مشهور آدم .
Деспотъ .
مستبدیت — (ع) — باخ ؛ استبداد .

مستشار — (ع) — سفارت خانه لردم اولان بر بیوک ماموردر .
Мѣстшар .
مستشار — (ع) — سفارت خانه لردم اولان بر بیوک ماموردر .
Советникъ .

مستعمر — (ع) — بر یره مهاجرلر آباروب ، ساکن ایلندیروب
Мѣстшар .

اورانی معمور و آباد آیدن آدم . . . Колонизаторъ.

مستعمره — (ع) -- باخ : مستملکه .

مستملکه — (ع) -- بر دولتک دیگر بر برده تبعه‌لری ساکن اولان محل : مهاجرلر گوندرمک له معمورلغنه چالیشان یر .
Колонія.

مستطوق — (ع) -- اتهام و محاکمه‌دن اول گناه کار حساب اولتان آدمی دانیشدیروب تهمت و تصدیق حقیقتنی بیلگه تعیین ایدیلتمی مامور (سلیسچی) . . . Следователь.

مسلك -- (ع) -- طریق ، یول . ترتیب . . . Направление.

مستقل -- (ع) -- هیچ که تابع اولمیور اوز اوز باشینه

اولان. کل اختیار صاحبی . . . Независимый. Самодержавный.

مسئله -- (ع) -- اهمیتلی، و حتی لازم اولان فخره. کیفیت.. Вопросъ.

مسئولیت -- (ع) -- جوابدهک . بر عمل اوجندن ساییسی

فاباغنده جواب و یرمک بورجی . . . Ответственность.

مشاور (ع) باخ : مستشار .

مشاوره -- (ع) -- مشورت و مصلحت ایچون بر نیجه شخصک

یدلوب مذاکره قورمه‌لری . . . Совѣщаніе.

مشکی -- (ع) -- شکایتچی . . . Жалобщикъ.

مشروطیت -- (ع) -- اداره مشروطه اولمسی . (قونستیتوسیو

نالیزمه) . . . Конституціонализмъ.

مشروطیت عامیه فرقه‌سی -- باخ : قادیت .

مشوق -- (ع) -- جماعتی بر فکر و یابر عقیده به ترغیب

و تشویب آیدن (آگیتاتور) . . . Агитаторъ.

مشیر -- (فر) -- اگ عالی عسکری منصبی . (مارشال) .

Маршалъ.

مصادره -- (ع) -- قدغن و ممنوع اولتان بر شیئی طلبه ایتمه؛
تهمت و قباحت گوره بزرگک اموال و املا کنی حکومت طرفندن

ضبطه ایتمه . (قوه‌سقاویا) . . . Конфіскація.

مصادمه -- (ع) -- ووروشما ، طوقوشما . . . Столкновение;
стычка.

مصلحتگذار -- باخ : مستشار :

مطلق -- (ع) -- قیدسز ، شرطسز ، مختار کل . . . Абсолют-
ный.

مطلقیت -- (ع) -- باخ : آبولونیوزمه .

مظنون -- (ع) -- بر گناه و تصدیق ظن اولنوب استنطاقه

احتیاجی اولان . . . Подсудимый.

معارف وزیری -- مملکتک نشر معارف و امور مکاتبه و مدارسه‌نه

نظارت یتورن وزیر . . . Министерство народнаго просвѣщенія.

معاون -- (ع) -- گومکچی . . . Помощникъ.

معاهده -- (ع) -- ایکی دولت آره‌سنده و یا تجارت ایشرنده

عقد ایدیلن شرطلر؛ عهد و پیمان که اونی بوزان طرف مقصر اولیور.

معاهده نامه -- اوزرنده معاهده یازیلمش کاغد . . . Договоръ

معاینه -- (ع) -- گوزدن کیچوروب تحقیق و تدقیق ایتمه ؛ باقمه .

معزول -- (ع) -- عزل اولنمش ، ماموریتدن چیقاریلمش .

معمار -- (ع) -- ابنیه و تیکلی ایشرنه باقان و بلان چکن مامور.

Architektory.

معماریق — معمارك صنعتی . . . Архитектура.

معیت — (ع) — بر حاكمك رفاقنده بولنوب همیشه اونگله برابر
گیدوب گلن مامورلار . . . Свита.

مفتش — (ع) — بر شیئی اطرافیله آرایوب تحقیق اییدن ؛
ممولارلك دوغرولق و اوغریلق ایله ایش گورمه لرینی تحقیق ایدوب
یلن بیوک مامور . (رویزور) . . . Ревизоръ.

مفتن — (ع) — فتنه و فساد صالوب آرا ووروشدیران
(پروواقاتور) . . . Провокаторъ.

مفرط — (ع) — افراطلی ؛ حددن کیچمیش . . . Крайній.

مفلس — (ع) — بورجلارینی ویرمک ایچون بتون مال و ملکنی
ساتوب بی چیز قالان تاجر (باقروت) . . . Банкротъ.

مقابله — (ع) — قارشوقارشوبه دورمه ؛ بر زورک قیابته دورمه .
Спротивленіе.

مقاتله — (ع) — باخ ؛ قرغین .

مقاوله — (ع) — باخ ؛ معاهده .

مقاوله محری — (تر) — ایکی کیشی آره سنده معاهده و

Potariuse . . . (ناتاریوس) .
مقاوهت — (ع) — باخ ؛ مقابله .

مقدمته الجیش — (ع) — قوشونک . دشمنی آرایان قاباق
Авангардъ . . . دستمی .

مکافات — (ع) — عوض ویرمه ؛ بر خدمته قارشو اجرت
Вознаграждение . . . ویرمه .

مکالمه — (ع) — دایشیق . ایکی دولت آرا سنده صلح

و یا معاهده عقدی ایچون اجرا اولنان دایشیق . . . Переговоры.

ملازم اول — ضابط (آفسر) لگک اوچنجی درجه سی (باروچیک) .

Поручикъ

ملازم ثالث — ضابطا لگک اولنجی درجه سی که اوندن آشاغه عادی
عکدر . . . Пралорщикъ.

ملازم ثانی — ضابط لگک ایکنجی درجه سی . (باد باروچیک)

Подпоручикъ.

ملاقات — (ع) — گوروشمه . پادشاه گوروشی . . . Свиданіе ;
ауденція.

ملت — (ع) — بر عادات و دیلده اولان طایفه . جماعت .

Нація

ملت پرست — ملتنی سومه ؛ ملتته محبتی اولان . . . Национализмъ.

ملت پرستلک — ملتنی سومه ؛ ملتته محبت یتوروب ترقی و سعادتته
چالیشمه . . . Национализмъ.

« ملت حریتی فرقه سی » — باخ ؛ قادت .

ملیت — (ع) — بر ملتک اوزینه مخصوص صفات و عاداتی .

Национальность.

ملی قوشون — (تر) — ضرورت مقاننده بتون ملتک سلاحلا
نوب دشمن ایله محاربه ایچون قوشون تشکل ایتمه لری . . . Ополченіе .

ملکدار — (فا) — مال و ملک صاحبی ؛ یر صاحبی . . . Помѣ-
щикъ ; землевладѣлецъ.

ملکی — (ع) — عسکری اولمیان . غیر عسکری . . . Грождан-
скій.

ممتاز — (ع) — (۱) امتیازلی ، فرقلی (۲) اداره مخصوصه سی

اولان . . . 1) Привилегированный. 2) Автономный.

مملکت — (ع) — بر پادشاه تحت اداره سنده اولان یر . Страна

موجب — (ع) — دونلق . مامورلاره هر آی ویریلن مزد .
Жылованіе.

موافقت — (ع) — اویمه ، راضیلاشمه ؛ مطابق اولمه .
Согла шеніе; согласованіе.

مؤسس — (ع) — تاسیس و تشکیل ایدن ؛ قوران ، بنا ایدن .
Учредитель; основатель.

مؤسسه — (ع) — بنا ، تیکای ؛ دولته منسوب بر تیکلی که
ایجری سنده دفتر خانه و سائره اولیور .
Учрежденіе.

مؤتب — (ع) — بر بیوک داتک یاننده و یا بیوک بر ایش
مناسبتیه بیلوب بر یرده یواش یواش گیتمه .
Шествіе.

موکل — (ع) — وکیل اولنمش .
Уполномоченный.

موزارخ — (یو) — بادشاه .
Монархъ.

مونارخیا — (یو) — پادشاهلق . مملکتک پادشاهه تابع اولماق
طرزی .
Монархія.

مونارخیزمه — (یو) — مونارخیا اصولی .
Монархизмъ.

مونارخیست — (یو) — مونارخیزمه طرفداری . پادشاهپرست .
Монархистъ.

مونوپولیا — (یو) — باخ ؛ انحصار .

مونیسپالیزاسیا — (لات) — شهره و یا شهر اداره سی آلتته تابع
ایتمه ، بر شیئی (مثلا یری) آلوب شهره مخصوص ایتمه .
Муниципализация.

مهاجر — بر مملکتدن چیخوب دیگرته هجرت ایدن .
Эми-грантъ.

مهپر — (فا) — بر آده مک و یا بر اداره نک اسمی اوزرنده
یازیلمش آلت درکه اونی کاغذه باصیورلار .
Печать

مملوکیت — (ع) — قولق ؛ بندهک .
Всеподданство;
рабство.

ممنوع — (ع) — قدغن . اولنمش .
Запрещенный.

ممنوعیت — (ع) — قدغن
Запрещеніе

منازعه — (ع) — غوغا ، شدتلی مباحته .
Ссора.

مناسبت — (ع) — اویقولق . معاملات و روابط .
Отношеніе.

منافع — (ع) — منفعتلر ؛ فایدهلر .
Интересы.

مناقشه — (ع) — چکیشمه ؛ پوزیشمه ؛ مجادله .
Конфликтъ.

منبر — (ع) — اوجا بر محل درکه اورادن یفلمش لاره نطق
سولیبورلر .
Трибуна.

منتخب — (ع) — سیچلمش ، انتخاب اولنمش .
Выборный.

منتجب — (ع) — غارتچی ، قولدور .
Грабитель.

منحل — (ع) — (۱) حل و فصل اولنمش . (۲) بوش یر ،
بوش قوللوق یری .
1) Рѣшенный, исчерпанный (вопросъ).

2) Вакантный.

منشه ویقولر — (روس) — سویال ده موقرات فرقه سنک بر قسمی
درکه بعضی مقام لرده حکومت ایله و سایر معتدل فرقلر ایله ائتلاسی
قبول ایتمگی صلاح گورور .
Меньшевики.

منصب — (ع) — مقام ؛ بیوک بر ماموریت .
Постъ; долж-
ность.

منفا — (ع) — هی اولنان محل . سورولن یر .
Ссылка.
Мѣсто ссылки.

منقول = متحرک — (ع) — یر یردن دیگر یر یر .
نقل
اولنان ، کوچیرلن .
Движимое (имущество).

- ناسیونالیست -- [لات] -- باخ : ملت پرست .
- ناطق -- (ع) -- نطق سویلین ؛ یاخشی دانشان .
Ораторъ.
- ناظر -- (ع) -- نظارت یتورن : برایشه نظارت یتورمگه مامور
اولان آدم .
Смотритель.
- نامزد -- (فا) -- بر قبولوغه و یا عضولمگه تعیین و انتخاب
اولنهجی گوزلنیلن آدم . (قانیدات) .
Кандидать.
- نامزد لك -- نامزد اولمه .
Кандидатура.
- نامه رسی -- (فا) -- کاغذ پایلیان مامور .
Почтalionъ.
- نایب -- (ع) -- برینک یرنده بوتوران ؛ جانشین . وکیل .
Замѣститель; намѣстникъ.
- نرخ -- (ع) -- ات ، چوره لك و سائر بوکیمی شیلره حکومت
طرفندن قویولان بها ، قیمت . (تاقسا) .
Такса.
- نرخ ماموری -- نرخ قویان مامور .
Таксаторъ.
- نشان -- (فا) -- (۱) علامت ، اثر . (۲) نشانهی وورمق ایچون
سلاح گوتوروب حاضرانمه . (۳) حکومت طرفندن مامورلارینه عطا
اولنان و اوستلرینه طاقیلان علامت .
1) Признакъ, памятникъ .
2) Прищъль. 3) Ордець.
- نصب -- (ع) -- تعیین . مامورینه قویمه .
Назначеніе.
- نظارت -- (ع) -- (۱) باقمه ؛ گوز یتورمه . (۲) اداره .
1) Надзоръ 2) Вѣдомство.
- نظارتیجی -- نظارت یتورن . باخان .
Надзиратель.
- نظام -- (ع) -- (۱) اصول ، قاعده ، ترتیب . (۲) احتیاجات
زمانیه گوره اتخاذ اولنان قانون .
1) Порядок; правило .
2) Законоположеніе; узаконеніе.

- مهلت -- (ع) -- وقت ویرمه ، بر قدر وقت ایچون اذن ویرمه .
Срокъ.
- مهندس -- (ع) -- هندسه فنی یاخشی بیلن آدم . (اینجنیر) .
Митингъ . -- (انگل) -- یفنجاق ؛ سیاسی اجتماع .
Митингъ.
- میدان محکمه سی -- باخ : دیوان حرب عرفی
- میر آلائی -- (تر) -- بر آلائی قوشونک بیوگی (بولقوونیک)
Полковникъ.
- میری -- (ع) -- حکومت و دوات خزینهنه عائد اولان .
Казенный.
- میسیا -- (لات) -- (۱) مرخصار هیئت . (۲) سپارش ؛ احاله .
Миссія
- میلیتاریزمه -- (لات) -- قوشون بازلق . دولتلрк ،
قوشونلارینی گوجلشدیروبده بو نوعیه صلح عمومینی ساхламقاری درکه
بونک آرتق مصارف و مخارجی اولدیقه گوره اهالی به اقتصاد جهتنجه
ضرردر .
Милитаризмъ.
- میسیا = میلیس -- (لات) -- محاربه زمانده یرلی سواریلردن
عمله کلن قوشون .
Миліція.
- مینستر -- (لات) -- باخ : وزیر .

ن

- ناحیه -- (ع) -- اولکه ، دائره .
Округъ.
- ناسونالیزاسیا -- (لات) -- بر شیئی (مثلا یری) بتون ملتك
حق استفاده سنه قویمه ؛ بتون ملته ویرمه . (استملاك ملی) .
На-
- ناسیونالیزمه -- (لات) -- باخ : ملت پرست لك .
ационализация.

نه يترايته -- (لات) -- بی طرفك . . .
 نيم رسمى -- يارى رسمى اولان . . .

و

واردات -- (ع) -- بر كسك و يا بر دوانك سنلك گيليمى .

مداخلى . . .
 Приходь; валовой доходъ.

واسال -- بر چوخ امور خارجيه و داخله سنده بيوك بر دولته

تابع اولان ديگر خورده حكومت . . .
 Вассаль.

واسطه -- (ع) -- بول ، طريق اورتاچيلق . . .
 Способъ; средство.

واسطه سز ويرگيار -- آدمك اوزندن يا مال و ملكندن آلنان

ويرگى لر ، بوگا « تكليف بلا واسطه » دخى دييلور . . .
 Прямые налоги.

واسطه لى ويرگى لر -- اوجور ويرگى لردر كه آدمدن و يا اونك

مال و ملكندن آلنموب احتياجات ضروريه دن - مثلا ، قند ، چاى ،

توتون واجبنى مملكندن گتوريلن مالدن آلنور . بوگا « تكليف

بالواسطه » دخى دييلور . . .
 Косвенные налоги.

واقانسيا -- (لات) -- باخ : منحل .

والى -- (ع) -- باخ : غوبرناطور .

وزارت -- (ع) -- وزيرك ؛ وزيرك اداره سى . . .
 Министе-терство.

وزير -- (ع) -- دولتك اك بيوك مامورلارينه دييلور كه بولارك

هره سى بر وزرات ايشلرينه نظارت يتورور . . .
 Министръ; везирь.

وساطت -- (ع) -- واسطه اولمه ؛ مياچيلق . . .
 Посредничество.

نظام قوشونى -- (تر) -- منتظم و بر گزيده قوشون . . .
 Регулярное войско.

نظامنامه -- ايچنده نظام و قاعده لر يازيلمش اولان كتابچه .

Уставъ.

نفوذ -- (ع) -- سوزى كيچمه ؛ سوزى اثر ايلمه . . .
 Авторитетъ; влияніе

نفى -- (ع) -- بر كسى تقصيرى جهتنه سورمك . . .
 Высылка.

نقض -- (ع) -- آشاغه محكمه دن ويريلمش حكم لرك يوخارى

محكمه طرفندن پوزيلمه سى . . .
 Кассация; отмена.

نمايش -- (ع) -- (۱) بر مسئله خصوصنده جمله به گوز قارشوسنده

اظهار رأى ايتمك ايچون بر يره يفلوب حكومتك و جماعتك دقتنى

اوز مطاب و مقصدارينه جاب ايتمه و بونك ايچون بازار و كوچه لرده

مؤكب و سنلك لر قورمه . (۲) بر دولت طرفندن ديگر دولته

قارشو اتخاذ اولنان تهديد آميز حركت لر . . .
 Демонстрація.

نمايشجى -- نمايش قوران . . .
 Демонстрация

نمايشكارانه -- (فا) -- نمايشه مخصوص ؛ نمايشلى . . .
 Демонстративный-ая-ое.

نماينده -- (فا) -- بر فرقه لك يا جمعيتك ، يا دولتك طرفندن

وكيل اولنمش آدم . . .
 Представитель.

نمره -- (لات) -- بر شيكك بر برنك دالنجه عددينى گوسترن

رقملىر: شماره . . .
 Номеръ.

نوبتچى -- (تر) -- نوبته دوران عسك و ساثره . . .
 Дежурный; часовой.

نوتا -- (لات) -- بر دولتك ديگر بر دولته سياساً مراجعت و

احطارى . (تقرير) . . .
 Пота.

وصیت -- (ع) — برینک اولمکنن قاباق ویردیگی سپارش.
Завѣщаніе.

وضعیت -- (ع) — طورش ؛ طور ، شکل ، حال .
Положеніе.

وطن پرور -- و طنی سونه آدم .
Патріотъ.
وظیفه -- (ع) — ایفاسی لازم اولان ایش ؛ بورج .
Обязанность.

وفاق -- (ع) — هم فکر و هم رأی اوله .
Солідарность.
وقت حضری -- (ع) — محاربه اولمیان زمان ؛ صلح وقتی .
Мірніе время.

وقعه -- (ع) — حادثه ، ایش .
Пронешествіе.
وکالت -- (ع) — (۱) وکیلک ؛ برکس و یابر فرقه
طرفندن وکیل اوله . (۲) حضور محکمهده بر غیرسی طرفندن
دانشمه و اونی مدافعهیه چیقان آدم .
1) Представительство;
2) Полномочіе. Адвокатура.

وکالت متناسبه -- (ع) — ملت وکیل لری و یامعونلارک عددی،
اونلاری انتخاب ایدن فرقه لارک عددیله متناسب اولمق اوزره واقع اولان
وکالت . (اون) آدم ایکی نفر وکیل سیچمگه اختیاری اولدومه،
یگرمی آدمک ده ایکی دن آتقی سیچمگه حتی اولبور .
Пропорціональная система представительства.

وکالت ملیه -- (ع) — ملنک ، اوز وکیل لری واسطه سیله
اداره مملکت و وضع قوانین امر لرنده اشتراکه و مأمور لارک
عمل لرنی تفتیشه حتی .
Народное представительство.
وکیل -- (ع) — باشقه سنک عوضنده ایش گورمگه حتی اولان

آدم ، نماینده .
Уполномоченный; представитель.

ولایت -- (ع) — مملکتک بر حصه سی .
Губернія.
غورلیا .
Вилаетъ .

ویزگی -- (تر) دولته ویریلن خرج ، توجی ، رسم ، تکلیف .
Палогъ, подать, пошлина.

هجوم -- (ع) — اوسته توکولمه .
Нападеніе.
هطمان -- (مج) — قازاقلار بیوگی .
Атаманъ.
همايون -- (ع) — پادشاهه منسوب و متعلق .
Августѣйшій-ая-ее.

هم رأیلك -- باخ ؛ وفاق .

هم عصر -- بر عصرده یاشایان لارک هر بری .
Современникъ.
هم فکر -- دیگریله بر فکرده اولان .
Единомышленникъ.
هم کارلار اتفاقی -- بر پیشه و صنعتده اولان آدم لارک اوز مناصر لرنی
مدافعه ایدوب گوزله مک ایچون قوردیقلاری اتفاق .
Профессіональ-ный союзъ.

هوسار -- (مج) — یونگل و گوزل گینمش عکری سواری
نقری .
Гусаръ.

هیجان -- (ع) — جوش ، ایچری حرکت ، غلبان .
Тревога.

هیئت -- (ع) — بر ادارهده اولان آدم لارک هاموسی .
بر طوب
آدم .
Корпорация, составъ; (миссія).

یاتاب -- (فر) — محبوسلارک منقابه گوندریلمه سی .
Этабъ.
یاور -- (فا) — عگری بر رئیس یاننده خصوصی خدمتده بولنان

ضابط ، آفسر (آجودان) . Адьютантъ .

یا وراکرم — باخ : گنرال — آجودان .

یا یلم آتشی — (تر) — قوشون اهلنک هامو بردن تفنک بوشا .

لتمسی . (زالپ) . Залпъ .

ید واحد — (ع) — بوده « انحصار » مناسنه در .

یر پولی — بردن آلنان و یرگی . Поземельный налогъ .

یغنجاق — باخ : اجتماع .

یغی قرعه نفری — تازه سالدات . Новобранецъ .

یوریت — (لات) — باخ : حقوق شناس .

یوریش — (تر) — سنکرک اوسنه گوزی یوممادن هجوم ایتمه .

Приступъ; штурмъ .

یول پولی — بر یره گوندریلن مأموره ویریلن یول خرجی .

Прогоны .

❖ ❖ ختام ❖ ❖

❖ ❖ Конецъ . ❖ ❖

اشاره لیک بیاناتی :

ع	—	یعنی :	عربیجه
(ع)		”	فارسیجه
(فا)		”	ترکیجه
(تر)		”	فرنگیجه
(فر)		”	لاتیجه
(لات)		”	لهجه
(له)		”	یونانیجه
(یو)		”	ایتالیانیجه
(ایت)		”	روسجه
(روس)		”	انگلیزیجه
(انگل)		”	مجارجه
(مج)		”	نمجه
(نم)		”	عربیجه - فارسیجه
(ع . فا)		”	عربیجه - ترکیجه
(ع . تر)		”	بلایتکه (یا خود)

بعضی بیازات

بو لفتدن لایقنجه استفاده ایتمک ایجون شوآئیده کی سوزلره دقت یقورمه لیدر . سایر طایفه لرده مشاهده اولندیبی کیمی ، بز دخی قبول ایتمش اولدیمرز اجنبی سوزلری مختلف شکله یازیوروز، مثلا لاتنجه اولان *ЭКОНОМІЯ* سوزینی بعضی « ایکونومی » ، بر پاره مز « اکنومی » دیگرلرمز « ایقونومی » و سائر طرزنده یازیورلار ، همچنین مثلا *аксія* سوزینی « آکسیا » و « آکسیا » ده یازان لار اولیور ؛ بو جورده مختلف شکلی یازیلان سوزلر چوخدر . بز ایسه او سوزلری روسجه یازیلان کیمی یازمشیق مثلا : هر یرده روسجه *К* ایشیدیلن حرفک عوضنده « ق » استعمال ایتمشیک ، بناء علیه بو جورده اجنبی سوزلری غزته فلائده « ک » ایله یازیلمش گورن لردن توقع اولنور که همان سوزی بو لفتده آختاردقده « ق » اولان قاعده ایله آختارسونلار . (مثلا : « آکسیا » سوزی عوضنده « آکسیا » — « اکنومی » عوضنده « ایقونومی » « رآکسیا » عوضنده « ره آکسیا » یه باخونلار) .

عزیر

تصحیحنامه

ترک - مسلمان لفتنده گورنن سهولر

ج ۱	ج ۲	ج ۱	ج ۲	جرک اولنوبدر	جرک اولنوبدر
۵	(۱)	۵	۵	سوزلره	سوزلره
۷	"	۷	۷	آبه راسی	آر اباسی
۱۲	-	۱۲	۳۰	مختل	مختلف
۲۰	-	۲۰	۳۷	قطه	قطه
۶	۱	۶	۳۸	ملسوری	ماموری
۱۳	-	۱۳	۳۹	جامعه الاسلام	جامعه الاسلام
۱۵	۲	۱۵	۴۲	آتودنت	آدونتانت
۱۶	۳	۱۶	۴۴	ادره	اداره
۳	۳	۳	۴۵	مجلس موئان	مجلس مبهوتان
۴	-	۴	۵۰	موسسیرک ایشلری	موسسیرک ایشلری
۱۰	۵	۱۰	۵۸	اوزه	اوزه
۱۵	۶	۱۵	۶۰	هرای	هرای
۳	-	۳	۶۲	(نم)	(نم)
۱	۸	۱	۶۴	اطفایه الایی	اطفایه الایی
۴	۹	۴	۸۲	مالین	مالین
۱۳	۱۰	۱۳	۸۳	ویرگی	ویرگی
۲	-	۲	-	حقوق	حقوق
۱	۱۱	۱	۸۴	مطلق	مطلق
۱۰	۱۲	۱۰	-	Монополия	Монополия
۱۴	۱۳	۱۴	-	اتفاقی	اتفاقی
۶	۱۶	۶	-	شبهه	شبهه
۸	-	۸	۱۹	عیان ملح	عیان ملح
۱۴	-	۱۴	۲۴	روسیاده	روسیاده
۷	-	۷	۳۰	ترفع	ترفع
۵	-	۵	۳۷	حکم	حکم
۸	-	۸	۳۸	وزیری	وزیری
۵	-	۵	۳۹	شبهه سی	شبهه سی
۶	-	۶	۴۲	قوانین	قوانین
۱۰	-	۱۰	۴۴	رأی	رأی
۵	-	۵	۴۵	قارشور قابت	قارشور قابت
۱۰	-	۱۰	۵۰	ارلان	ارلان
۶	-	۶	۵۸	یا خود	یا خو
۱	-	۱	۶۰	اولیور	اولیور
۸	-	۸	۶۲	زور ایله	زور ایله
۴	-	۴	۶۴	Рѣшеніе	Резолюція
۳	-	۳	۸۲	تشویق	تشویق
۹	-	۹	۸۳	آبولیوتیزمه	آبولیوتیزمه
۸	-	۸	-	معاهده	معاهده
۲	-	۲	۸۴	رفاقتده	رفاقتده
۹	-	۹	-	مقاوله محری	مقاوله محری
۲	-	۲	۸۷	Жалованіе	Жялованіе

قید : سطرلرک حسابنده بعضی عددلرک قبائنده بویله (+) بر نشان قولیمسی اوگا اشاره در ، که او صفحنک آشای طرفندن جرک سالیوب حساب آلسون ، نشانزلار ایسه بوخاریدن سایلنور .

A			
Абсолютизмъ.	مطلقیت .	Адептъ.	برید .
Абсолютный.	مطلق .	Администраторъ.	حاکم . مدیر .
Авангардъ.	مقدمتہ الجیش .	Администрація.	حکومت . ادارہ .
Аваншность.	قباق تراول خانہ .	Адмиралтейство.	بحریہ دائرہ .
Августѣйшій.	همايون .	Адмиралъ.	بحریہ مشہوری .
Автократія.	ادارہٴ مستقلہ .	Адмирал .	(امیر البحر) .
Автократъ.	حکمدار مطلق .	Адресъ.	عنوان .
Автономія.	امتياز (استقلال) .	Адьютантство.	یاورلک .
Автономный.	ممتاز (مستقل) .	Адьютантъ.	یاور .
Авторъ.	مؤلف .	Аккредитивъ (кредитивъ).	اعتماد نامہ .
Авторитетъ.	نمود . صاحبِ نمود .	Актуаріусъ.	ضابطہ کاتبی .
Агентъ.	وکیل : آجنتہ .	Актъ.	فہل . آفت .
Агитаторъ.	مشوق .	Акцизъ.	آفسیز .
Агитація.	تشویقات .	Акція.	حصہ . سہم .
Аграрія.	آغراریا .	Акціонерное общество.	حصہ دارانِ جمعیتی .
Аграрный вопросъ.	بر و طوبراق .	Акціонеръ.	حصہ دار .
Аграрное движеніе.	سئلہ سی .	Амнистія.	عفو . عمومی .
Аграрное движеніе.	طوبراق حرکتی .	Амуніція.	تجهيزاتِ عسکریہ .
Агрікултура.	زراعت .	Анархизмъ.	نارشہزمہ .
Адвокатура.	دعوی و کیلیکی .	Анархизмъ.	نارشہزمہ .
Адвокатъ.	دعوی و کیلی .	Анархія.	آبارشہذا . عدم قانونت .

Анонимное общество.	اسمیه	Атаманъ.	هطمان . قازاق بگی .
Антагонизмъ.	مخاصمه .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Апелляторъ.	مستأنف .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Апелляция.	استئناف .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Аренда.	اجاره .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арендаторъ.	اجاره دار .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арестантъ.	محبوس . دوستاق .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арестный домъ.	حبسه خانه .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арестовать.	حبس (دوستاق) ایتمک .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арестъ.	حبس .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арриергардъ.	دمدار قوشونی .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Арсеналь.	جبه خانه . سلاح خانه .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Артиллеристъ.	طوپچی .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Артиллерія.	طوپچی قوشونی .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Архивъ.	کهنه کاغذ دفتر خانه سی .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Архитекторъ.	معمار .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Архитектура.	معماری .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Архитектурный.	معماری .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Ассессоръ.	رئیس معاوی .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Ассигнація.	کاغذ پول (اسگیناس) .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Ассигновать.	پول تخصیص .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Ассимиляция.	تشبیه و تسویه .	Атаковать.	حمله ایتمک .
Ассоциация.	اتفاق اختیاری .	Атаковать.	حمله ایتمک .

B

Битва.	داوا . ووروشما .	Вакаціи	منحل اولمه .
Блокада.	آبلوقه .	Вакаціи	منحل اولمه .
Блокъ.	بالتاق .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бой.	محاربه . داوا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бойкотъ.	باقوت .	Вакаціи	منحل اولمه .
Большевики.	بولشه وبقتر .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бомба.	خمیره . بومبا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бомбардировать.	طوبه دوستاق .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бомбардиръ.	خمیره چی .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бомбистъ.	بومباچی .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бомбометатель.	بومبا آتان .	Вакаціи	منحل اولمه .
Борьба.	مبارزه .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бригада.	لرا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бунтъ.	عصیان . بولت .	Вакаціи	منحل اولمه .
Буржуа.	بورژوا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Буржуазія.	بورژوا آزيا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бухгалтерія.	اصول دفترى .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бухгалтеръ.	دفتر دار .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бѣглець.	فرارى .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бюджетъ.	بودجه .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бюллетень.	سیجگی کاغذی . رسمی .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бюро.	اعلان .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бюрократія.	بيوروقراتيا .	Вакаціи	منحل اولمه .
Бюрократъ.	بيوروقرات . (منصبدار) .	Вакаціи	منحل اولمه .

B

Владычество.	تحكيم .	Вольноопредѣляющіеся.	کو-کلی عسکر .
Властитель.	صاحب اقتدار .	Вооруженіе.	سلاحلانمه .
✓ Власть.	اختيار . اقتدار .	Вопросъ.	مسئله .
	مود .	Вошество на престолю.	
✓ Воевода	قوشون رئيسی .	Всадникъ.	سواری .
✓ Военное положеніе .	اداره .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	جلوس . قعود .
	عرفه عسکره .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Военнопленный	حرب اسیری .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Военно-полевой судъ	ديوان حرب عرفی (میدان محاکمہ سی) .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Военный министръ.	حربيه .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
	وزیری	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Военный судъ.	ديوان حرب (محاکمه عسکره) .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Возмездіе.	اجرت . مزد .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Возмущеніе.	طغيان .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Возмущеніе убытковъ.	تضمين .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Вознагражденіе.	مکافات .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Возстаніе.	قيام . عصيان .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
✓ Военскій налогъ.	سالدات پولی .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Вошь.	عسکر . سالدات . سرماز .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Война.	حرب . محاربه . جنگ .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
✓ Войско.	قوشون .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
✓ Волненіе.	علیان .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .
Волонтеръ.	اختیاری عسکر .	Всобщее, прямое, равное и тайное избирательное право.	سواری .

Гвардія.	خاصه قوشونی .	Главное управленіе.	باش اداره .
Генералиссимусъ.	سپهسالار اعظم .	Главное управленіе земледѣлія и государств. имуще- ства.	باش اداره .
Генералитетъ.	جنرال لار هیئتی .	Главное управленіе по дѣ- ламъ печати.	باش مطبوعات اداره سی .
Генераль.	جنرال . گنرال . (باشا) .	Главное управл. почтъ. и телегр.	باش تلهگراف .
Генераль-адмираль.	گنرال - امیرال .	Главное управл. торговаго мореплаванія и коммерческ. торговъ.	باش تجارت بحریه و بنادر .
Генераль-адъютантъ.	یاور - اکرم . گنرال - آجودان .	Главное управл. торговля и коммерческ. торговъ.	باش تجارت بحریه و بنادر .
Генераль-губерна- торъ.	گنرال .	Главное тюремное упра- вленіе.	باش حبسگاه اداره سی .
	غوبیرناطور . جنرال-والی	Главное командующій	باش - عسکر .
Генераль-консулъ.	باش شهیندر .	Главное командующій	باش - عسکر .
Генераль-лейтенантъ.	گنرال .	Главное командующій	باش - عسکر .
	لهیتناث .	Главное командующій	باش - عسکر .
Генераль-майоръ.	گنرال - مایور .	Главное командующій	باش - عسکر .
Генераль-отъ кавалеріи.	گنرال آت قوالیری .	Главное командующій	باش - عسکر .
Генеральный штабъ.	ارکان حرب .	Главное командующій	باش - عسکر .
Генеральство.	گنراللق .	Главное командующій	باش - عسکر .
Геній	داهی .	Главное командующій	باش - عسکر .
Гербовой сборъ.	طغرا ویرکیسی .	Главное командующій	باش - عسکر .
Гербъ.	طغرا .	Главное командующій	باش - عسکر .
Глава.	رئیس .	Главное командующій	باش - عسکر .
Главаръ.	باشچی .	Главное командующій	باش - عسکر .

Горный инженеръ.	مادن مهند.	Гусаръ.	هوسار .
Городовой.	پوليس چاوشى .	Давленіе.	تضييق .
Городская дума.	شهر مجلسى .	Дворянинъ.	اصيلزاده .
Городская управа.	شهر ادار .	Движеніе.	حرکت .
Городскою голова.	شهر رئيسى .	Движимое имущество.	اموال .
Городскою налогъ.	شهر وير .	Девизъ.	طراز .
Господство.	حکمر مطلق .	Дежурный.	نوبتجى .
Государственная дума.	دولت	Дезертиръ.	فرارى، عسكرى
Государственный совѣтъ.	دولت شوراسى .	Дезорганизация.	عدم انتظام .
Государство.	پادشاهتق : دولت .	Декабристы.	ديقابر چيلر .
Государь.	پادشاه (غوصودار) .	Декларация.	اعلان عمومى .
Грабитель.	قولدور .	Декретъ.	فرمان على .
Градоначальникъ.	قلعه بگى .	Делегатъ.	مرخص .
Градоначальство.	قلعه بگى لك .	Делегация.	مرحصلر هيئتى .
Гражданскій.	ملىكى .	Демократизмъ.	عاميت .
Гражданскій судъ.	محكمة	Демократія.	اداره عامية .
Груша.	دسته .	Демократъ.	عاميون .
Губернаторъ.	غورناتور .	Демонстративный.	نمايشكارانه .
Губернія.	ولایت .	Демонстратъ.	نمايشجى .
		Демонстрація.	نمايش .
		Департаментъ.	ده پارتمان .
		Депозитъ.	كفالت .

Д

Депутатъ.	مبعوث . وكيل .	Документъ.	سند .
Депутация.	هيئت مبموتان .	Должность.	مأمورت . قوللوق :
Деспотизмъ.	استبداد .	Доносъ.	خبر ويرمه .
Деспотически.	استبدىانه .	Донрость.	استجواب .
Деспотія.	اداره مستبده .	Доходъ.	مداحل : واردات
Деспотъ.	مستبد .	Дружина.	مبارز دسته سى
Децентрализация.	عدم مركزيت .	Дуэль.	دوتللو . مبارزه .
Дефицитъ.	ضرر : زيان .	Дьлопроизводитель.	كارگذار .
Дивидендъ.	حصه تمتع .	Е	
Дивизія.	عسكرى فرقه سى .	Единеніе.	اتحاد .
Диктаторъ.	حاکم مطلق .	Единовластіе.	حكومت مطلقه .
Диктатура.	حكومت مطلقه موقته .	Единомышленность.	هم افكار .
Династія.	خاندان سلطنت سلاله .	Есаулъ.	ياول : قراق بيوكى .
		Ефрейторъ.	اون باشى .
Дипломатика.	سياست . علم .	Ж	
		Жалоба.	شكایت .
Дипломатическ. отношенія.	مناسبات سياسيه .	Жалобщикъ.	شكایتجى .
Дипломатъ.	سياستون .	Жалованіе.	مواجب : معاش .
Директоръ.	مدیر .	Доллукъ.	دوللوق .
Довѣренность.	اعتبارنامه .	Жандарма.	ژاندارم . جاندارمه .
Договоръ.	معاهده . مقاوله .	Железнодорожный союзъ.	ص
Дознаніе.	تحقیقات .	Жемір бол ашайы .	دمیر بول اشایى .
Доказательство.	دلیل : برهان .	З	
Докладъ.	عرض تقرير .	Забастовка.	یا تعطیل .

Завѣщаніе.	وصیت .	Залпъ.	یاہلم آتشی .
Заглавіе.	عنوان .	Замѣтитель.	نایب .
Заговоръ.	سؤیت .	Запасъ.	احتیاط .
Заграничный паспортъ.	مرور .	Запрещеніе.	قدغن : ممنوعیت .
Задержание.	توقیف .	Запросъ.	ایراد سئوال . استعلام .
Заемщикъ.	مدیون . مستقرض .	Засада.	سنگر .
Заемъ.	دين . استقراض .	Застрахованіе.	سیفورطه .
Занмодавць.	بورج : داین :	Засѣданіе.	انقاد .
Заказное письмо.	تسهلی .	Засѣдатель.	رئیس معاونی .
Закладная.	گرو کاغذی .	Захватчикъ.	غاصب .
Закладъ.	گرو . رهن .	Захватъ.	غصب .
Заключеніе.	نتیجه .	Защита.	مدافعه . دفاع .
Законовѣденіе.	قانون شناسی .	Заявленіе.	اطهار نامه .
Законодатель.	قانون ساز . واضع .	Земельно.	زمین دارلق .
Законодательная власть.	حکومت قانون سازی .	Земельный начальникъ.	زمین دارلق رئیس .
Законодательство.	قانون سازی .	Земельный сборъ.	زمین دارلق ویرگیسی .
Законоположеніе.	نظام .	Злоумышленникъ.	بدافکار .
Законопроектъ.	قانون لائحہ سی .		
Законъ.	قانون .		
Залогъ.	گرو .		

И

Имперія.	ایمپراطورلق .	Императоръ.	ایمپراطور .
Имущество.	اموال و املاك .	Инцидентъ.	حادثة .
Имуществен. цензъ.	لیاقت ملكیہ .	Искъ.	دعا : دعوی .
Индивидуализмъ.	ایندیویدو .	Исполнительная власть.	حکومت اجرائیہ .
	آلیزمہ .	Исполнительный листъ.	قطع نامه .
Инженеръ.	مهندس .	Исправительн. арестантск.	جزات تادیبہ شعبہ سی .
Инженеръ. пут. и сообщ.	پول مهندسی .	отдѣленіе.	جزات تادیبہ شعبہ سی .
Инквизиторъ.	ایнкویзитор .		
Инквизиція.	ایнкویزیсія . (محکمه .		
	روحانیہ)		
Инокентно.	متکراً (متکرراً)	Кабинетъ.	ہیئت وزراء .
Инициатива.	حق ابتدار .	Кавалеристъ.	سواری عسکر .
Инцикорпация.	ایнкorporация .	Кавалерія.	سواری قوشونی .
Испекторъ.	دیس ناظری . مبصر .	Кавалькада.	سواری دستہ سی .
Истація.	درجہ .	Кадеты.	فادیлар .
Иструкция.	تعلیمات . دستورالعمل .	Каземать.	زدان .
Ителлигенція.	عرفا .	Казенная палата.	باش حرینہ .
Иттендантство.	لوازمات عگریہ .	Идаремсі .	ادارہ سی .
Итересъ.	منافع .	Итерициалізмъ.	میری : بادشاہلق .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Казна.	حرینہ .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Казначей.	حرینہ دار .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Казначейство.	حرینہ دارلق .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Камергеръ.	مایدیحی .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Кампанія .	محاربه .
Итерициалізмъ.	اینتрнаціоналю .	Кандидатура.	نامزدلق .

Кандидатъ.	نامزد	Кляузникъ.	مزور.
Канонада.	توب آتشى .	Коалиція.	قوآلیسا .
Каноширъ.	طویچی عکر.	Колонизаторъ.	مستعمر .
Канцелярія.	دفترخانه . قانچیلار .	Колонія.	مستعمره ؛ مستعمره .
Капитализмъ.	سرمایه دارلق .	Комсаръ.	قومیسار .
Капиталистическій строй.	سرمایه دارلق قاعدسى .	Комиссіонеръ.	سمار .
			قومیسونچی .
Капиталистъ.	سرمایه دار .	Коммиссія.	قومیسون (مجلس) .
Капитель.	سرمایه .	Комитетъ.	قومیتہ .
Капитанъ.	بیاده بوز باشى سى .	Команда.	عکر صفى .
		Командиръ.	قوماندان .
Капитуляція.	استیمان و تسلیم .	Коммуна.	قومونا .
		Коммунизмъ.	اشتراکیت .
Кара.	جزا .	Коммунизмъ.	اشتراکیون .
Карательный отрядъ.	جزا قوشونى .	Компанія.	شرکت . قومپانیا .
		Компромиссъ.	قومپرومیس .
Караулъ.	فراول .	Конвенція.	بین الملل معاہدہ نامہ سى .
Кассация.	قض .		(قونوہ سیا) .
Картель.	پشرو .	Конгрессъ.	قوفره .
Каторжные работы.	خدمات شاقہ .	Конвой.	محافظہ دستہ سى .
		Конкурентъ.	رقیب .
Квитанція.	قبض .	Конкуренція.	رقابت .
Классъ.	صنف .	Консерватизмъ.	محافظہ کارلق .
Клеветникъ.	ہتاجى .	Консерваторъ.	محافظہ کار .
Кляуза.	مزورلك .		

Конституціонализмъ.	شرو .	Коронованіе .	تاج قویما .
	طیت .	Корпорация.	ہیت .
Конституціоналисты - демократы.	مشروطہ عامیہ فرقہ سى .	Корпусъ.	اوردو ہیتی .
Конституція.	قانون اساسى .	Косвенный налогъ.	تکالیف
Консулъ.	شہنذر .	Космархія.	افلیم کیری . جہانگیری .
Консульство.	شہنذر خانہ .	Космополитизмъ.	قومسوپولیتزمہ .
Контора.	بازى خانہ . اداره .	Космополитъ.	قومسوپولیت .
Контрабанда.	فاچاق مال .		(اهل جہان)
Контрабандистъ.	فاچاق .	Крайняя партія.	اوقات پرست
Контрактъ.	معاہدہ؛ مقاولہ .		فرقہ .
Контрибуція.	نضمینات حریمیہ .	Крамзола.	عصیان . سرکشک .
Контролеръ.	مقابلہ دفترچیسى .	Крамольникъ.	عاسى . سرکش .
	(قونترولور)	Кредиторъ.	دائن .
Контроль.	مراقبہ (تفتیش) .	Кредитъ.	اعتبار بورجى .
Контръ-адмиралъ.	بحرہ میر .	Кризисъ.	بحران .
	لواسى .	Криминальный.	حلاف قانون .
Конфедерация.	حکومات مجتمہہ .	Кровопийца.	حون آشام .
	(قونفدراسیا) .	Крыло.	قناد (قوشون قنادى) .
Конференція.	فوغراس .	Купонъ.	فویون .
Конфискація.	مصادره .	Купчал крѣпность.	ماقتى کاغذى .
Конфликтъ.	مناقشہ .	Курьеръ.	فاسد .
Концессія.	امتیاز .	Куртажъ.	دلالتى بولى .
Копія.	سورت . نسخہ .		
Король .	فرال .	Лагерь.	اوردوکاہ .

Лауэччикъ.	خبره عسكرى.	Министръ двора.	ديبار وزيرى
Легализація.	قانونلاشديرما.	Министръ иностранныхъ дѣлъ.	وزير خارجيه وزيرى
Легальный.	موافق قانون.	Министръ народного просвѣщенія.	معارف وزيرى
Лейтенантъ.	بحره ضابطى.	Министръ путей и сообщеній.	طرق و معابر وزيرى
Либерализмъ.	حرانديشى.	Министръ торговли.	تجارت وزيرى
Либераль.	حرانديش.	Министръ финансовъ.	ماليه وزيرى
Либеральный.	حرانديشانه.	Министръ юстиціи.	عدليه وزيرى
Ликвидация.	ابراء. تسويه حساب.	Министръ юстиціи.	وزيره
Лоцманъ.	گمى قولاغوزى.	Министръ юстиціи.	وزيره
Лъвая.	صول.	Министръ юстиціи.	وزيره
М			
Магистратъ.	ماگيستر.	Министръ юстиціи.	وزيره
Магистръ.	магистр.	Министръ юстиціи.	وزيره
Маіоръ.	مين باشى.	Министръ юстиціи.	وزيره
Макіавелизмъ.	ماکياولهليزمه.	Министръ юстиціи.	وزيره
Маневра.	مانوره . مشق .	Министръ юстиціи.	وزيره
Манифестація.	شنگ .	Министръ юстиціи.	وزيره
Маршалъ.	مشير .	Министръ юстиціи.	وزيره
Международный.	بين الملل .	Министръ юстиціи.	وزيره
Межеваніе.	سرحد قومه .	Министръ юстиціи.	وزيره
Миліція.	عساگر محليه .	Министръ юстиціи.	وزيره
Министерство.	وزرات .	Министръ юстиціи.	وزيره
Министръ.	وزير .	Министръ юстиціи.	وزيره
Министръ внутреннихъ дѣлъ.	داخليه وزيرى .	Министръ юстиціи.	وزيره

Муниципализація.	تملك شهرى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Мѣра.	تديير .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Мѣстная власть.	حكومت محليه .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Мятежь.	شورش .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Н			
Наблюдательный отрядъ—		Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
см. обсерваціонный корпусъ.		Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Наблюдательные посты.	نرصد موقعلىرى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Набѣтъ.	استيلا . باسقين .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Надзиратель.	نظارتيجى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Надзоръ.	نظارت .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Назначеніе.	تميين .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Наказаніе.	جزا : تأديب . تنبيه .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Накладная.	اشيا دفترى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Налогъ.	ويرگى : توجى .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Намѣстникъ.	جاستين .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Нападеніе.	هجوم .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Направленіе.	مسلك .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Народное представительст-		Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
во.	وكالت مليه .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Насиліе.	جبر . زور .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .
Наступленіе.	تجاوز .	Муниципалитетъ.	شهر اداره سى .

Неустойка.	شرطی جریمه .	Образъ правленія.	طرز اداره .
Нижній чинъ.	کوچیک مامور .	Обсервационный корпусъ.	اصول اداره .
Новобранецъ.	یکی فرعه عسکری	Обеужденіе.	مذاکره .
Нога.	تقرر (نوتا)	Община.	جمعیت اداره سی .
Нотариусъ.	مقوله محرری .	Общество.	جمعیت .
Нумерь.	شماره . نمره .	Общество взаимопомощи.	تعاون جمعیتی .
Обвиненіе.	اتهام . قصیرلندیرمه .	Объявленіе.	اعلان .
Обвинительный актъ.	اتهامنامه .	Обыскъ.	تحرری . آختارش
Обезпеченіе.	تأمينات .	Обязанность.	وظیفه .
Обезпечить.	تأمين ایتمک .	Обязательное постановленіе.	قرارداد مجبوری .
Область.	اولکه .	Обязательство.	تعهد .
Облигація.	کفالتنامه .	Ограниченіе.	تحدیدات .
Обмѣнъ.	تعاظمی . مبادلہ .	Околотоčný надзиратель.	محله نظارتجسیسی .
Обмѣнъ мыслей.	تعاظمی افکار .	Округъ.	ناحیه .
Обмундировка.	تلبیسات . (تجهيزات)	Окружной судъ.	استیناف محکمه .
Оборонительный союзъ.	اتفاق تدافعی .	Опекунь.	وصی . قیموم .
Образовательный цензъ.	لیاق علمیه .	Ополченіе.	ملی قوشون .
Образъ.	طرح . طرز . اصول .	Оппозиція.	عکس الحركة .
Образъ дѣйствія.	خط حرکت .		خلافتگیری .
	طرز حرکت .		

Оппортюнизмъ .	فرصت یابی .	Отчужденіе.	حق . فراغ .
Оправданіе.	برائت . تبرئة ذمت .	Отчужденіе.	تصرفدن محروم ایتمه .
Ораторъ	ناطق .	Офицеръ.	ضابط .
Организация.	عضویت .	Официальность.	رسمیت .
Организовать.	تشکیل ایتمک .	Официональный.	رسمی .
Орденъ.	نشان	Официозный.	نیم رسمی .
Ордеръ	امر .	Охрана.	محافظه .
Ординарецъ.	امر چاوشی .	Охранное отдѣленіе.	محافظه
Оруженосецъ .	سلاحدار .	Оцѣнка.	تعبه سی .
Осада	محاصره .	Оцѣнка.	تقدير .
Осадное положеніе.	محاصرة .	Оцѣнщикъ.	ترخ ماموری .
	عسکره اداره سی .		
Осмотръ.	ماینه .	Палачь.	جلاد . میر غضب .
Отвѣтственность.	مسئولیت .	Пальба.	دوامی آتشما .
Отдѣленіе.	شعبه .	Панисламизмъ.	اتحاد اسلام .
Отдѣль.	شعبه . قسم .	Панисламизмъ.	جامعه الاسلام .
Отечество.	وطن .	Парламентаризмъ.	پارلامنتاریزم .
Отказъ.	رد . امتناع .	Парламентъ.	مجلس مبعوثان .
Отлученіе.	طرده .	Пароль.	باروله .
Отмѣна.	فسخ .	Партизанъ.	دسته باز .
Отношеніе.	مناسبت . مربوطیت .	Партикуларизмъ.	پارتیکولاریزم .
Отпускъ.	مأذویت .	„Партія мирнаго обновленія“.	„تجدد صاحبکارانه فرقه سی“ .
Отрядъ.	قوشون دسته سی .	„Партія народной свободы“.	„حریت ملیه فرقه سی“ .
Отставка.	استعفا .		
Отступленіе.	کیری چکیلеме . گذشت .		

Партія.	اطفای دین .	Погашеніе долга .	فرقه
„Партія правоваго поряд- ка“ .	ملحمه . قتل عام .	Погромъ .	فرقه
Паспортъ .	ويركى : خراج .	Подать .	« قاعدة حقوقه فرمسی »
Патентъ .	اصناف	Податной инспекторъ .	تذکره
Патріотъ .	ويرگی (توجی) مدیری .	Подданство .	اصناف تذکره سی .
Патруль .	تابعیت .	Подлинникъ .	وطن پرست .
Пенсія .	متن .	Поддесятинный налогъ .	گرمه
Переводчикъ .	دسیا .	Подлогъ .	قاعد معاشی .
	تین پولی .	Подпись .	دبلماج . مترجم .
Переговоры .	دسیه . قلب ایش .	Подполковникъ .	نرجمان
Перемиріе .	امضا .	Подпоручикъ .	مکالمه
Печать .	قائم مقام .	Подстрекательство .	مبارکه
Писецъ .	ملازم ثانی .	Подтягивать .	مطبوعات . (مهر)
Плебисцитъ .	اغوا .	Подчиненіе .	بازیچی
Плутократія .	اغفال . تحريك .	Подъемная подать .	آرای عمومیه
Плутократъ .	متعهد .	Поручикъ .	بلوتوقراتیا
Пльнь .	مظنون .	Поручительство .	بلوتوقرات
Побѣда .	اطاعت . تابع اولمه .	Порука .	اسیر . اسارت .
Повелитель .	نوستی بو-	Поручительство .	ظفر . غالبیت . فتح .
Повиность .	لی	Поручительство .	حاکم . آمر .
	اطفائیہ	Поручительство .	نکایف : توجی .
Повстанецъ .	آلابی	Поручительство .	بدہ .
	اذن . رخصت .	Поручительство .	عاصی .
Повышеніе .	یر بو-	Поручительство .	رفیع رتبہ .
Повѣстка .	لی .	Поручительство .	جلب نامہ .

Показаніе .	شهادت .	Посоль .	سفیر کبیر .
Покровительство .	حایت .	Посольство .	سفارت . سفارتخانه .
Покушеніе .	سوء قصد .	Посредничество .	وساطت .
Покореніе .	تسخیر . ضبط .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Политика .	بولیقه . سیاسیات .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Политическая экономія .	علم	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Политическій .	اقتصاد .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полицейская стража .	سیاسی .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
	ضبطیه	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
	سواریسی	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полицейское управленіе .	ضبطیه اداره سی .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
	حکومت .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полиция .	اداره .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полицеймейстеръ .	حق . (اختیار) .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полковникъ .	عدل . عدالت .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полкъ .	تعطیل . بایرام .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Полномочіе .	ملازم ثالث .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Положеніе .	Предварительное сѣдствіе .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Помощникъ .	تحقیقات ابتدائیہ .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Помѣщикъ .	رئیس .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Популяризація .	نماینده . وکیل .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Порука .	وکالت .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Поручительство .	نماینده لك .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Порядокъ .	تقدیم اتمک .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .
Посланикъ .	صدر .	Потомственное дворянство .	ارثی اصیلزاده لك .

Председательство.	صداقت	Провокаторъ.	مفتن ؛ مفسد .
Президентъ.	رئيس جمهور .	Провокація.	فتنه . تحريكات مفسدانه .
Премьеръ-министръ.	صدر اعظم .	Прогоны.	يول بولى .
Преслѣдованіе.	تعقيب .	Программа.	مرامنامه .
Престижъ.	شان . حيثيت .	Прогрессивная партія.	فرقة .
Преступленіе.	جنايت .	Прогрессивно - подходящий	ترقى پرور .
Преступникъ.	جاني .	налогъ.	تکليف متزايد . (تکليف
Претендентъ.	مدعى ، ادعاچي .	Проектъ.	مترقى) .
Привиллегія.	امتياز ؛ فرق .	Пронешествіе.	لانحه .
Приговоръ.	حكم .	Прокламація.	حادنه .
Приговорить.	محكوم ايتمك .	Прокуратура.	اتباهنامه .
Признаніе.	اقرار . اعتراف .	Прокуроръ.	مدعى عمومى لك .
Приказъ.	امر ؛ بيوروق .	Пролетаріатъ.	مدعى عمومى .
Принципъ.	اساس .	Пропаганда.	فقرای كاهيه .
Приставъ.	محلہ بگي .	Пропорціональная система	نشر افكار م
Присутственное мѣсто.	ديوان خانہ . مؤسسہ .	представительства.	وڪالت متنا .
Присутствъ.	يوريش .	Протекторатъ.	سبه اصولى .
Присяга.	تحليف . آند ايجمك .	Протестъ.	حق حمايت .
Присяжный повѣренный.	دعوى وكيلى .	Противозаконный.	خلاف قانون .
Притязаніе.	ادعا .	Противопровительственный	خلاف حكومت .
Провинція.	ايالت .	Протоколь.	برات القول .

Прошеніе.	عريضه .	Реакціонеръ.	ارتجاعيون .
Профессія.	پيشه . صنعت . ايش .	Реакція.	ارتجاع .
Профессиональный союзъ.	همكارلار اتفاقى .	Ревизія.	تفتيش .
Прямые налоги.	تکليف بلا - واسطه .	Ревизоръ.	مفتش .
Пытка.	عذاب .	Революционеръ.	اقلابيون .
		Революція.	اقلاب .
		Регистраторъ.	قيودات مامورى .
		Регистратура.	قيودات شعبه سى .
		Регистровать.	قيد ايتمك . تسجيل .
Рабство.	قول لى . عبدك .		
Равенство.	ساوات .		
Равноправіе.	تاوى حقوق .	Регионализмъ.	رهگيوناليزمه .
Радикализмъ.	راديكاليزمه .	Регулироваіе.	تنظيم ؛ تسبيق .
Радикаль.	راديقال .	Регулярный.	منتظم .
Разслѣдованіе.	تحقيقات . تدقيقات .	Регулярное войско.	نظام قو - شوى .
Разсмотрѣніе.	رويت .	Режимъ.	طرز اداره .
Разногласіе.	اختلاف آراء .	Резервъ.	احتياط قوتولى .
Разрѣшеніе.	استيدان .	Резиденція.	انامتگاه .
Разъѣздъ.	گزمه .	Резолюція.	قرار . فصل . قطعنامه .
Рапортъ.	تقرير . انها .	Результатъ.	نتيجه .
Раскладочный сборъ.	نمتع ويرگسى .	Реквизиція.	تفيرعام . تکليف .
Распоряженіе.	امر . بنا گذارلق .		حريره .
Ратификація.	نصديق . تسبب .	Реконгноцировка.	استكشاف .
Реабилитация.	ايجاء	Рекрутъ.	فرعه هرى .
		Реорганизация.	اصلاح تشکل .

Репрессія.	تدابیر جبریه .	Саперъ.	قازماچی عکر .
Республика.	جمهوریت . جمهور .	Сберегательная касса.	اقتصاد
Ретирада.(см. отступленіе).			صندوقی .
Реформа.	اصلاحات .	Свидѣтель.	شاهد .
Реформаторъ.	اصلاحات پرداز .	Свидѣтельствованіе.	شهادت .
Реформистъ.	اصلاحات طرفداری .	Свита.	معت .
Ростовщикъ.(معامله چی).	مراجه چی (معامله چی).	Свобода.	حریت . آزادلق .
Рота.	بلوک . (بولوک)	Свобода вѣроисповѣданія.	
Ручательство.	التزام .		حریت ادیان و مذاهب .
Рѣзня	قراغین . قتال .	Свобода личности.	حریت
Рѣшеніе.	حل . فصل . قطع .		شخصیه .
Рядовой.	فوشон нери .	Свобода печати.	حریت مطبوعات .
Ротмистръ.	سواری یوز باشی سی .	Свобода совѣсти.	حریت وجدان .
		Свобода союзовъ и собраній.	حریت اتفاق و اجتماع .
Салютъ.	حریمی سلام .	Свобода союзныхъ и собраній.	حریت اتفاق و اجتماع .
Самовластіе.	خودسری حاکمیت .	Свободный.	حر . آزاد .
Семодержавіе (см. автократія).		Свободомысліе (см. либерализмъ).	
Семодержецъ(см. автократъ)		Связь.	رابطه .
Самооборона.	مدافعه .	Сдача	تسلیم .
Самоуправленіе.	مختاریت اداره .	Секвестръ.	حجز .
Санкція.	تقدیس .	Секретарь	کاتب .
Сановники.	امتای دولت .	Сенаратизмъ.	مختاریت .
Санъ.	بیوک منصب .	Сенатъ.	مجلس اعیان .
Саперное войско.	قازмаچی .	Сенаторъ.	مجلس اعیان .
	فوشونی .		

C

Севеія.	زمان اسقاد .	Соціалнеть	اجتماعیون .
Сигналь.	اشاره .	Соціалъ-демократъ.	اجتماعیون .
Система.	اصول . طرز .		عامیون .
Скидка.	تزیل .	Соціалъ - революціонеръ.	
Скупщикъ.	محکتر .		اجتماعیون - انقلابیون .
Служба.	خدمت .	Союзъ.	اتفاق .
Слѣдователь.	مستطلق .	„Союзъ 17 октября“.	
Слѣдствіе.	استنتاج .		« ۱۷ اوقتیابر اتفاقی »
Смертная казнь.	اعدام جزایی .	Союзъ союзныхъ.	اتفاقلار اتفاقی .
Смотритель.	ناظر .	Справедливость.	عدالت .
Сношеніе.	علاقه .	Сраженіе.	جنگ .
Собраніе.	مجلس : یفناق :	Средство.	واصله .
Современникъ.	همعصر .	Срокъ.	مهلت .
Совѣтникъ.	مستشار . مصلحتگذار .	Ссуда.	اعانه کمی بورج .
Совѣтъ.	شورا .	Ссылка	منفا .
Совѣщаніе.	مشاوره .	Статистика.	استاتیستق .
Соглашеніе.	اتلاف . موافقت .	Староста.	
Солідарность.	هم رأیی . وفاق .	Старшина.	
Спротивленіе.	مقابله . مقاومت .	Столица.	پای تخت : دارالسلطنه .
Сословіе	سلك .	Столкновеніе.	مصادمه . ووروشما .
Составленіе.	ترتیب .	Стражникъ.	گوزنجی .
Составъ (см. корпорация.)		Страна.	مملکت .
Соціализація.	تملك اجتماعی (استملاك)	Стратегема.	حيلة حربیه .
		Стратегія.	سوق الحیش .
Соціализмъ	اجتماعیت .	Страховать.	سمورطه اتمک .

Страхованіе.	سیفورطه .	Такаса.	نرخ .
Страховое общество.	سیفور .	Таксаторъ.	نرخ ماموری .
	طه جمعیتی .	Тактика.	تعمیه الجیش . (طوورانش)
Сторонникъ.	طرفدار .	Таможня.	گومروک .
Стычка.	مصادمه .	Тарифъ.	تعرفه .
Субсидія.	اعانة جبریه .	Территориальная цѣльность.	تمامیت ملکیه .
Судебная палата.	تمیز محکمه .	Терроризмъ.	تدهیش اصولی .
	سی .	Террористъ.	تدهیشچی .
Судебное управленіе.	محکمه اداره سی .	Терроръ.	تدهیش .
Судопроизводство.	اصول محاکمه .	Тирание.	ظلم . ستم .
	که .	Тирагъ.	ستمکار .
Судъ.	محاکمه . محکمه .	Титуль.	عنوان . لقب .
Судья.	حاکم .	Толна.	دسته .
Сухонутное войско.	عاکر بریه .	Трактатъ.	عهد؛ مقاوله .
	بریه .	Траншея.	خندق .
Счетоводство.	محاسبه .	Требованіе.	طلب؛ مطالبه .
Счетоводъ.	محاسبه چی .	Тревога.	هیجان .
Сходка.	یفتجاں .	Трибуна.	منبر . کرسی خطابہ
Сыскная полиція.	خفیہ پولیس .	Трибунъ.	ناطق . خاطب .
Сыщикъ.	خفیہ نفری .	Тройственный союзъ.	اتفاق ثلاث .
Съездъ.	اجتماع .		
		Тріумфъ.	پارلاق مظفرت .
		Трофей.	غنیمت حریه .
Тайный.	خفی .	Тяжба.	دعوی .
Тайный выборъ.	خفی انتخاب .		

T

		У	Упраздненіе.	لغو .
Убийца.	قاتل .	Урядникъ.	سوارى باش چاوش .	
Увольненіе.	عزل .	Усиленная охрана.	محافظه شدیدة عکریه .	
Уволенный.	مغزول .	Условіе.	شرط .	
Угнетеніе.	تضییق .	Уставъ.	نظامنامه .	
Угнетённость.	تظلم .	Уступка.	ترك؛ گذشت .	
Уголовный судъ.	جنات محکمه سی .	Утвержденіе.	تصدیق .	
Угроза.	تهدید .	Участіе.	اشتراک .	
Удаленіе.	تبعید .	Учредитель.	مؤسس .	
Удовлетвореніе.	ترضیه .	Учредительное собраніе.	مجلس تاسیسی .	
Узаконеніе.	تنظیم؛ قنین .	Учредить.	تاسیس ایتمک .	
Узникъ.	محبوس .	Учрежденіе.	مؤسه .	
Узурпаторъ.	غاصب .	Уѣздъ.	قضا .	
Узурпація.	غصب .			
Указъ.	فرمان .			
Укрѣпленіе.	استحكام .	Ф		
Ультиматумъ.	شرط مؤکد .	Фактически.	فلا . حقیقتاً	
Умѣренный.	معتدل؛ اعتدالی .	Фактъ.	صل . حقیقت .	
Уничтоженіе.	امحا . تدمیر .	Фанатизмъ.	حمیت جاهلیته . تمصب .	
Унтеръ-офицеръ.	کوچک ضابط .	Фанатикъ.	تمصب جاهل .	
Уполномоченный.	وکیل . مؤکل .	Федерация.	اتفاق دول .	
Уполномочить.	وکیل ایتمک .	Фельдмаршалъ.	سرदार اکرم .	
Уполномочіе.	وکالت . توکیل .	Фельдфебель.	بیاده باش چاوشی .	
Управленіе.	اداره .	Феодализмъ.	درہ بلک .	
Управляющій.	مدیر .	Фондъ.	فونдо .	

Форма .	شکل .	Чекъ .	چق . بوليجه .
Формальность .	رسميت .	Черная сотня .	قرا گروه .
Фортификация .	استحكام اشائى .	Чиновникъ .	مامور .
Фортъ .	استحكام .	Чиновничество .	مامورلىق .
Фракция .	اشفاق . شعبه .	Чинопроизводство .	ترفيح رتبه .
Фронтъ .	قوشون دوزويم .	Чингъ .	رتبه . منصب .

X

Ходатайство .	التماس . توسط .	Чрезвычайная охрана .	محافظه فوق العاده .
Хозяйство .	اقتصاد ملك و مال .	Чрезвычайный посоль .	فوق العاده سفير .
Хулиганъ .	خوليجان (چاپقين) .		

II

Царь .	پادشاه . (چار) .	Шеренга .	قوشون دوزويمى .
Цензъ .	لياقت .	Шествиѣ .	مؤكب .
Централизация .	مركزت .	Шефъ .	فخرى رئيس .
Центральная власть .	حکومت .	Шовинизмъ .	ملتجى لك . تعصب .
	مركزيه .		و تكبر على .

Церемоніаль .	شريفات رسمى .	Шовинистъ .	ملتجى .
Церемоніальный маршъ .	رسم كجيد .	Шионъ .	جاسوس .
Церемоніальныймейстеръ .	شريفانجى .	Штабъ .	اركان ؛ هيت .
Циркуляръ .	دوائر نامه .	Штабъ-ротмистръ .	سوارى .
			يوز باشى سى ولىبى .

V

Часовой .	بوتجى .	Штрафъ .	جريمه .
		Штурмъ .	لوريش ؛ هجوم .

Эвакуация .	تخليه .	Эмигрантъ .	مهاجر .
Эволюция .	تکامل .	Эскадра .	دونما ؛ فيلوت .
Эволюционеры .	تکاملتون .	Эскадронъ .	سوارى بلوگى .
Экзекуция .	جزا قوشونى .	Этабъ .	ياتاب .
Экономія .	اقتصاد .	Эшафотъ .	محل اعدام .
Экспертъ .	صاحب اهليت . اهل خبره .		
Эксплоатация .	تازانج ؛ استفاده .	Явочный порядокъ .	علنى قاعده .
Экспроприация .	اغتصاب (فراغ) .	Ядро .	طوب گولله سى .
Элементъ .	عنصر .	—×— Конецъ —×—	
		—×— ختام —×—	

ДОПОЛНЕНИЕ

علاوه

Деморализация	انتظام سزلق
Мобилизация	استحضار
Драгоманъ	سرکاتب
Блокъ — (اسگلا) مختلف سياسى وفدلرک آراسنده اولان موقتى	بلوق —
	اشفاق مناسنه ايشناور .

K89 792

РУССКО-ТАТАРСКИЙ и ТАТАРСКО-РУССКИЙ

СЛОВАРИ

политическихъ, юридическихъ, военныхъ
и многихъ другихъ терминовъ.

(Пособіе для чтенія татарскихъ газетъ, книгъ и для перевода
изъ русскихъ брошюръ на современные темы).

СОСТАВИЛЪ

Узейръ-бекъ Гаджибековъ.

ИЗДАНИЕ

М. Эм. РАСУЛЪ-ЗАДЕ.

БАКУ.

Типографія Бр. Сулеймановъ, Нахичеванская ул., С. Ашумана
1907.

2081/2

И

К 89 752

Узейръ-бекъ Гаджибековъ.

Узейръ-бекъ

Русско-татарскій

С Л О В А Р И

Политическихъ, юри-
дическихъ, воен-
ныхъ и многихъ
другихъ тер-
миновъ.

Пособіе
для чтенія
татарскихъ
газетъ, книгъ и
для переводовъ
изъ русскихъ бро-
шюръ на современ-
ныя темы.

2081/2

и татарско-русскій

Цѣна 80 коп., съ пересылкою — 90 коп.

ИЗДАНИЕ

М. Эм. РАСУЛЬ-ЗАДЕ.

БАКУ.

Тип. Бр. Орузажинскихъ.
1907.